

TERVOLAN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2022

Kunnanvaltuusto hyväksynyt 15.6.2023 § 50

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS.....	2
1 Kunnanjohtajan katsaus	2
2 Perustietoa kunnasta.....	4
3 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	12
4 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	29
5 Kokonaistalouden tarkastelu	32
6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	40
7 Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelemiseksi.....	51
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	52
8 Käyttötalouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	52
9 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	81
10 Investointiosan toteutuminen.....	85
11 Rahoitusosan toteutuminen.....	89
12 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	90
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	91
13 Kunnan tilinpäätöslaskelmat.....	92
14 Konsernilaskelmat	96
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	100
15 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	100
16 Tuloslaskelman liitetiedot	102
17 Tasetta koskevat liitetiedot	104
18 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	109
19 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot.....	111
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA.....	112
ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	113

TOIMINTAKERTOMUS

1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2022 tilinpäätös on viimeinen ”vanhan kunnan” tilinpäätös, sillä vuoden 2023 alkaessa kuntien tehtävistä merkittävä osa, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyivät hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Tässä kuntahistorian suurimmassa muutoksessa myös kuntien em. tehtäviin saamat valtionosuudet sekä 12,64 prosenttia kuntien kunnallisverotuotosta siirrettiin hyvinvointialueille.

Tervolan osalta muutos merkitsi edellä mainittujen palveluiden siirtymistä 1.1.2023 Lapin hyvinvointialueelle. Samalla kuntamme työntekijöistä kolmannes ja kuntamme budjetista reilu puolet siirtyi hyvinvointialueelle. Vuoden 2022 aikana valmistauduimme tähän historialliseen muutokseen laatimalla mm. erilaisia palvelu-, omaisuus-, henkilöstö-, ja tietojärjestelmäselvityksiä. Muutos työllisti ja kuormitti henkilöstöämme erittäin paljon, suuret kiitokset kuntamme työntekijöille joustavuudesta ja venymisestä kuluneen vuoden aikana.

Hyvinvointialueuudistuksesta huolimatta on kuntamme kehitystyötä jatkettu määrätietoisesti. Valtuusto hyväksyi kesäkuussa uuden kuntastrategian ”viihtyisä, elinvoimainen Tervola”, joka viitoittaa kuntamme tulevaisuuden polkuja. Tavoitteena on panostaa niin kunnan veto- kuin pitovoimaan, houkutellessa nykyisten asukkaiden ja yritysten rinnalle uusia asukkaita ja yrityksiä. Yritysten osalta kuntamme yritysperustannan runsaus jatkui edelleen, vuoden aikana yritysten nettomäärä kasvoi 14. Uusien vetovoimaisten tonttien tarjonnan parantamiseksi käynnistettiin loppuvuodesta Vastarannan alueen yleiskaavan muutostyöt. Teollisuuden vahvat investoinnit jatkuivat huolimatta Ukrainan sodan aiheuttamista maailmanlaajuisista epävarmuustekijöistä.

Tervolan kunta kiinnostaa myös tuulivoimatoimijoita. Vuonna 2021 käynnistettiin neljä tuulivoimakaavoitushanketta, viime vuonna uutena kaavoitettavana alueena Vitsakangas. Tuulivoimarakentamisen suuntaamiseksi Lapin liitto käynnisti kuluneena vuonna tuulivoimaselvityksen, joka valmistui loppuvuodesta. Tervolan kunta päätti laatia myös oman tuulivoimastrategian ohjaamaan tuulivoimakaavoitusta ja –rakentamista Tervolassa. Strategia hyväksyttiin 16.2.2023 pidetyssä valtuuston kokouksessa.

Tervolan kunnan markkinoinnin tueksi rakennettu uusi brändi ”Tervola. Pieni mutta ämpäripäinen” voitti Pohjoismaiden brändimestaruuden. Brändin mukaisella ämpäripäisyydellä viitataan tervolalaisten kykyyn ennakkoluulottomaan ongelmanratkaisuun, toisin tekemiseen ja optimismiin.

Kilpailu ammattitaitoisesta ja osaavasta henkilöstöstä on kiristynyt ikäluokkien pienenemisen myötä. Monilla yrityksillä merkittävin kasvun este on työvoiman saatavuus. Henkilöstön saatavuuden ja houkuttelevuuden lisäämiseksi kaikkien kuntamme työntekijöiden palkkausta tarkistettiin kesäkuussa yleiskorotusten yhteydessä ylimääräisellä korotuksella. Palkkauksen lisäksi kuntamme tulee olla jatkossakin vetovoimainen ja kehittyvä työyhteisö turvataksemme osaavien ja motivoituneiden työntekijöiden saamisen ja pysyvyyden.

Monista ponnisteluista huolimatta kuntamme asukasluvun kehitys on ollut pitkään aleneva, viime vuosi ei tehnyt siinä poikkeusta, kuntamme väkimäärä väheni 19 henkilöllä. Syntyvyyden kasvusta huolimatta luontainen väestökehitys oli negatiivinen. Toivottavasti Kemijokivarren ja Vastarannan alueen kaavoituksen myötä voimme tarjota ainutlaatuisia, vetovoimaisia ja viihtyisiä mahdollisuuksia niin asumiseen, yritystoimintaan kuin etätöihin. Samalla pyrimme löytämään uusia ratkaisuja kuntaamme pitkään vaivanneeseen asuntopulaan.

Monista henkilöstömuutoksista ja hyvinvointialuevalmistelusta huolimatta työntekijöidemme joustavuuden ja sitoutuvuuden ansioista pystyimme tarjoamaan kuntalaisillemme hyvät ja laadukkaat palvelut. Vaikka talouden liikkumavara on kaventunut vuosi vuodelta, pystyimme tekemään reilun 2,3 miljoonan euron ylijäämäisen tilin-

päätöksen. Vahva taloutemme mahdollistaa sote-uudistuksesta huolimatta kuntamme palveluiden kehitystyön jatkamisen uuden kuntastrategian sekä kuntalaistemme tarpeiden pohjalta.

Tervola on välittämisen, optimismin, ennakkoluulottoman ongelmanratkaisun, toisin tekemisen ja silmäkulman pilkkeen eli ämpäripäisyyden koti. Tälle pohjalle tulevaisuuttamme rakennamme.

Mika Simoska
kunnanjohtaja

2 Perustietoa kunnasta

Perustamisvuosi	1867
Kokonaispinta-ala (1.1.2023)	1592,03 km ²
– maata	1559,72km ²
– vettä	32,31 km ²
Asukkaita 31.12.2022	2.863
Tukialue	1
EU:n tukialue	1
Veroprosentti	20,0

Tärkeimmät etäisyydet keskustaajamasta

Rovaniemi	75 km
Kemi	45 km
Tornio	50 km
Kemi-Tornion lentokenttä	40 km
Kemin satama	55 km
Valtatie n:o 4	2 km
Rautatieasema	2 km

Kunnan sijainti ja alue

Tervolan kunta rajoittuu etelässä Keminmaan ja Simon kuntiin, lännessä Tornion kaupunkiin, pohjoisessa Rovaniemen kaupunkiin, idässä Ranuan kuntaan ja luoteessa Ylitornion kuntaan.

Tervolan kokonaispinta-ala on 1592,03 km². Kunnan halki virtaavan Kemijoen ja sen sivujokien varsilla on alavaa maanviljelys-aluetta, josta maa jatkuu loivasti kumpuillen kunnan rajoilla oleviin vaaroihin. Erilaiset suot muodostavat suurimman osan kunnan pinta-alasta.

Kunnan hallinnolliset yhteydet

- Lapin käräjäoikeus
- Lapin aluehallintovirasto
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lapin liitto
- Lapin poliisilaitos
- Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
- Lapin hyvinvointialue alkaen 1.1.2023
- Meri-Lapin kehittämiskeskus
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
- Suomen metsäkeskus

Väestö

Tervolan kunnan väkiluku vuodenvaihteessa 2022 - 2023 oli 2.863 henkilöä.

	31.12.2022		31.12.2021	
Miehiä	1 504	52,5 %	1.516	52,6 %
Naisia	1 359	47,5 %	1.366	47,4 %
Syntyneet	27		17	
Kuolleet	47		55	

Tervolan väestön kehitys vuosina 2000–2022

<u>31.12.</u>	<u>Lkm</u>	<u>Muutos</u>
2000	3.895	
2005	3.679	-216
2010	3.444	-235
2015	3.195	-249
2016	3.099	-96
2017	3.068	-31
2018	3.062	-6
2019	3.001	-55
2020	2.925	-76
2021	2.882	-43
2022	2.863	-19

Väestön ikärakenne

	31.12.2022		31.12.2021	
0–14	452	15,8 %	447	15,5 %
15–64	1 524	53,2 %	1.555	54,0 %
65–	887	31,0 %	880	30,5 %

Elinkeinorakenne**Tervolan kunnan elinkeinorakenteen muuttuminen vuodesta 2000 vuoteen 2020**

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Väestö	3 895	3 444	3 195	3 099	3 068	3 062	3 001	2 925
Työvoima	1 570	1 322	1 293	1 317	1 293	1 088	1 038	1 068
Työpaikat	1 166	1 157	932	934	940	966	959	951
* alkutuotanto	186	200	148	149	148	152	147	136
* jalostus	207	306	208	218	224	234	219	239
* palvelut	745	643	559	548	551	568	574	553
* tuntematon	28	8	17	19	17	12	19	23

(Lähde: Tilastokeskus)

KUNNAN TOIMINNAN KEHITTÄMISTAVOITTEET***Myönteisiä mahdollisuuksia - Tervolan kuntastrategia 2019–2025 -asiakirjasta:*****Missio**

Tervolan kunta huolehtii kuntalaistensa hyvinvoinnista ja kunnan elinvoimaisuudesta.

Visio

Elinvoimainen Tervola on vastuullinen kestävän kehityksen ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjä.

Tervolan kunnan toimintaa ohjaavat arvot ovat:***Kestävä kehitys ja vastuullisuus:***

- Noudatamme investoinneissa ja hankinnoissa kestävän kehityksen periaatteita.
- Edistämme kuntalaistemme hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
- Biotalous on meille tärkeä.
- Olemme vastuullinen työnantaja ja kumppani.

Asukaslähtöisyys:

- Edistämme demokratiaa ja vuorovaikutteisuutta.
- Huomioimme kunnan asukkaiden eri elämänvaiheiden tarpeet ja palvelut.
- Kehitämme asuinympäristön viihtyvyyttä.

Idearikkkaus ja innovaatiokyky:

- Hyödynnämme Tervolan kehittämisessä uutta teknologiaa.
- Olemme mukana Tervolan tavoitteita tukevissa hankkeissa.
- Kumppanuudet ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa ovat meille tärkeitä uudistumisen ja kehittymisen väyliä.

Yrittäjähenkisyys:

- Kehitämme yritysten toimintaympäristöä ja toimintaedellytyksiä.
- Edistämme monipuolisen elinkeinorakenteen ja elinvoimaisuuden toteutumista.
- Olemme aktiivisia markkinoinnissa ja tiedottamisessa.

Strategiset päämäärät ja tavoitteet

1. *Panostamme kuntalaisten ja henkilöstön hyvinvointiin kehittämällä Tervolan palveluja ja kumppanuuksia.*

Tavoite: Tervolassa on toimivat palvelut ja kuntalaiset kaikissa eri elämäntilanteissa ovat tyytyväisiä.

Mittarit: Asukastyytyväisyys ja viihtyvyys

Mittarit	TAVOITE 2022	TP 2022	TAVOITE 2025
Asukastyytyväisyys	Tyytyväisyyttä parantavat toimenpiteet	Toimenpiteitä toteutettu (vauvarahan korottaminen)	Tulos paranee (8,6/10)
Viihtyvyys	Viihtyvyyttä parantavat toimenpiteet	Toimenpiteitä toteutettu (Keskustien kukkaistutukset, Kätkävaaran luontopolun kehittäminen, opaste- taulujen uusiminen)	Tulos paranee (8,8/10)

Toteutamme palvelujen kehittämisen idearikkaalla, innovatiivisella, uudistuvalla ja muutosvalmiilla suunnittelulla, hyvällä johtamisella ja osaavalla henkilöstöllä. Solmimme kumppanuuksia strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja hyödynnämme palvelutuotannossamme uutta teknologiaa sekä digitalisaatiomahdollisuuksia. Edistämme kumppanuuksia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa monipuolistaaksemme palvelutarjontaamme.

Tuemme henkilöstön työkyvyn ylläpitämistä ja edistämme työhyvinvointia, sillä hyvinvoiva, osaava ja työssään viihtyvä henkilöstö on toimintamme keskeisin voimavara. Kehitämme hyvän johtamisen ja esimiestyön edellytyksiä.

2. *Panostamme kestävään kehitykseen kunnan hankinnoissa ja investoinneissa muun muassa edistämällä uusiutuvan energian käyttöä.*

Tavoite: Tervolan kunta lisää lähiruuan sekä uusiutuvan energian käyttöä.

Mittarit: Lähiruuan osuus ruokahankinnoista ja uusiutuvan energian osuus

Mittarit	TAVOITE 2022	TP 2022	TAVOITE 2025
Lähiruokapäivät (Lähiruuan osuus ruokahankinnoista)	9	13	15 (TA2020 7)
Uusiutuvan energian osuus - Uusiutuvan energian osuus kunnan kiinteistöjen lämmityksestä (tunnusluku käytetty lämpökeskuksessa käytetyn kotimaisen polttoaineen osuutta)	98 %	99 %	100 %

Sitoudumme noudattamaan ja edistämään biotalouden periaatteita. Tutkimme yhdessä eri asiantuntijaorganisaatioiden kanssa mahdollisuuksia ottaa käyttöön uusiutuvaa energiaa kunnan eri toiminnoissa. Panostamme ekologiseen ajatteluun ja toimintamalleihin. Teemme investoinneissamme kestäväen kehityksen mukaisia valintoja.

Huomioimme kunnan hankinnoissa ja investoinneissa strategiset tavoitteet, yritysvaikutukset ja Tervolan elinkeinojen kehittämisen. Ulotamme tämän periaatteen koskemaan mahdollisuuksien mukaan toimeksiantoja, palvelusopimuksia ja muita kumppanuuksia.

3. *Lisäämme Tervolan houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta.*

Tavoite: Lapsi- ja perhemyönteisen Tervolan asukasluku kasvaa ja elinvoima lisääntyy.

Mittarit: Asukasluku, poismuuttaneet ja Tervolaan muuttaneet (nettomuutto) ja syntyneiden lasten määrä

Mittarit	TAVOITE 2022	TP 2022	TAVOITE 2025
Asukasluku	2950	2863	2950 (TA2020 3020)
Poismuuttaneet ja Tervolaan muuttaneet (nettomuutto)	Positiivinen	-2	Positiivinen
Syntyneiden lasten määrä	25	27	30

Panostamme suunnitelmallisesti maankäyttöön tarjotaksemme kysyntää vastaavia laadukkaita asuinpaikkoja ja tontteja. Edistämme etätyömahdollisuuksia ja tuemme palvelutarjonnan lisäämistä valokuituverkossamme. Panostamme ympäristön viihtyvyyteen ja siisteyteen suunnitelmallisesti siten, että asuminen Tervolassa on viihtyisää ja turvallista.

Maaseutukylät ja kuntakeskus luovat asukkaillemme hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Koulujemme pienet ryhmäkoot takaavat turvallisen oppimisympäristön. Tervola tarjoaa kuntalaisille hyvät liikunta- ja harrastusmahdollisuudet, joiden käytettävyydestä viestimme aktiivisesti.

Luomme kuntalaisille vaikuttamismahdollisuuksia kyselyillä ja tapaamisilla ja tuemme kuntalaisten, vapaa-ajan asujien osallisuutta sekä järjestöjen toimintamahdollisuuksia. Tuemme vanhus- ja vammaisneuvoston ja nuori-osaavuustalon osallisuutta kunnallisessa päätöksenteossa.

4. Toimimme niin, että elinkeinorakenteemme monipuolistuu ja yritystemme ja työpaikkojemme nettomäärä kasvaa.

Tavoite: Tervola on elinvoimainen ja toimielias.

Mittarit: Yritysten ja työpaikkojen määrä, työttömyysaste, kunnan osuus työmarkkinatuesta, yritysten määrän nettolisäys, kunnan yritystuen hakijamäärä, maksetut yritystuet

Mittarit	TAVOITE 2022	TP 2022	TAVOITE 2025
Yritysten määrä	315	288	355
Työpaikkojen määrä	975	1 004 (uusin arvo v. 2021)	1005
Työllisyysaste	Paranee edellisestä vuodesta	90 %	Paranee edellisestä vuodesta
Työttömyysaste	9,5 %	10 %	Paranee edellisestä vuodesta
Kunnan osuus työmarkkinatuesta	Laskee edellisestä vuodesta	84 840 € (98 209 € v. 2021)	Laskee edellisestä vuodesta
Yritysten määrän nettolisäys	10	14	10
Kunnan yritystuen hakijamäärä	75	48	85
Maksetut yritystuet	Budjetin mukaisesti	Budjetti: 33 000 € Maksettu: 36 328 €	Budjetin mukaisesti

Kehitämme kunnan tarjoamaa yritysneuvontaa. Vastaamme yritysten tontti- ja toimitilarpeisiin. Edistämme yritysten sijoittumista Tervolaan ja niiden toiminnan edellytyksiä elinkeino-ohjelmassa määritellyillä tavoilla. Päätoimintasuunnitelmassa arvioimme ratkaisun yritysvaikutukset.

5. Kehitämme ja monipuolistamme viestintäämme.

Tavoite: Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista.

Mittarit: Internet-sivujen kävijät, sosiaalisen median julkaisut, kunnallisen tiedotuslehden ilmestymistiheys, tiedotuslehden ilmestyminen jokaisessa tervolalaisessa taloudessa

Mittarit	TAVOITE 2022	TP 2022	TAVOITE 2025
Internet-sivujen kävijät	125 000	20 933	125 000
Sosiaalisen median julkaisut	300	649	300
Kunnallisen tiedotuslehden ilmestymistiheys	Kahden viikon välein	Kahden viikon välein	Kahden viikon välein
Tiedotuslehden ilmestyminen jokaisessa tervolalaisessa taloudessa	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu

Kehitämme markkinointia ja tiedotamme Tervolan mahdollisuuksista hyödyntäen vahvuuksiamme. Viestintämme on monikanavaista, vuorovaikutteista ja aktiivista. Kehitämme vuorovaikutteisuutta kuntalaisten ja järjestöjen kanssa, vastaamme ja reagoimme vuorovaikutuksessa saatuihin signaaleihin. Teemme kunnan strategiset tavoitteet ymmärrettäviksi ja näkyviksi aktiivisella tiedottamisella kunnan henkilöstön, sidosryhmien ja kuntalaisten parissa.

Toiminnan näkökulmat ja suunnittelukauden painopistealueet

Strategisen johtamisen työvälineenä käytetään Tervolan kunnassa tasapainotettua mittaristoa (Balanced Scorecard, BSC), jossa toiminnan tuloksellisuutta tarkastellaan neljästä eri näkökulmasta: vaikuttavuus, prosessit ja rakenteet, voimavarat ja talous sekä uudistuminen ja työkyky. Eri näkökulmien huomioimisella pyritään varmistamaan, ettei jokin toiminnan osa-alueista kärsi toisen kustannuksella, vaan kunnan kehittämisen painopistealueet ovat keskinäisessä tasapainossa.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 28.6.2021 hyväksynyt kunnan ja kuntakonsernin ohjaaviksi tavoitteiksi taloussuunnitelmakaudelle 2022–2024 seuraavat:

KOKO KUNTAKONSERNI

- * viestinnän ja markkinoinnin parantaminen
- * tasapainoinen talous
- * kestävä kehityksen huomioiminen
- * viihtyisä ja turvallinen ympäristö
- * paikallisen tarjonnan hyödyntäminen
- * kotimaisen ja lähiruoan käytön lisääminen
- * etätyömahdollisuuksien parantaminen
- * työllisyysasteen nostaminen yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa
- * yhteistyön syventäminen
- * yritysten toimintaympäristöjen ja -edellytysten kehittäminen

Kunnanvaltuusto asettaa hallintokunnille vuosittain talousarvion valmistelun ja hyväksymisen yhteydessä lyhyen tähtäimen toiminnalliset tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja valtuuston asettamista tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet esitetään talousarvion käyttötalousosassa. Hallintokunnat vievät tavoitteet edelleen tulosalueille operatiivisen johtamisen tueksi. Tavoitteiden toteutumisesta seurataan säännöllisesti osana muuta talouden ja toiminnan seuranta.

Myös erillisten toimialakohtaisten ohjelmien ja kehittämishankkeiden tulee olla kunnan strategisista tavoitteista johdettuja.

Kunnanhallituksen arvio kuntastrategian toteutumisesta

Kuntastrategiassa on mainittu, että kunnanhallitus raportoi kuntastrategian toteutumisesta koko kuntakonsernin tasolla tilinpäätöksen yhteydessä.

Tervolan kunnan kuntastrategia vuosille 2019–2025 hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 8.11.2018. Tämä kuntastrategia on ohjannut vielä vuoden 2022 suunnittelua. Tervolan kunnan kuntastrategia Viihtyisä, elinvoimainen Tervola – kuntastrategia hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 16.6.2022. Kuntastrategia päivitettiin niin sisällöltään kuin visuaaliselta ilmeeltään.

Päivitetyin kuntastrategian ensimmäinen jalkautuminen kuntalaisten keskuuteen tapahtui samana vuonna Maa-seudulta Käsin -messuilla, jossa 191 messukävijää vastasi strategiakyselyyn. Kyselyssä nousi toiveeksi kehittää seuraavia osa-alueita: Paikallisuus 27 %, Elinvoima 34 % ja Hyvinvointi 38,8 %. Erityisesti nousseita aiheita olivat: lapsiperheet, työpaikkojen lisääminen, ikäihmiset, maaseudun ja luonnon arvostaminen, elinkeinojen lisääminen, ulkoalueiden viihtyvyys, lisää tapahtumia, kohtaamispaikkoja ja harrastustoimintaa eri-ikäisille. Strategiakyselyn tulokset otettiin huomioon vuoden 2023 investointisuunnitelmassa sekä talousarviossa. Merkittäviä kuntastrategian mukaisia toimenpiteitä tehtiin mm. lapsiperheille. Vuonna 2022 päätettiin korotetun vauvarahan käyttöönotosta. Päätöksen mukaan vuoden 2023 alusta jokainen Tervolaan syntyvä lapsi on oikeutettu 6000 euron suuruiseen vauvarahaan. Samoin varhaiskasvatusmaksut poistettiin vuoden 2023 ajaksi niiltä, jotka ovat olleet edeltävän vuoden Tervolan varhaiskasvatuksen piirissä.

Viestintään ja markkinointiin on panostettu voimakkaasti uudistetun brändin kautta. Tämä näkyi mm. verkkosivujen visuaalisen ilmeen ja rakenteen uudistuksessa sekä positiivisena somenäkyvyyden kasvamisena. Tervolan kunnan somenäkyvyys kasvoi 389 % vuoteen 2021 verrattuna. Brändiä on muutenkin otettu haltuun ja näkyvämmäksi kuntarajojen ulkopuolelle ja työyhteisön keskuudessa. Brändin näkyvyyttä kehitetään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Uuden kuntabrändin mukaiset verkkosivut julkaistiin syksyllä 2022. Kuntastrategian jalkauttamiseen ja strategiseen johtamiseen kehitetään edelleen toimivia toimintamalleja.

Riittävän ja osaavan työvoiman turvaamiseksi kunnan henkilöstön palkkoja tarkistettiin, niin että palkkoihin tehtiin ylimääräiset korotukset yleiskorotuksen yhteydessä kesäkuun alusta lähtien. Palkkojen tarkistukset perustuivat tehtyyn tehtävien vaativuuden arviointiin.

Kunnan talous vahvistui edelleen vuonna 2022, vaikka yleinen maailmanpoliittinen tilanne nosti kustannuksia. Yhteiskunnan suuri energiantarve paransi osakkuussähkön tuotosta huomattavasti, myös verotulokehitys toteutui arvioitua paremmin. Kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden taloudellinen tilanne on tiukka. Yhtiöiden taloudellista tilannetta vuonna 2022 heikensivät edelleen voimakkaasti kohonneet kustannukset sekä energian kulutuksen säästötoimenpiteet. Keskimääräinen työttömyysaste laski vuodesta 2021, mutta jäi tavoitteesta. Parantuneesta työllisyystilanteesta johtuen kunnan osuus maksetusta työmarkkinatuesta laski.

Kestävä kehitys on huomioitu kunnan eri toimialoilla. Vuoden 2022 aikana on tehty toimenpiteitä energiansäästöön liittyen. Sivistysosaston toimipisteissä kierrätysmahdollisuuksia laajennettiin.

Tervolan Vuokratalot Oy:n on kunnan myöntämän lainan turvin jatkanut edelleen kiinteistöjensä peruskorjausta, mikä on osaltaan parantanut kunnan yleisilmettä ja viihtyisyyttä. Yhtiö on uusinnut kiinteistöihinsä Led-valaistukset sekä valoja ohjaavat kellot. Näiden uudistusten myötä energiatehokkuus on lisääntynyt.

Vuosi 2022 oli Tervolan Energia ja Vesi Oy:n ensimmäinen kokonainen toimintavuosi yhtenä yhtiönä.

Kunta on mukana monissa eri hankkeissa suoraan tai Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n (entinen Riverbank Oy) tai Meri-Lapin kehittämiskeskuksen kautta. Hankkeet tukevat mm. kunnan digitalisaatiokehitystä ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista sekä henkilöstön hyvinvoinnin ja saavutettavuuden parantamista. Yritysten toimintaedellytysten tukemiseksi kunta on tehnyt periaatepäätökset toimitilojen rakentamisesta yrityksille, minkä toivotaan lisäävän kunnan elinvoimaa ja työpaikkojen määrää. Yritysten toimintaympäristöjä ja -edellytyksiä on kehitetty mm. aktiivisen maanhankinnan kautta, jotta nykyisillä yrityksillä olisi hyvät mahdollisuudet toimintansa laajentamiseen ja uusille yrityksille olisi houkuttelevia tontteja tarjolla. Viime vuosien merkittävin maankäytön hanke eli (Vastaranta) Westside-hanke päättyi vuonna 2021. Hankkeesta saatiin arvokasta tietoa Vastarannan alueen jatkokehittämistä varten ja alueen yleiskaavatyö käynnistettiin loppuvuodesta 2022.

Kunnan väkiluku jatkoi matillista laskuaan. Vuonna 2022 väkiluku laski etenkin luonnollisen väestönkehityksen negatiivisuudesta johtuen. Myös kuntien välinen nettomuutto oli Tervolan osalta negatiivinen. Nettomaahanmuutto oli positiivinen kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta johtuen.

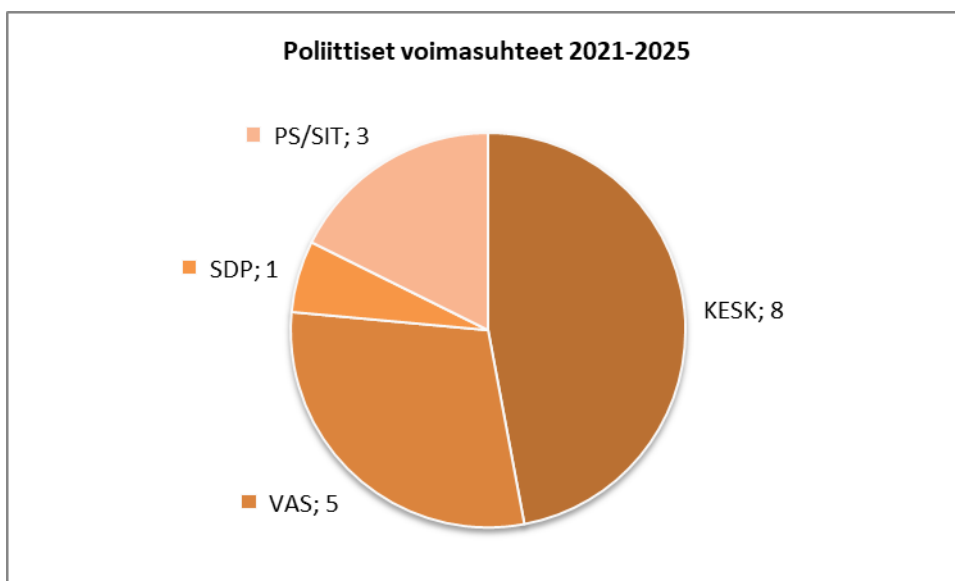
Kokonaisuudessaan voidaan arvioida, että kuntastrategia on toteutunut kuntakonsernissa pääosin, mutta kunnan veto-, pito- ja elinvoiman edistämiseksi kuntastrategian mukaisiin toimenpiteisiin on jatkossakin panostettava ja arvioitava kuntastrategian sisältöä säännöllisesti. Kuntastrategia tulee kuntalain mukaan päivittää vähintään kerran valtuustokaudessa. Kuntastrategian on päivitetty valtuuston kokouksessa 16.6.2022. Päivitetyssä kuntastrategiassa on huomioitu edellisestä kuntastrategiasta tehdyn arviointikyselyn tulokset sekä kuntalaisille ja työntekijöille tehdyt kyselyt.

3 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

3.1 Kunnan hallinto

Kunnanvaltuusto

Kevään 2021 kuntavaaleissa kunnanvaltuustoon valittiin 17 valtuutettua. Kunnanvaltuuston voimasuhteet toimikaudelle 2021–2025 muodostuivat seuraavaksi:

Paikokangas Pia	yrittäjä	KESK
Pesonen Hanna	merkonomi	KESK
Tervo Rauno	eläkeläinen	PS
Vaajoensuu Matti	yrittäjä	KESK
Vaara Jorma	yrittäjä	KESK
Volotinen Juha	asentaja	PS./SIT.
Ylimartimo Eero	maanviljelijä	KESK

Ryhmittymien ensimmäiset ja toiset varajäsenet kertomusvuoden lopussa:

Nimi	ammatti	ryhmä
Miettunen Elina	sosionomi	VAS
Kauppi Janne	insinööri	KES
Kontiokoski Kari	yrittäjä	PS

Jurva Antti	nosturinkuljettaja	KES
Puikko Raimo	isännöitsijä	VAS
Salmi Veli	yrittäjä	PS

Kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2022 kuusi kertaa, joissa valtuusto käsitteli 114 asiaa. Vuonna 2022 tärkeimpiä päätöksiä olivat:

Kokous 17.2.2022:

- § 16 Tervolan Vesi Oy:n ja Tenergia Oy:n sulautuminen
- § 17 Yhteisyritys Oomi Palvelut Oy:lle myönnetyn enimmäisvakuusmäärän korottaminen, lisävakuuksien antaminen ja osakassopimuksen muuttaminen

Kokous 7.4.2022:

- § 24 Sosiaalijohtajan viran täyttäminen
- § 25 Teknisen johtajan viran täyttäminen
- § 26 Hallintosäännön muuttaminen teknisen toimen osalta
- § 31 Vitsakankaan tuulivoimaosayleiskaava/osayleiskaavatyön käynnistäminen
- § 32–33 Hyvinvointialueen ja kuntien toimenpiteet omaisuus- ja sopimussiirtoihin liittyen

Kokous 16.6.2022:

- § 40 Kuntastrategian hyväksyminen
- § 48 Hallintosääntöön päivittäminen /sivistyslautakunta
- § 49 Selvitys kunnasta Lapin hyvinvointialueelle siirtyvästä omaisuudesta, sopimuksista ja henkilöstöstä
- § 54 Vuoden 2021 tilinpäätös
- § 57 Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaava/osayleiskaavatyön käynnistäminen/kaavoitussopimuksen hyväksymisen/päivitetty kaavoitusaloite

Kokous 22.9.2022:

- § 66–67 Hallintosäännön päivittäminen
- § 72 Valtuustoaloite/vauvarahan korottaminen
- § 77 Vuoden 2022 investointimäärärahojen muuttaminen/palkkahallintajärjestelmän päivittäminen
- § 78 Investointiohjelman muutos vuodelle 2022
- § 79 Vuoden 2022 rakentamisohjelman muuttaminen
- § 80 Tavoiteasettelu taloussuunnittelukaudelle 2023–2025

Kokous 3.11.2022:

- § 90 Valtuustoaloite/rivitalon rakentaminen nykyisten virkailijatalot 3-4 tilalle
- § 96 Kunnan tuloveroprosentin sekä kiinteistöveroprosentin määrittäminen vuodelle 2023

Kokous 8.12.2022:

- § 104 Tilintarkastusyhteisön toimikausi ja tilintarkastuspalveluiden hankinta
- § 106 Teknisen johtajan ilmoitus virkasuhteen purkamisesta
- § 108 Lisämäärärahan myöntäminen sosiaali- ja terveyslautakunnan tulosalueelle
- § 109 Tervolan Energia ja Vesi Oy:n avustus
- § 111 Tervolan Energia ja Vesi Oy:n laina
- § 113 Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman hyväksyminen

Kunnanhallitus

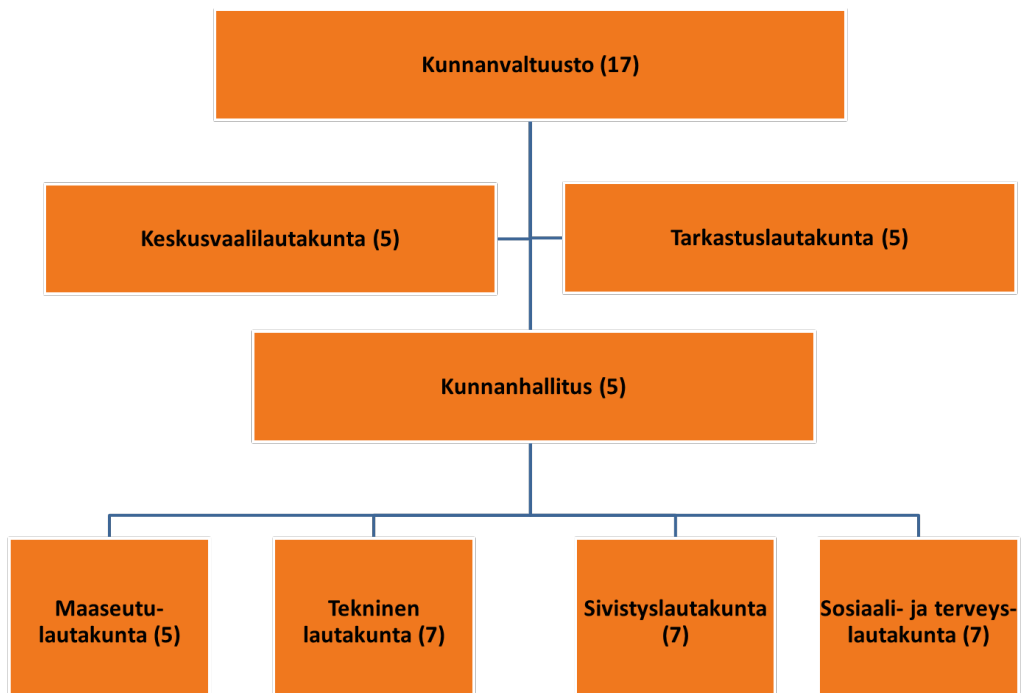
Kunnanvaltuusto valitsi 12.8.2021 kunnanhallituksen jäsenet toimikaudeksi 2021-2023. Kunnanvaltuusto myönsi 7.4.2022 eron kunnanhallituksen jäsenyydestä Pertti Hemmingille. Kunnanvaltuuston uudeksi jäseneksi valittiin Raimo Puikko ja varajäseneksi Juha Juntunen. Kokoonpano 7.4.2022 alkaen on seuraava:

Nimi	ammatti	ryhmä
Varsinaiset jäsenet		
Hietanen Ari	rajavartija	PS./SIT.
Kaasila Hanna-Leena	maatalousyrittäjä	KESK
Puikko Raimo	isännöitsijä	VAS
Oinas Riikka	sairaanhoitaja	VAS
Ylimartimo Eero	maanviljelijä	KESK
Varajäsenet		
Salmi Veli	yrittäjä	PS
Palokangas Pia	yrittäjä	KESK
Antinkaapo Niina	restonomi	SDP
Lampela Eero	yrittäjä	KESK
Juntunen Juha	eläkeläinen	VAS

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimii Eero Ylimartimo. Varapuheenjohtajaksi Pertti Hemmingin tilalle valittiin 7.4.2022 alkaen jäljellä olevaksi toimikaudeksi Riikka Oinas. Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Mika Simoska. Sihteerinä toimi hallintojohtaja Sari Tervaniemi ja loppuvuodesta hänen viransijaisensa Laura Kantomaa.

Kunnanvaltuuston asettamat toimielimet 1.8.2021 alkaen

Vuonna 2022 lautakuntia oli neljä: maaseutulautakunta, tekninen lautakunta, sivistyslautakunta sekä sosiaali- ja terveyslautakunta. Maaseutulautakunnan jäsenmäärä on viisi. Teknisessä, sivistyslautakunnassa ja sosiaali- ja terveyslautakunnassa jäseniä on seitsemän. Hyvinvointialuemuutoksesta johtuen sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminta lakkasi tehtävien siirron yhteydessä kunnanvaltuuston 16.9.2021 § 117 tekemän päätöksen mukaisesti. Sosiaali- ja terveyslautakuntaa koskevat hallintosäännön muutokset tulivat voimaan 1.3.2023.

Viranhaltijaorganisaatio 1.6.2017 alkaen

Kunnan henkilöstön päävastuualueisiin pohjautuva osastojako on seuraava:

- hallinto-osasto
- tekninen osasto
- sivistysosasto
- sosiaali- ja terveysosasto

Osastopäälliköt ovat seuraavat:

- hallinto-osasto hallintojohtaja Sari Tervaniemi, vs. hallintojohtaja Laura Kantomaa 14.11.2022 alkaen
- tekninen osasto tekninen johtaja Mikael Yritys 1.9.2021–28.2.2022, vt. tekninen johtaja Sauli Jalasmäki 1.3.2022–31.5.2022, tekninen johtaja Mika Grönvall 1.6.2022–31.12.2022
- sivistysosasto sivistysjohtaja Tarja Leinonen
- sosiaali- ja terveysosasto vt. sosiaalijohtaja 1.1.2022–15.5.2022 Esa Jääskö, vt. sosiaalijohtaja 16.5.2022–1.6.2022 ja sosiaalijohtaja 1.6.2022–31.12.2022 Henri Izadi.

Osastopäällikkö vastaa osastonsa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa. Yhteensopivista tehtäväkokonaisuuksista on osastojen puitteissa muodostettu vastuualueita. Kunnanjohtaja, osastojen päälliköt ja johtava lääkäri muodostivat kunnan johtoryhmän.

Kunnanvaltuusto on määritellyt tilivelvolliset luottamushenkilöt ja kunnan palveluksessa olevat viranhaltijat 6.4.2006 § 22. Vuonna 2022 tilivelvollisessa asemassa olivat:

- kaikkien toimielinten jäsenet (lukuun ottamatta valtuusto)
- kaikkien toimielinten esittelijät
- kunnanjohtaja
- osastopäälliköt
- hallintojohtaja
- maaseutupäällikkö
- tekninen johtaja
- sosiaalijohtaja
- johtava lääkäri
- sivistysjohtaja

3.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Tilastotiedot kertovat, että Suomen talous on alkanut supistua vuoden 2022 kolmannen neljänneksen aikana. Riski talouden ajautumisesta taantumaan on ilmeinen. Talouden kasvun taittumista on ennustettu vuoden 2022 keväästä lähtien. Tähän saakka talous ei ole totellut ennustajia ja uutiset ovat yllättäneet kerta toisensa jälkeen. Tilauksia on virrannut ja tuotanto jatkanut kasvuaan. Kuluttajat ovat purkaneet säästöjään ja ostaneet etenkin palveluita. Avoimia työpaikkoja on ollut tarjolla ennätysmäärin ja työllisyys on noussut ennätyslukemiin. Kääntekelehti oli kuitenkin vain ajan kysymys. Nopea inflaatio on leikannut kotitalouksien ostovoimaa. Korkeiden hintojen nousu on nostanut lainanhoitokuluja. Kotitaloudet ovat odottaneet talouteen ankeita aikoja siitä lähtien, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 24.2.2022. Yritykset ovat odottaneet, että markkinat hiljenevät ja tuotannon kasvu hidastuu merkittävästi.

Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä 2022 ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Vuonna 2022 kansantalouden arvonlisäys kasvoi 2,0 prosenttia Vuonna 2023 BKT on arvi-

oitu supistuvan 0,2 prosenttia, kun hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa ja vähentää kulutusta. Vuonna 2023 tuotannon kasvu on arvioitu pysähtyvän. Epävarmuus Euroopassa näkyy erityisesti energiain-
siivisillä toimialoilla, mutta Suomi myös hyötyy siitä, että energian hinta on noussut vähemmän kuin kilpailija-
maissa ja teollisuudella on omaa energian tuotantoa. Raaka-aineiden ja öljyn alenevat hinnat pienentävät teolli-
suuden kustannuksia. Inflaation hidastuminen kääntää kuitenkin reaalitytulot kasvuun jo vuoden 2023 aikana. Suomen talouden odotetaan kasvavan jälleen vuosina 2024 ja 2025 1,2 ja 1,4 prosenttia. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikuttaa taloudessa pidempään, eikä talous palaudu aiemmin ennakoidulle kasvu-uralle. Ennusteeseen liittyy huomattavan paljon epävarmuutta. On hyvin mahdollista, että sodan uusilla käänteillä on merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Myös kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen liittyy riskejä hintojen noustessa ennätyskellisen nopeasti.

Työllisyyden toipuminen koronakriisistä oli erittäin nopeaa, työllisyyden kasvu on jatkunut ja työllisyys on reilusti vuoden 2019 tason yläpuolelle. Vuoden 2022 lopulla työllisyys- ja osallistumisaste ovatkin ennätyskorkealla olleen 74,2 %. Työttömyysaste oli lokakuussa 2022 6,8 %. Myös avoimia työpaikkoja on varsin paljon, ja työvoiman saatavuus on monen yrityksen esteenä.

Nimellispalkkojen nousuvauhti nopeutui vuonna 2022 hienoisesti 2,6 prosenttiin edellisen vuoden 2,4 prosentista. Nopeutuminen oli seurausta sopimuspalkkojen kasvusta, sillä palkkaliukumat säilyivät ennallaan. Yksityisen sektorin sopimuspalkkojen nousu nopeutui hieman, mutta julkisen sektorin säilyi edellisen vuoden tasolla. Toimialoista jalostuksen ansioiden nousuvauhti oli yhtä nopeaa kuin edellisvuonna, mutta palveluiden nopeutui, erityisesti kiinteistöalalla, majoitus- ja ravitsemustoiminnassa ja rahoitus- ja vakuutuspalveluissa. Reaalipalkat laskivat runsaat neljä prosenttia, sillä inflaatio ylitti selvästi nimellisansioiden nousuvauhdin. Uusia kaksivuotisia työehtosopimuksia solmittiin yksityisellä ja julkisella sektorilla vuoden 2022 aikana. Solmittujen sopimusten korotukset olivat ensimmäisenä vuotena yleisimmin noin kaksi prosenttia, hieman suurempia kuin edellisvuonna. Lisäksi kunta- ja hyvinvointiala sopivat monivuotisesta palkkaohjelmasta, joka korottaa palkkoja noin prosentin vuodessa seuraavan viiden vuoden ajan. Lisäksi kahtena ensimmäisenä sopimusvuotena ala saa vientisektorin sopimat yleiset korotukset. Palkkasumma lisääntyi vuonna 2022 lähes 7 prosenttia. Palkkasummaa nostivat sekä ansioiden että työllisyyden kohentuminen. Nopeinta palkkasumman nousu oli palveluiden toimialoilla, mutta nousu oli ripeää myös jalostuksessa. Palkkasumman kehitykseen vaikuttaa nimellisansioiden lisäksi työllisyyden kehitys

Nimellisten tulojen kasvu on ollut heikompaa kuin kuluttajahintojen nousu, mikä on syönyt kotitalouksien ostovoimaa vuonna 2022. Vuonna 2023 ostovoima kasvaa 0,5 prosenttia, kun hintojen nousuvauhti hidastuu ja tulot kasvavat. Vuonna 2022 kotitalouksien kulutus kasvoi 2,3 prosenttia, vaikka reaalitytulot laskevat. Kuluttajien luottamus omaan talouteensa oli marraskuussa 2022 edelleen hyvin heikolla tasolla. Kuluttajien arvio oman talouden nykytilasta oli heikoin koskaan, mutta arvio oman talouden tilanteesta 12 kuukauden kuluttua on kuitenkin jo kohentunut syyskuun 2022 jälkeen. Palkkasumman kasvu on jatkunut vahvana: heinä-syyskuussa koko talouden palkkasumma kasvoi yli 6 prosenttia vuodentakaisesta. Reaalinen palkkasumma laski kolmannella neljänneksellä edelleen inflaation kiihdyttyä syyskuussa jo yli 8 prosentin.

Inflaatio on jatkanut kiihtymistään ja on nyt nopeinta sitten 1980-luvun alun. Vuonna 2022 kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna keskimääräiseksi inflaatioksi ennustetaan 7 prosenttia. Inflaatio on kuitenkin huomattavasti tätä nopeampaa vuoden 2022 lopussa. Vaikka inflaation kiihtyminen on edelleen pitkälti seurausta energian hintojen noususta, inflaatio on erittäin laaja-alaista ja lähes kaikkien hyödykeluokkien hinnat nousevat nopeasti. Kuluttajahintaindeksissä nousevien hintojen määrä ylittää lähes kaksikymmenkertaisesti laskevien hintojen määrän.

Veroaste eli julkisyhteisöjen keräämien pakollisten verojen ja veronluonteisten maksujen vuosikertymä suhteessa bruttokansantuotteeseen oli vuonna 2021 43 %. Vuoden 2022 veroasteeksi ennustetaan 42 %:a.

Julkisten kulutusmenojen kasvun arvioidaan hidastuvan vajaan kahteen prosenttiin vuonna 2022. Kulutuksen kasvua hidastaa mm. covid-19-epidemian aiheuttamien lisämenojen pieneneminen edellisvuoteen verrattuna. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen kasvu, Venäjän hyökkäyssodan edellyttämä varautuminen ja sodasta aiheutunut maahanmuuton kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset julkisten tehtävien laajennukset, joiden kustannukset nousevat vuosittain. Julkisen kulutuksen kasvu hidastuu vuonna 2023, kun määräaikaista menolisäyksiä lakkaa vaalikauden päättyessä. Vuonna 2024 julkisen kulutuksen arvioidaan supistuvan mm. elpymis- ja palautumisvälineellä rahoitettavien menojen etupainotteisuuden ja hyvinvointialueiden aloittamisesta ja järjestäytymisestä aiheutuvan muutoskustannusten pienenemisen vuoksi. Kulutuksen supistumisen arvioidaan jatkuvan edelleen vuonna 2025 maahanmuutto- ja kotouttamismenojen pienentyessä. Maahanmuuttoon liittyvät määrärahatarpeet riippuvat tulijoiden toteutuvasta lukumäärästä sekä palvelutarpeista, joten arviot ovat epävarmoja. Julkisen kulutuksen arvo kasvaa koko ennustejakson ajan, kun hinnat nousevat viime vuosia ripeämmin. Lisäksi palkkamenot kasvavat aiempia vuosia nopeammin kunta-alan ja sote-sopimuksen yleisen linjan ylittävän sopimuksen myötä. Koko kunta-ala on sopinut vähintään yleiseen linjaan sidotut palkankorotukset vuosille 2023 ja 2024 sekä palkkaohjelman, jolla palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 prosenttia. Lisäksi sote-sopimukseen kuuluvien osalta on sovittu palkkojen yhteensovittamisesta hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymissä, johon on varattu vuosille 2023–2025 yhteensä 6 prosenttia. Valtion sopimuksen yksityiskohdista tuleville vuosille ei ole vielä sovittu, joten ennusteessa valtion ansiokehityksen on oletettu seuraavan työmarkkinoiden yleistä ansiokehitystä.

Vuoden 2021 aikana elpynyt tuotanto jatkui positiivisena vielä vuoden 2022 kaksi ensimmäistä neljänestä ennen talouden hiipumista vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Hyvä kehitys näkyi erityisesti palveluissa, joissa useimmat palvelut kasvoivat vielä syksyyn asti verrattuna edellisen vuoden vastaaviin lukuihin. Taloudellisen aktiviteetin hidastuminen on lähtenyt liikkeelle syksyn aikana erityisesti kaupan alalta ja rahoituspalveluista. Vuoden aikana laajentunut kustannusten ja hintojen nousu ennakoii myös tuotannon volyymin hidastuvaa kasvua. Liikevaihdolla mitattuna kaikki päätoimialat ovat kasvaneet suhteessa edelliseen vuoteen. Hintojen nousu on ollut nopeaa kaikilla teollisuuden toimialoilla, erityisesti metsä- ja kemianteollisuudessa sekä energiahuollossa. Taustalla on koronakriisin jälkeinen kysynnän kasvu sekä Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset energian ja raaka-aineiden hintoihin. Voimakas hintojen nousu näkyy lyhyellä tähtäimellä yritysten kannattavuuden parantumisena, mutta voi myös aiheuttaa nopeita muutoksia kysynnässä. Epävarmuus tulevasta markkinatilanteesta lisääntyä hintojen muuttuessa voimakkaasti.

Työllisyys on huippukorkealla. Työllisyys lisääntyi vuonna 2022 edellisvuottakin enemmän, 2,7 prosenttia. Erityisen ripeää työllisten määrän kasvu on ollut eläkeiän saavuttaneiden naisten ja nuorten miesten piirissä sekä liike-elämän palvelutoimialoilla. Kokoaikaisia palkansaajia on tänä vuonna työllistyneistä suurempi osa kuin viime vuonna, vaikka yhä myös osa-aikaisten määrä on lisääntynyt. Tehdyn työn eli työtuntien määrä lisääntyykin vain noin puolet työllisten määrästä eli 1,6 prosenttia. Työntuntien määrä ei ole Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vielä saavuttanut koronaa edeltävää tasoaan. Työmarkkinat ovat muutoksen kynnyksellä. Yhtäältä työllisten määrä on yhä lisääntynyt ja avoimia työpaikkoja on ennätyskellisen paljon - myös suhteessa työttömien työnhakijoiden määrään - mutta samalla työttömyyden lasku osoittaa pysähtymisen merkkejä. Työmarkkinoilla on siten runsaasti työvoimaa, kun työmarkkinoiden imu vetää uusia henkilöitä työelämään. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen, ja osaamisen puutteet heikentävät talouden kasvuedellytyksiä. Avomien työpaikkojen määrä on korkea samalla kun työttömien määrä kääntyy kasvuun. Elinkeinoelämän kyselyjen mukaan yritysten on haastavaa löytää tarvitsemiaan työntekijöitä erityisesti kokemuksen puutteen, erityisosaamisen ja koulutuksen riittämättömyyden vuoksi. Yritysten haasteet palkata ammattitaitoista työvoimaa olivat elinkeinoelämän kyselyjen mukaan vuonna 2022 edellisvuotta suurempia.

Vahva talous- ja työllisyyskehitys on pienentänyt julkisen talouden alijäämää vuonna 2022. Verotulojen kasvu on ollut voimakasta ja koronavirusepidemian hoidosta aiheutuvat menot ovat olleen edellisvuosia pienemmät. Jul-

kisyhteisöjen rakenne muuttuu vuoden 2023 alussa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti kuntatalous jää painelaskelmassa alijäämäiseksi. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä. Alijäämä johtuu mm. mittavista käynnistysvaiheen investoinneista sekä henkilöstömenojen kasvusta.

(Lähde: VM: *Taloudellinen katsaus, Talvi 2022*; VM 20.12.2022)

Kuntien vuoden 2022 tilinpäätösarviot

Kuntatalous on vuoden 2022 jäljiltä juuri ja juuri tasapainossa. Vanhan kuntatalouden viimeisenä vuonna investoinnit huomioiva rahoitusjäämä oli 300 miljoonaa euroa alijäämäinen. Ilman HKL:n yhtiöittämistä rahoitusjäämä olisi pudonnut vielä 500 miljoonaa euroa.

Juuri valmistunut vuoden 2022 ennakkollinen tilinpäätösanalyysimme osoittaa, että kuntien menot kasvoivat ripeästi, kuntien talous eriytyy vauhdilla ja hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät.

Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi. Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voi käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina.

Vuoteen 2022 osuu paljon kertaluonteisia tulosta parantavia tekijöitä. Kuntien myyntivoitot olivat poikkeuksellisen suuria, lähes 900 miljoonaa euroa, sillä monessa kunnassa myytiin sote-kiinteistöjä.

Kuntatalouden kulut kasvoivat vanhojen kuntien viimeisenä vuonna 2022 vauhdilla: 5 prosenttia. Kulukehitys todennäköisesti kasvaa vielä ennakoarvioista, sillä luvut eivät vielä sisällä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia. Korona aiheutti viime vuonna yhä kustannuksia, joihin kunnat saivat kompensatioita.

Tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja vuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät kuntien taloudessa kasvaneina verotuotoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistövero yli 6 prosenttia.

Kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa. Taloudellinen tulos taottiin Etelä-Suomessa, kun taas Itä-Suomessa tulokset heikentyivät.

Kaikki Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä 2022. Energiakustannukset nousivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vielä kuluvalle vuodelle. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien lainojen korkean suojausasteen vuoksi.

(Lähde: Kuntaliitto 8.2.2023, Kuntatalousvuosi 2022 vahva vain paperilla – taustalla poikkeustekijöitä)

Kemi–Tornio talousalueen kehitys**Väestön määrä**

(Lähteet: Tilastokeskus: Väestön ennakkotilasto, väestömuutosten ennakkotiedot alueittain)

	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos ed. v.
Kemi	21 021	20 707	20 437	19 991	19 505	-2,4 %
Keminmaa	8 147	8 079	7 984	7 903	7 775	-1,6 %
Simo	3 045	2 988	2 950	2 904	2 877	-0,9 %
Tervola	3 062	3 001	2 925	2 882	2 863	-0,7 %
Tornio	21 875	21 602	21 467	21 326	21 229	-0,5 %
Yhteensä	57 150	56 377	55 763	55 006	54 249	-1,4 %

Väestön määrä laski vuonna 2022 kaikissa Kemi–Tornio alueen kunnissa. Koko alueen väkiluvun muutos oli -760, mikä merkitsee 1,4 prosentin laskua edellisvuoden lopun tilanteeseen. Väkiluvun muutoksesta 52,6 % (-400 asukasta) selittyy luonnollisella väestönlisäyksellä, joka oli negatiivinen jokaisessa Kemi-Tornio alueen kunnassa. Muu osa väkiluvun muutoksesta selittyy muuttotappiolla. Kuntien välinen tulomuutto oli 2024 henkilöä ja kuntien välinen lähtömuutto 2577 henkilöä. Kemi-Tornio seutukunnan nettomuutto oli siis -553 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli positiivista: +201 henkilöä. Muuttotappio johtui suurimmaksi osaksi kuntien välisestä muuttoliikkeestä, sillä nettomaahanmuutto oli Keminmaata lukuun ottamatta muissa alueen kunnissa positiivinen.

Työttömien % -osuus

(Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: kuntapohjaisia vuosikeskiarvoja)

	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos ed. v. (%yks.)
Kemi	14,9	14,1	16,9	14,7	13,5	1,2
Keminmaa	9,6	8,4	10,9	9,2	8,3	0,9
Simo	10,1	8,9	11,5	9,4	9,5	-0,1
Tervola	12,4	12,1	12,7	11,4	10,0	1,4
Tornio	10,6	10,1	12,0	10,5	8,7	1,8
Kemi-Tornio	12,0	11,3	13,6	11,8	10,5	1,3

Vuonna 2022 työttömien osuus työvoimasta laski kaikissa alueen kunnissa. Koko aluetta tarkasteltaessa työttömien osuuden muutos oli 1,3 prosenttiyksikköä. Seutukunnallisesti pienintä työttömyys oli vuonna 2022 Keminmaassa, ollen keskimäärin 8,3 %

Työpaikat

(Lähde: Tilastokeskus: Työssäkäynti)

	2019	Muutos % ed. v.	2020	Muutos % ed. v.	2021	Muutos % ed. v.
Kemi	8 853	-0,4	8 745	-1,2	8 462	-3,2
Keminmaa	2 819	1,8	2 723	-3,4	2 717	-0,2
Simo	596	-2,9	578	-3	604	4,5
Tervola	959	-0,7	951	-0,8	1 004	5,6
Tornio	8 697	-1,5	8 579	-1,4	8 704	1,5
Yhteensä	21 924	-0,6 %	21 576	-1,6	21 491	-0,4

Työpaikkojen määrän kehityksestä ei ole vielä saatavilla tilastotietoa vuodelta 2022. Vuosina 2020 ja 2021 työpaikkojen määrä väheni seutukunnallisesti 2 % verrattuna vuoteen 2019. Prosentuaalisesti eniten työpaikkojen määrä lisääntyi vuonna 2021 Tervolassa (5,6 %). Prosentuaalisesti eniten työpaikat vähenivät Kemissä.

Taloudellinen huoltosuhde

(Lähde: Tilastokeskus)

	2017	2018	2019	2020	2021
Kemi	1,91	1,84	1,83	1,87	1,86
Keminmaa	1,51	1,48	1,48	1,52	1,45
Simo	1,96	1,93	1,94	1,94	1,80
Tervola	1,96	1,81	1,73	1,74	1,66
Tornio	1,57	1,52	1,49	1,53	1,49
Kemi-Tornio	1,71	1,66	1,64	1,68	1,63

Huoltosuhteen kehitys kuvaa väestön ikärakenteen ja työllisyystilanteen kehitystä. Vuonna 2021 Kemi–Tornion alueella oli 1,63 työhön osallistumatonta yhtä työllistä kohden. Vuoden 2022 tilastotietoa ei ole vielä saatavilla. Väestön ikääntyminen koskettaa kuitenkin muun maan tavoin myös Kemi–Tornio aluetta. Työttömyyden lasku parantaa huoltosuhdetta.

3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Muutokset tuloperusteissa

Kunnan väestön määrän ja työllisyystilanteen kehitys ovat keskeisiä kunnan tuloperusteisiin vaikuttavia tekijöitä. Tervolan kunnan väkiluku oli vuoden 2022 päättyessä 2863 eli 19 henkilöä (1 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Väestön määrän väheneminen on jatkunut koko 2000-luvun, väestökehityksessä näkyy kunnan vanhuspainotteinen ikärakenne. Vuonna 2022 luonnollinen väestönkasvu oli edelleen negatiivinen; syntyneitä oli 27 ja kuolleita 47. Kuntien välinen muuttotase oli myös negatiivinen. Kuntaan muutti muista kunnista ja ulkomailta 151 henkilöä ja kunnasta muutti pois 153 henkilöä. Kuntaan muuttaneiden määrä nousi hieman edellisvuodesta, kuten nousi myös lähtömuutto. Nettomaahanmuutto oli vuonna 2022 +15. Ennakkotietojen mukaan väestön määrä on tammikuun 2023 aikana noussut 11 henkilöllä.

Tervolalaisten työllisyystilanne heikkeni koronasta johtuen vuonna 2020. Vuonna 2021 tilanne kääntyi jälleen parempaan suuntaan ja hyvä suuntaus kehittyi edelleen vuoden 2022 aikana. Keskimääräinen työttömyysprosentti laski vuonna 2022 10 prosenttiin, mikä on 1,4 prosenttiyksikön muutos edellisvuoteen. Työttömyysasteen kehitys alueella kaikkiaan on hyvin samankaltaista. Tervolan työttömyysaste on edelleen toiseksi korkein Kemin jälkeen. Työttömiä työnhakijoita ml. lomautetut oli joulukuun lopussa 149 henkilöä (v. 2021 152 henkilöä). Pitkäaikaistyöttömiä oli 35 henkilöä eli 23,5 % työttömistä (v. 2021 25,2 %). Tervolan työttömyysaste joulukuussa 2022 oli 12,2 % ja tammikuussa 2023 11 %.

Väestöön ja työllisyyteen liittyvien tekijöiden lisäksi kunnan talouteen vaikuttavat valtion toimenpiteet. Vuodelle 2020 veroperusteisiin tehtiin kuntien verotuloihin vaikuttavia muutoksia. Muutokset pääsääntöisesti laskivat kunnallisverotuottoa. Ansiotuloveroperusteita tarkistettiin v. 2021 ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja korotettiin. Ansiotuloverotusta kevennettiin lisäksi korottamalla työtulovähennystä ja kunnallisverotuksen perusvähennystä. Liikenteen työsuhde-etujen muutokset sekä irtaimen käyttöomaisuuden korotetut poistot myös laskivat kuntien saamia verotuloja. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatkettiin hallitusohjelman mukaisesti, mikä korotti kunnallisveron tuottoa. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan nettomääräisesti.

Kiinteistöverotuksessa siirryttiin myös ns. joustavaan valmistumiseen, millä on ollut vaikutusta kuntien kiinteistöverotulokertymiin.

Koronapandemia vaikutti verotuloihin ja verotuloperusteisiin vuosien 2020 ja 2021 aikana. Yhtenä valtion koronatukitoimenpiteenä kuntien osuutta yhteisöverotulon tuotosta nostettiin määräaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä vuosille 2020–2021. Koronapandemia ei vaikuttanut enää merkittävästi vuoden 2022 aikana kunnan tulokseen. Viimeinen lisävastus covid-19-epidemiasta aiheutuviin lisäkustannuksiin maksettiin vuonna 2022.

Valtionosuudet olivat yhteensä 7,96 mrd. euroa vuonna 2022 (7,65 mrd. euroa vuonna 2021). Lisäksi kunnille maksettiin korvauksia verotulomenetyksistä 2,75 mrd. euroa. Yhteensä edellä mainitut erät olivat noin 10,60 mrd. euroa, mikä tarkoittaa 5,8 % lisäystä vuoteen 2021 nähden. Selittävä tekijä valtionosuuksien kasvamiseen on peruspalveluiden tehtävien laajennukset esim. perusopetuslain muutos, seulontaohjelman laajennus ja varhaiskasvatuksen tuki.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti laski aiemmasta ja on vuonna 2022 koko maan keskiarvona 23,59 %. Vuonna 2021 luku oli 25,67 %. Vähennys johtuu vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen neutralisoinnista, indeksikorotuksiin liittyvistä vähennyksistä sekä kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen muuttamisesta pysyväksi vähennykseksi.

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2022 aikana kunnan toimintaan olennaisesti vaikuttava tekijä oli uusien hyvinvointialueiden perustaminen. Kaikki kunnan ja kuntayhtymien sote-palvelut sekä pelastustoimi siirtyivät Lapin hyvinvointialueen hoidettavaksi 1.1.2023 alkaen. Valmistautuminen tähän muutokseen toi valtavasti lisätyötä kunnan eri sektoreille.

Tervolan Vesi Oy sulautui Tenergia Oy:hyn 30.11.2021. Jatkossa yhtiö toimii nimellä Tervolan Energia ja Vesi Oy.

Riverbank Oy käynnisti nimenmuutosprosessin vuonna 2022, yhtiön nimi on muutettu Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:ksi, Rivenbankin jäädessä aputoiminimeksi.

Tervolan Palveluverkot Oy jatkaa vakaata laajenevaa toimintaansa kuituyhteyksien tarjoajana. Verkkoa laajennettiin vuoden 2022 aikana Rovaniemen kaupungin Jaatilan kylään.

Talousarviopoikkeamat

Vuonna 2022 kunnan taloudenhoito toteutui kokonaisuudessaan talousarviossa ennakoitua paremmin. Toimintakatteeksi muodostui -23,47 milj. euroa ja vuosikatteeksi 2,81 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 2,34 milj. euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeinen tilikauden ylijäämä 2,52 milj. euroa. Kunnan lainakanta on 2,82 milj. euroon. Kertynyt ylijäämä 31.12.2022 oli 19,26 milj. euroa. Kunnan rahavarat vuoden 2022 päättyessä olivat 10,88 milj. euroa.

Vuonna 2020 siirryttiin kunnan talousarvion käyttötalouden osalta nettobudjettiin eli kunnanhallituksen ja lautakuntien talousarvion sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate eli tulojen ja menojen välinen erotus. Valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana tai tuloarviona. Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion kunnanhallitusta ja lautakuntia sitovaksi toimielintasolla, joten toimielin ei saa ylittää toimielintason talousarviota ilman valtuuston hyväksymistä. Toimielin voi tulosalueidensa sisällä ja välillä päättää määrärahojen siirroista.

Sisäiset erät huomioiden toimielimet saavuttivat pääosin asetetut taloudelliset tavoitteet. Merkittävin alitus oli sivistyslautakunnan toimialalla 0,19 milj. euroa. Maaseutulautakunnalla toimintatuotot jäivät selkeästi tavoitteesta, vastaavasti myös toimintakulut toteutuivat huomattavasti arvioitua matalampina. Kunnanhallituksella, teknisellä lautakunnalla ja sivistyslautakunnalla toimintatuotot ylittyivät. Sivistyslautakunnalla myös toimintakulut toteutuivat arvioitua pienempinä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintatuotot toteutuivat arvioitua paremmin, mutta myös toimintakulut olivat arvioitua suuremmat. Lisämäärärahan avulla lautakunnan tulos pysyi lähes budjetoidussa. Syitä talousarviopoikkeamiin eritellään toimielimittäin jäljempänä asiakirjassa luvussa 8 Käyttötalouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

Investointimenot kokonaisuutena toteutuivat huomattavasti talousarviota pienempinä, menojen osalta talousarviopoikkeama oli 1,52 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Investointimenojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtuu lähinnä terveyskeskuksen uudisrakennushankkeen viivästymisestä. Monikäyttöreitistö sekä Mattisen koulun lämmitystapamuutos sekä useita pienempiä hankkeita jäi toteutumatta. Osa rakentamishankelman hankkeista siirtyy tuleville vuosille.

Selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta

Tervolan kunta on saanut myönteisen rahoituspäätöksen Luontoreitti Kätkän luolat ja rotkot -hankkeelle 22.5.2022. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 105 740, johon on saatu tukea Peräpohjolan Leaderilta 95 166,00, kunnan omarahoitusosuus on 10 %. Hanke kestää 31.7.2023 saakka. Hankkeessa rakennetaan elämyksellinen luontopolku Kätkävaaran kallioille ja luolille.

Tervolan kunta on saanut myönteisen rahoituspäätöksen Lappi-Aasia hyvinvointimatkailun kehittämishankkeelle 7.12.2022. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 53 100,00, johon on saatu tukea 42 480,00, Hanke kestää vuoden 2023 loppuun. Hankkeessa luodaan mahdollisuuksia aasialaisten asiakkaiden pakettimatkojen luomiseen terveys- ja hyvinvointisektorille.

3.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tervolan kunnan talous on ollut pitkään ylijäämäinen. Vuoden 2021 tilinpäätös oli ylijäämäinen mm. ennakoitua huomattavasti paremmin toteutuneista osakkuussähkön tuotoista, hyvin toteutuneesta verotuloista sekä valtion koronatuikitoimenpiteistä. Vuoden 2021 tilinpäätöksen tulos oli 1,67 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 1,92 milj. euroa. Vuoden 2022 tilinpäätös on myös ylijäämäinen. Taseessa 31.12.2022 oli kertynyttä ylijäämää tilikaudelta ja edellisiltä vuosilta noin 19,26 milj. euroa. Vuoden 2023 talousarvio on ylijäämäinen. Myös taloussuunnitelmat vuosille 2024–2025 ovat lievästi ylijäämäisiä, tosin talouden ennustettavuus on heikentynyt. Taloussuunnitelmakaudelle on suunniteltu mittavia investointeja. Tervolan kunnan hyvä taloudellinen tilanne antaa liikkumavaraa, mutta talouden kehityssuunta on huolestuttava ja epävarma.

Vuoden 2023 suunnitellut nettoinvestoinnit ovat huomattavat 4,5 milj. euroa. Myös suunnitelmavuosina on varauduttu merkittäviin investointeihin, vuonna 2024 nettoinvestoinnit ovat 3,1 milj. euroa ja vuonna 2025 2,5 milj. euroa. Investointien suuruus ylittää reilusti poistojen määrän johtuen aiemmille vuosille suunniteltujen investointien siirtymisestä. Investointien voidaankin katsoa olevan riittävällä tasolla kunnan omaisuusmassassa huomioiden. Investoinnit on suunniteltu katettavaksi pääosin omalla rahoituksella, mikä tarkoittaa kunnan kassavarojen heikkenemistä. Suunnitelmakauden loppupäässä investointeja on rahoitettava myös ulkoisella rahoituksella. Lisäksi Tervolan kunnanvaltuusto päätti 8.12.2022 myöntää yhtiölleen Tervolan Vesi ja Energia Oy:lle lainan uuden sähkölinjan rakentamiseen, lainasumma on 7,1 milj. euroa jakaantuen vuosille 2023–2025.

Koronapandemia ei enää aiheuta merkittävää epävarmuutta kunnan taloudelle ja toiminnalle, mutta helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota tuo etenkin pitkittyessään erilaisia haasteita Suomen kansantaloudelle ja siten myös Tervolan kunnalle. Tämä näkyy erityisesti kohonneissa energian hinnoissa sekä yleisenä kustannusten nousuna. Inflaatio ja mahdollinen taantuma kurittaa kaikkia Suomen kuntia ja kuntalaisia. Suoria kytköksiä Venäjään tai Ukrainaan ei Tervolan kunnalla ole.

Vuoden 2023 alusta tullut sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Valtiovarainministeriön syksyllä 2022 päivitetyn rahoituslaskelman perusteella sote-uudistuksella olisi hienoinen negatiivinen vaikutus Tervolan kunnan talouteen mutta kunnallisveroprosenttiin ei kohdistu merkittävää korotuspainetta. Kaikki rahoituslaskelmat ovat edelleen alustavia ja niihin liittyy poikkeuksellista epävarmuutta. Valtiovarainministeriö päivittää laskelmia vielä useampaan kertaan ennen lopullista laskentaa. Seuraava päivitys tapahtuu keväällä 2023.

Seuraava merkittävä uudistus on työllisyydenhoidon palveluiden siirtyminen valtiolta kuntien tehtäväksi. TE-palvelut siirtyvät kunnille vuonna 2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Tehtyjen alustavien laskemien mukaan todennäköisesti tämä uudistus tulee vaikuttamaan Tervolan rahoitusosuuteen negatiivisesti. Lisäksi sote-uudistuksesta johtuen kunnan ruokapalvelut joudutaan yhtiöittämään, mikäli ruokapalvelut tuottavat ateriaa sekä kunnalle että hyvinvointialueelle. Parhaillaan valmistellaan Tervolan ruokapalveluiden siirtämistä johonkin jo olemassa olevaan ruokapalveluyhtiöön, johon Tervolan kunta osakkaana liittyisi. Tällöin Tervola voisi tehdä ateriahankintoja yhtiöltä ns. in-house-periaatteella.

3.5 Kunnan henkilöstö

Tervolan kunnan palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa henkilöstöä yhteensä 289 henkilöä, joista vakinaisessa palvelussuhteessa oli 208 henkilöä eli 72 prosenttia (31.12.2021 71,9 %). Edellä mainittuihin lukuihin on laskettu mukaan myös Terveystalon palvelukseen siirtyneet henkilöt, koska heillä on voimassaoleva palvelussuhde Tervolan kuntaan. Kokonaishenkilöstömäärä ilman Terveystalolle siirtyneitä on 279.

Vuoden 2022 maksetut palkat ja palkkiot ilman henkilösivukuluja olivat 10,06 milj. euroa (v. 2021 9,20 milj.) Tili-kauden henkilöstökulut kokonaisuudessaan olivat 12,75 milj. euroa. Tämä on reilun miljoonan eli 8,7 prosenttia edellisvuotta enemmän. Maksettujen palkkojen määrään ovat vaikuttaneet etenkin voimaan tulleet sopimuskorotukset. Työntekijöiden palkkoja korotettiin myös ylimääräisellä korotuksella yleiskorotuksen yhteydessä kesäkuussa. Lisäksi työsuoritusten arviointeihin on kiinnitetty huomiota, millä on vaikutusta henkilökohtaisten lisien määrään.

Henkilöstön sairauslomapäivien määrä nousi huomattavasti vuoteen 2021 verrattuna. Vuonna 2021 sairauslomapäiviä oli yhteensä 4.713, vuonna 2022 kokonaismäärä on kasvanut reilulla tuhannella ollen 5.752 päivää. Henkilöä kohden laskettuna sairauslomapäiviä oli vuonna 2022 keskimäärin 20,6 (v. 2021 17,1).

Tervolan kunta laatii tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, jotka määrittävät Tervolan kunnan toimintaa myös työnantajana. Työhyvinvointikysely (ent. työilmapiirikysely) tehdään kerran valtuustokaudessa. Kysely tehtiin edellisen kerran keväällä 2019. Kyselyn perusteella työilmapiiri on Tervolan kunnassa edelleen hyvä. Tulosten perusteella ollaan kehittämässä toimenpiteitä työhyvinvoinnin edelleen parantamiseksi. Lisäksi työntekijöitä kuullaan esimerkiksi kehityskeskusteluissa sekä muilla tarpeellisilla kyselyillä. Tervolan kunnassa toimii työhyvinvointia ylläpitävä työryhmä, jonka tehtävänä on ylläpitää ja kehittää työhyvinvointia ylläpitävää suunnitelmaa sekä tehdä konkreettisia toimenpide-ehtotuksia työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi.

Työterveyshuolto on järjestetty Tervolassa työskenteleville työntekijöille Suomen Terveystalo Oyj:n kanssa sekä maaseututoimen muualla työskentelevien osalta muiden palvelutuottajien kanssa. Työterveyshuolto kattaa ehkäisevän ja työkykyä ylläpitävän toiminnan lisäksi yleislääkäritasoisien, työterveyshuoltopainotteisen sairaanhoidon.

Tervolan kunnassa on käytössä henkilöstön kehittämisen määräraha. Viime vuosien aikana hakemuksia kehittämismäärärahan käyttöön on saapunut varsin vähän.

Vuonna 2019 tehtiin päätös henkilöstön palkitsemisen periaatteista. Henkilöstöä palkitaan positiivisesta tuloksesta. Palkitsemisraja eli kuinka suuri tuloksen pitää olla, on kunnanhallituksen harkinnassa. Palkitsemismuotona käytetään kahta vaihtoehtoa: joko Maaseudulta käsin -messupakettia, tai vaihtoehtoisesti 20 euron saldolisäystä e-passiin. Palkitsemisen piirissä ovat ne kaikki, jotka ovat olleet Tervolan kunnan palveluksessa työ- tai virkasuhteessa 1.-31.5. välisenä aikana vähintään 5 työpäivää (ei tarvitse olla yhtäjaksoinen työsuhde) sinä vuonna, jona päätetään palkitsemisesta. Vuonna 2022 työntekijät palkittiin sekä messupaketilla että saldolisäyksellä.

Lisätietoja henkilöstöstä annetaan tilinpäätöksen liitetiedoissa 19.

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstötilinpäätös.

3.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit

Kunnanvaltuuston päätösten 12.12.2019 ja 13.2.2020 mukaisesti kunta voi tiettyjen kriteereiden täytyessä rakentaa pk-yrityksille toimitiloja. Kyseisellä päätöksellä kunta tavoittelee uusia työpaikkoja ja kunnan elinvoimaisuuden lisäämistä. Huolimatta yrityksille asetettavista kriteereistä, voi toimitilarakentamiseen liittyä strateginen riski, mikäli yritykset eivät pysty täyttämään kunnan asettamia velvoitteita.

Toiminnalliset riskit

Tervolan kunnan toiminnan kehittämiseen epävarmuutta luo väestön määrän kehitys, joka koko 2000-luvun on ollut aleneva. Väestömäärän lasku kiihtyi vuonna 2019 parin rauhallisemman vuoden jälkeen ja jatkui voimakkaana myös vuonna 2020. Vuonna 2021 lasku jälleen rauhoittui. Väestönkehitys oli kuitenkin vuonna 2022 edelleen negatiivinen. Sekä luontainen väestökehitys että muuttoliike kuntien välillä ovat Tervolan kannalta negatiivisia. Maahanmuutto on ollut positiivista kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta johtuen. Väestömäärän säilyttämisen haasteisiin kunnassa pyritään vastaamaan muun muassa asumisen laatuun, viihtyvyyteen, kaavoitukseen ja maan hankintaan panostamalla. Tervolan houkuttelevuutta on myös parannettu panostamalla erityisesti lapsiperheiden palveluihin sekä etätyömahdollisuuksiin.

Tämän vuosituhannen alusta vuoteen 2022 kunnan ikärakenne on muuttunut merkittävästi. Alle 15-vuotiaiden osuus kunnan väestöstä oli vuonna 2022 15,8 % Työikäisten (15–64-vuotiaat) osuus väestöstä oli 53,2 % ja yli 64-vuotiaiden osuus 31 %. Positiivista on, että lasten osuus väestöstä on hiukan kasvanut edellisestä vuodesta 0,3 % -yks. Työikäisten määrä on laskenut 0,8 % -yks. Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä kasvoi vuoden aikana puoli prosenttiyksikköä. Mikäli sama kehitys jatkuu, kunnan riippuvuus valtionosuusrahoituksesta kasvaa samalla kun työikäisen väestön vähentyminen pienentää kunnan saamia verotuloja. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia palvelujen järjestämiselle ja toimintojen kehittämiseksi.

Väestön määrän ja ikärakenteen kehityksen sekä niitä seuraavien taloudellisten haasteiden lisäksi kunnassa on tunnistettu henkilöstövoimavaroihin liittyviä riskejä. Pienen organisaation riskinä on tiedon ja erityisosaamisen keskittyminen ja sen myötä haavoittuvuus. Tätä riskiä pyritään hallitsemaan muun muassa varahenkilöjärjestelmällä ja tiedon kulun parantamisella. Työvoiman saatavuus tuo omat haasteensa kunnan toiminnalle. Viime vuosien aikana osaavan ja koulutetun työvoimaan saatavuus on huomattavasti hankaloitunut useilla toimialoilla. Työvoiman rekrytointikäytänteitä on pyritty tehostamaan ja Tervolan kunnan työnantajabrändiin on kiinnitetty erityisesti huomiota. Työvoimapulan helpottamiseksi on myös käynnistetty oppisopimuskoulutuksia kunnan eri yksiköissä.

Palveluiden siirtyminen yhä enemmän tietoverkkoihin aiheuttaa haasteita niin tietojärjestelmien kuin tietoliikenneyhteyksien toimivuudelle. Tietoturvariskejä hallitaan mm. tietojärjestelmien varmistuksilla, käyttöoikeuksien hallinnalla sekä tietojärjestelmien suojauksilla. Kunnan tietoturvapoliittikka ja -ohjeet on hyväksytty v. 2017. Vuonna 2018 on nimetty kunnan tietosuojaja ja tietoturvatyöryhmä, jonka tehtävänä on edesauttaa tietosuojan ja tietoturvan toteuttamista. Tietosuojapolitiikka ja – ohjetta on valmisteltu ja kunnanhallitus hyväksyi sen 16.5.2022.

Lukuisat lainsäädäntömuutokset ja niiden toimeenpano asettaa omat haasteensa henkilöstöressurssien riittävyydelle että henkilöstön osaamiselle.

Yksi kunnan nykyisten tytäryhtiöiden toiminnan merkittävimmistä riskeistä on vuokrahuoneistojen käyttöasteen aleneminen, ja sen vaikutus käyttökorvaustuloihin ja kiinteistöjen ylläpitomahdollisuuksiin. Konsernissa on kiinnitettävä erityistä huomiota myös sähkön toimitusvarmuuteen ja talousveden laadun uhkien hallintaan.

Rahoitusriskit

Kunta on saanut viime vuosina merkittävän määrän rahoitustuottoja (v. 2021 n. 0,90 milj. € ja v. 2022 n. 1,9 milj. euroa) perustuen Lapin Sähkövoima Oy:n osakkeiden omistukseen. Tuottojen kertyminen on riippuvainen sähkön hinnan ja myyntimäärän kehityksestä.

Tervolan kunnan lainakanta vuoden 2022 lopussa oli n. 2,82 milj. euroa. Lainat on sidottu kuuden kuukauden euribor-korkoon. Tervolan kunnan lainat ovat euroissa, joten valuuttariskiä ei ole.

Kunnanvaltuusto päätti 13.6.2019 kunnan konserniyhtiöitä koskevista uusista lainajärjestelyistä. Kunnanvaltuusto myönsi Tenergia Oy:n 2.436.514,97 euron lainalle viiden vuoden vapautuksen lainan lyhennyksistä ja koroista siten, että laina-aikaa jatketaan 5 vuotta. Kunnanvaltuusto myönsi 480.000 euron lainalle kolmen vuoden vapautuksen lainan lyhennyksistä siten, että laina-aikaa jatketaan 3 vuotta. Kunnanvaltuusto muutti 100.000 euron lainan maksuohjelmaa siten, että laina-aika on vuoden 2022 loppuun saakka ja lainan lyhennykset alkavat vuonna 2020. Kunnanvaltuusto jatkoi Tervolan Palveluverkot Oy:n 225.000 euron lainan laina-aikaa viidellä vuodella siten, että laina erääntyy 31.12.2024. Kunnanvaltuusto myönsi Tervolan Palveluverkot Oy:n 2.500.000 euron lainalle viiden vuoden maksuvapautuksen lyhennysten ja korkojen osalta siten, että laina-aikaa jatketaan 5 vuotta. Lainajärjestely siirtää viimeisen lainanlyhennyksen eräpäiväksi 31.12.2039. Kunnanvaltuusto myönsi Tervolan Vesi Oy:n 500.000 euron lainalle viiden vuoden vapautuksen lainan koroista ajalle 1.1.2020–31.12.2024. Kunnanvaltuusto myönsi myös uutta lainaa Tervolan Palveluverkot Oy:lle, ja Tervolan Vuokratalot Oy:lle. Tervolan Vesi ja Energia Oy:lle myönnettiin vuonna 2022 7,1 milj. laina, jonka takaisinmaksu alkaa suunnitelmien mukaan vuonna 2026.

Vahinkoriskit

Omaisuuksien kartoitus ja vakuutusten tarkistus suoritetaan vuosittain. Kunnan vakuutukset on kilpailutuksen tuloksena keskitetty tällä hetkellä Pohjola Vakuutus Oy:hyn. Uudet kohteet vakuutetaan välittömästi ja vakuutusten täydentämisestä huolehditaan omaisuuden liittyvissä muutostilanteissa. Lakisääteisten vakuutusten lisäksi Tervolan kunnalla on vapaaehtoisia vakuutuksia. Teknisen toimen isoissa hankkeissa huolehditaan vakuuksien ja takauksien toimittamisesta.

Muut riskit

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) on tehnyt vuonna 2015 tarkastuksen Tervolan paikallisyksikköön. Tarkastushavaintojen perusteella eläkelaitos päätti periä Tervolan kunnalta takaisin vuosina 2013–2016 perusteella maksettua valtionkorvausta yhteensä n. 535.000 tuhatta euroa. Tervolan kunta jätti takaisinperintäpäätöksistä hallintoriitahakemuksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle, joka hylkäsi Tervolan kunnan vaatimuksen. Tervolan kunta haki valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta, koska Tervolan kunta katsoi Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ottaneen kantaa päätöksessään vain osaan riidan alaisista lomituksesta. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus antoi 29.6.2021 asiassa ratkaisunsa, johon Tervolan kunta haki valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta. KHO hylkäsi 5.7.2022 tekemällään päätöksellä Tervolan kunnan valituslupahakemuksen. Päätöksessä mainitaan, että sen perusteella, mitä muutoksenhakija on esittänyt ja mitä asiakirjoista muutoin ilmenee, asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ei ole valitusluvan myöntämisen perustetta. Korkein hallinto-oikeus myös hylkäsi Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

3.7 Ympäristöasiat

Tervolan sijainti suurten kuntakeskusten (Rovaniemi, Tornio, Kemi) läheisyydessä on erinomainen. Tervolan maisemaa hallitsevat Kemijoki ja lukuisat vaarat. Tervolassa on kaunis luonto, monipuolinen kasvusto ja hyvä veden laatu.

Yleisten laitosten jakaman talousveden fysikaalinen ja mikrobiologinen laatu on hyvä ja voimassa olevien vaatimusten mukainen. Yleisen vesijohdon piiriin kuuluu noin 90 % ja yleisen viemärin piiriin noin 30 % kunnan talouksista. Tervola on mukana seudullisessa jätehuollossa yhdessä Kemin, Tornion, Keminmaan ja Ylitornion kanssa. Jätehuoltoviranomaisena toimii Perämeren jätelautakunta. Perämeren jätelautakunta on päivittänyt jätehuoltomääräykset Suomen Kuntaliiton jätehuoltomääräysten laatimista koskevassa oppaassa esitettyihin seikoihin sekä uudesta jätteenkäsittelyjärjestelmästä saatuihin kokemuksiin perustuen. Päivitetyt jätehuoltomääräykset on lautakunta hyväksynyt 26.1.2016 ja ne ovat tulleet voimaan 1.4.2016. Alueelle on laadittu myös jätehuollon palvelutaso, jonka Perämeren jätelautakunta on kokouksessaan 10.12.2019 hyväksynyt vuosille 2020–2023. Jätelautakunta on päivittänyt jätehuoltomääräykset uuden jätelain mukaisiksi vuonna 2022.

Kuntakeskuksessa on kaukolämpöverkosto ja biopolttoainetta käyttävä lämpölaitos. Lämpölaitos käyttää lähialueelta tulevia polttoainejakeita. Kaukolämpöverkosta laajennetaan rakentamishankkeen mukaisesti ja tavoitteena on koko kuntakeskuksen kattava kaukolämpöverkosto, jossa lämpö tuotetaan paikallisella uusiutuvalla energialla. Kunnan kiinteistöjen osalta pyritään energiamäärän pienentämiseen ja vaiheittain siirtymään uusiutuvia energialähteitä käyttäviin ratkaisuihin kuntastrategian mukaisesti. Vuoden 2015 aikana Kaisajoen koulu on siirretty käyttämään pääasiassa maalämpöä, lisäksi osa Tervolan Vuokratalot Oy:n kiinteistöistä lämmitetään maalämmöllä. Tervolan kunta on mukana kuntien energiatehokkuussopimuksessa.

Merkittävän ympäristöön vaikuttavan tekijän muodostaa Kemijoki Oy:n omistamat Ossauskosken ja Taivalkosken voimalaitokset. Voimalaitosten tehonnoston myötä vedenpinnan vaihtelut ovat kasvaneet, mikä aiheuttaa lisääntyvää tarvetta veneenlaskupaikkojen, uimarantojen ja muiden yleisten alueiden kunnostamiseen sekä rantojen suojaukseen.

Tervolan ensimmäinen tuulivoimapuistoa koskeva yleiskaava valmistui 2011. Kymmenen tuulimyllyn muodostama tuulivoimapuisto valmistui vuonna 2013 ja vihittiin käyttöön 10.4.2013. Vuonna 2013 aloitettu, Löylyvaaran osayleiskaavatyö kolmen tuulimyllyn tuulivoimapuistoksi hyväksyttiin 27.3.2014 kunnanvaltuustossa. Kaava on saanut lainvoiman vuonna 2016. Samassa kokouksessa päätettiin käynnistää Hevosselän tuulivoimayleiskaavan laadinta kahdeksan tuulimyllyn rakentamishankkeen toteuttamisen mahdollistamiseksi. Hevosselän tuulivoimayleiskaava hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 20.4.2018 ja kaava on lainvoimainen. Kaava mahdollistaa kauden tuulimyllyn rakentamisen. Valkiavaaran tuulivoimapuiston kaavoitusaloite hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 18.2.2021. Tavoitteena on laatia tuulivoimaosayleiskaava 41 myllyn rakentamiseksi. Valkiavaaran tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä maaliskuussa 2022. Lisäksi vuonna 2021 käynnistettiin Kuoringin, Outojängän ja Pitkämaan tuulivoimaosayleiskaavojen laatiminen (yhteensä 50–70 myllyä). Vitsakankaan enintään 17 tuulivoimalaa koskevan tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen käynnistettiin 7.4.2022. Sekä Vitsakankaan että Kuoringin tuulivoimaosayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat olleet nähtävillä marras-joulukuussa 2022. Vuoden 2022 aikana kuntaan laadittiin tuulivoimastrategia, joka toimii suunnannäyttäjänä suunnitelmalliselle tuulivoimarakentamiselle. Kunnanvaltuusto hyväksyi strategian 16.2.2023 ja samassa kokouksessa käynnistettiin Kolopetäjä-Pirttikangas-Rovavaara tuulivoimayleiskaavan laatiminen.

Länsi-Lapin maakuntakaava hyväksyttiin Lapin liiton valtuustossa 26.11.2012 ja ympäristöministeriö vahvisti kaavan 19.2.2014. Maakuntakaavan mukaisesti alueiden käytön tulee edistää muun muassa yhdyskuntarakentamista.

teen eheyttämistä. Kaavamääräysten mukaisesti pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.

Länsi-Lapin maakuntakaavan periaatteiden mukaisesti aloitettiin vuonna 2012 Kemijokivarren osayleiskaavan ajantasaistaminen vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa aloitettiin Paakkola-Ylipaakkola osa-alueen tarkistustyö. Osa-aluetta koskeva kaava hyväksyttiin valtuustossa 16.4.2015. Hyväksytty kaava mahdollistaa huomattavasti nykyistä enemmän rakennuspaikkoja kaavoitetuille alueille ja lisää vetovoimaisten jokivarsitonttien tarjontaa merkittävästi. Kemijokivarren osayleiskaavan ajantasaistamista jatkettiin Tervola-Varejoki osa-alueella ja kaava hyväksyttiin kesäkuussa 2018. Kaavasta valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti. Korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksensä osayleiskaavamuutosta koskevaan valitukseen tammikuussa 2022. Kunnanvaltuusto on käsitellyt korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun helmikuun kokouksessaan. Seuraavana käynnistyy Loue-Mattinen osa-alueen tarkistustyö.

Kunnanvaltuusto on 8.12.2022 päätöksellään hyväksynyt Kemijokivarren osayleiskaavan Tervola-Varejoki -osa-alueen muutoksen käynnistämisen ns. Vastarannan alueelle.

Ranuan ja Tervolan kunnan rajalle suunniteltu Suhangon kaivoshanke on toteutuessaan mittasuhteiltaan erittäin suuri hanke. Hankkeen laajuudesta johtuen ympäristövaikutukset ulottuvat myös laajalle alueelle. Kaivoshankkeen toteuttaja on suunnitellut kaivoksen purkuvesien johtamista suoraan Kemijokeen yli 40 km pituisella purkuputkella, joka kulkisi pääasiassa Tervolan kunnan alueella. Alkuperäinen suunnitelma oli johtaa vedet Konttijoen ja Vähäjoen kautta Kemijokeen.

3.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3 a luvun mukaisesti toimintakertomuksessa on annettava tieto muun muassa siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Korruption ja lahjonnan torjunnassa avainasemassa on esteellisyyksien ja sidonnaisuuksien huomiointi. Esteelliset henkilöt eivät osallistu asioiden valmisteluun, päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon. Sidonnaisuusrekisteri pidetään ajan tasalla. Hankinnat suoritetaan hankintalain ja hankintaohjeiden mukaisesti. Suorahankinnat ovat mahdollisia vain poikkeustapauksissa, pääsääntöisesti tarjoukset pyydetään vähintään kolmelta tarjoajalta. Hankintojen yhteydessä huolehditaan tarvittaessa tilaajavastuulain mukaisista velvoitteista. Tositteet asiatarvistetaan ja hyväksytään kahden eri henkilön toimesta. Kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä on ohjeistettu siitä, millaisia lahjoja voi ottaa vastaa ja miten toimia, jos huomaa joutuneensa lahjontayrityksen kohteeksi.

Tervolan kunta on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, joiden mukaan toimiminen edesauttaa ihmisoikeuksien toteutumista. Ulkomaalaistaustaisten kotoutumisen tueksi on laadittu kotouttamisohjelma sekä palkattu pakolaisohjaaja pakolaistyöhön. Edellä mainitut toimenpiteet osaltaan parantavat ulkomaalaistaustaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta osana Tervolan kunnan väestöä.

4 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään saamaan kohtuullinen varmuus tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Keskeinen osa sisäistä valvontaa on riskienhallinta. Riskienhallinnalla tarkoitetaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavien tekijöiden tunnistamista, arvioimista ja hallintaa.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2014 alussa (30.1.2014 § 8) Tervolan kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joissa määritellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävä- ja vastuunjako, toimintatavat sekä raportointivelvoitteet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet eivät tuoneet olennaisia muutoksia aikaisemmin voimassa olleisiin toimintaperiaatteisiin, vaan täsmensivät niitä kuntakonsernin hyvän hallinnon ja johtamisen vahvistamiseksi.

Hallintosäännön 10. luvussa on määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kunnanhallitus vastaa mm. kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä hyväksyy kunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet. Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanjohtaja sekä osastopäälliköt vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan vastuualueita sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tulosalueiden ja vastuualueiden esimiehet vastaavat tulosalueen ja vastuualueen riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä noudatetaan kunnanhallituksen 13.11.2006 hyväksymää sisäisen valvonnan ohjetta. Ohjeella tuetaan hyvän hallintotavan ja tuloksellisuuden seurannan toteutusta, määrärahojen käytön ja tulojen kertymisen tehokasta valvontaa sekä rahatoimen tuottavaa ja taloudellista hoitoa. Ohjeen päivittäminen uuden hallintosäännön mukaiseksi ja sisäisen valvonnan kokonaisvaltaisuuden ja riskienhallinnan suunnitelmallisuuden kehittämiseksi on käynnissä, ja uusi ohje valmistunee vuoden 2023 aikana. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 16.2.2023 uudet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jonka pohjalta sisäisen valvonnan ohjeet laaditaan.

Alla olevassa selonteossa tarkastellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä valvonnan eri kohdealueiden näkökulmasta. Selonteko on laadittu kunnan eri toimielinten tuottamien tietojen pohjalta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Keskeisiä kunnan toimintaa ohjaavia lakeja ovat kuntalaki, hallintolaki, julkisuuslaki ja hankintalaki. Toiminnan laillisuus ja hyvän hallintotavan noudattaminen varmistetaan lainsäädäntöä tarkentavilla kunnan sisäisillä toimintaohjeilla ja suosituksilla, uusien työntekijöiden asianmukaisella perehdyttämällä sekä kiinnittämällä huomiota salassapitosäännöksiin ja esteellisyyksiin asioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa. Esteellisyyksien huomioinnissa keskeisessä osassa on asianosaisen oma ilmoitus esteellisyydestään. Eräiden luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden tulee ilmoittaa myös sidonnaisuuksistaan. Toiminnan laillisuus ja hyvän hallintotavan noudattaminen edellyttävät myös selkeitä tehtäväkuvia ja vastuiden määrittelyitä. TVA-järjestelmä päivittäminen KVTES:n

ja sote-sopimuksen sopimusaloilla saatiin valmiiksi vuonna 2021. Jatkuva muutos aiheuttaa haasteita tehtävien vaativuuden arvioinnin ja tehtäväkuvien ajantasaisuudelle.

Tervolan kunnanvaltuusto käsitteli 114 asiaa vuonna 2022. Päätöksistä ei jätetty valituksia.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tulosalueiden toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan kunnanvaltuustolle ja lautakunnille säännöllisin väliajoin. Raportoinnin pääpaino pitkän talousarviovuotta on ollut taloudellisten tavoitteiden toteutumisessa. Toiminnallisten tavoitteiden raportointiin tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Taloussuunnittelukaudella raportoinnin informatiivisuuden kehitystyötä jatketaan. Strategiseen johtamiseen ja strategian jalkauttamiseen panostetaan.

Tulosvastuun noudattamisessa ei ole havaittu olennaisia puutteita päättyneen tilikauden aikana. Merkittävimmät talousarviopoikkeamat on mainittu edellä toimintakertomuksen luvussa 3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa. Tarkempi toteutumisvertailu esitetään jäljempänä tilinpäätöksen kohdassa Talousarvion toteutuminen.

Riskienhallinnan järjestäminen

Keskeisiä riskienhallintakeinoja kunnassa ovat vaarallisten tehtävähdistelmien välttäminen, tietojärjestelmien käyttöoikeuksien ajan tasalla pitäminen, asiakirja-aineistojen asianmukainen käsittely, uusien henkilöiden perehdytys ja hyvä tiedonkulku. Kunnan toiminnan kannalta tärkeät asiakirjat säilytetään paloturvallisesti. Tärkeimpien tietojärjestelmien tiedoista otetaan varmistukset säännöllisesti. Muita kunnan käyttämiä riskienhallintakeinoja ovat muun muassa varahenkilöjärjestelmä ja kiinteistökohtaiset vakuutukset. Työtapaturmia pyritään välttämään asianmukaisilla työtiloilla ja -välineillä sekä koulutuksia järjestämällä. Toimielimet määrittelevät vuosittain maksuasiakirjojen käsittelijät ja tositteiden hyväksyjät. Maaseutulautakunnan riskienhallinta ja sisäinen valvontaa perustuu lisäksi viljelijätukihakemusten käsittelyn hallinnollisiin ohjeisiin, maksajavirastosopimukseen ja komission asetukseen 885/2006. Niiden vaatimat suunnitelmat päivitetään tarvittaessa maaseutulautakunnassa.

Tilivuoden aikana hallintokunnissa on kiinnitetty erityisesti huomiota tietosuoja- ja tietoturva-asioihin, tietojärjestelmien toimivuuteen, salassapitosäännöksiin ja esteellisyyksiin. Loppuvuodesta 2017 hyväksyttiin Tervolan kunnan tietoturvapoliittikka ja tietoturvaohjeet, jotka otetaan huomioon jo uuden henkilön perehdytysvaiheessa. Tietosuoja- ja tietoturvavastaavat nimettiin loppuvuonna 2017. Tietosuojapoliittikka ja -ohjetta on valmisteltu ja kunnanhallitus hyväksyi sen 16.5.2022.

Toimintakeskuksen omavalvontasuunnitelma on valmistunut v. 2020. Keittiöillä on omavalvontasuunnitelmat. Sosiaali- ja terveystoimessa on käytössä potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelma, jossa on sovittu turvallisuusriskien ja poikkeamatapahtumien varalta yhteiset toimintatavat. Koko kunnan valmiussuunnitelma edellyttää päivittämistä, joka on todella tärkeää mm maailmanpoliittisen tilanteen tiukentumisen takia.

Taloussuunnittelukaudella kehitetään riskienhallintaa lisäämällä riskien tunnistamiseen ja arviointiin liittyvää osaamista. Tiedonhallintaan liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan tuottamalla taloussuunnittelukaudella kunnan tiedonhallintasuunnitelma sekä päivittämällä kunnan asianhallintajärjestelmä.

Omaisuiden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuiden kartoitus ja vakuutusten tarkistus suoritetaan vuosittain. Kunnan vakuutukset on kilpailutuksen tuloksena keskitetty tällä hetkellä Pohjola Vakuutus Oy:hyn. Uudet kohteet vakuutetaan välittömästi ja vakuutusten täydentämisestä huolehditaan omaisuuteen liittyvissä muutostilanteissa.

Hankinnoissa noudatetaan julkisista hankinnoista annettua lainsäädäntöä sekä kunnanhallituksen antamia hankintaohjeita. Hankinnoissa huomioidaan sekä taloudelliset tekijät että tarkoituksenmukaisuus. Käyttösuunnitelmassa on määritelty hankintavaltuudet, joita noudatetaan hankintapäätösten yhteydessä. Hankkeiden yhteydessä huolehditaan tarvittavista vakuuksista ja takauksista.

Tulevaisuudessa haasteita voivat aiheuttaa kunnan varsinaisesta käytöstä poistuneet rakennukset, joiden ylläpitoon ja peruskorjaukseen ei riitä taloudellisia resursseja.

Sopimustoiminta

Hallintosäännössä on määräykset sopimusten hallinnasta. Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan. Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Kunnanhallitus on ohjeistanut hallintokuntia ylläpitämään sopimuksistaan ja sitoumuksistaan luetteloa. Sopimustoimintaan liittyen ei ole havaittu ennakoimattomia negatiivisia seuraamuksia. Sopimustoiminnan valvontaa tullaan kehittämään edelleen taloussuunnittelukaudella sisäisen valvonnan ohjeen päivityksen, sisäisen tiedottamisen ja sisäisen tarkastuksen avulla. Tervolan kunnan ja Suomen Terveystalo Oyj:n välinen palvelusopimus on muodostanut merkittävän valvottavan sopimuskokonaisuuden. Sote-uudistuksen tullessa voimaan 1.1.2023 monet Tervolan kunnan merkittävimmät sopimukset on jaettu hyvinvointialueen kanssa. Ylimenovaihe vaatii jatkuvaa tarkastelua ja seuranta sopimusten osalta. Lisäksi hyvinvointialueen kanssa tehdään monia sopimuksia palveluiden ja kiinteistöjen osalta, jotka vaativat valvontaa.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Tervolan kunnassa sisäistä tarkastusta ei ole järjestetty omana tehtäväalueenaan vaan tarvittaessa sisäinen tarkastus suoritetaan ostopalveluna. Eri vastuualueilla suoritetaan kyseisen toimialan viranomaisten toimesta kunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tukevia tarkastuksia.

Taloussuunnittelukaudella päivitettävässä kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa tullaan kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota keinoihin toteuttaa sisäistä tarkastusta suunnitelmallisesti.

Muu tarkastus

Ruokavirasto varmistaa kuntatarkastusten avulla, että kunnille siirretyt maaseutuhallinnon tehtävät on suoritettu säädösten edellyttämällä tavalla.

5 Kokonaistalouden tarkastelu

Kokonaistalouden kehitystä tarkastellaan päättyneen tilikauden ja sitä edeltäneiden kahden tilikauden tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen sekä näiden laskelmien perusteella laskettujen tunnuslukujen avulla. Laskelmiin on sisällytetty vain kunnan ulkoiset erät ja ne esitetään tuhansina euroina.

5.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022 (1 000 euroa)	2021 (1 000 euroa)	2020 (1 000 euroa)
Toimintatuotot	3 800	4 233	3 174
Toimintakulut	-27 274	-25 130	-24 844
Toimintakate	-23 474	-20 897	-21 670
Verotulot	12 455	12 321	11 536
Valtionosuudet	11 940	11 362	11 739
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	53	26	22
Muut rahoitustuotot	1 942	909	331
Korkokulut	-33	-26	-27
Muut rahoituskulut	-77	-142	-159
Vuosikate	2 806	3 553	1 773
Poistot ja arvonalentumiset	-469	-1 887	-1 151
Tilikauden tulos	2 337	1 665	622
Tilinpäätössiirrot	184	253	182
Tilikauden ylijäämä	2 521	1 918	804

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,9	16,8	12,8
Vuosikate/Poistot, %	598,0	188,2	154,0
Vuosikate, €/asukas	980	1 233	606
Asukasmäärä	2 863	2 882	2 925

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 x Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Asukaskohtainen vuosikate euroina

= Vuosikate / asukasluvu

Tilikauden tuloksen analysointi

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa, jonka tehtävänä on osoittaa tuottojen riittävyys palvelujen tuottamisesta aiheutuneisiin kuluihin.

Tilikauden 2022 toimintatuotot olivat 3,80 milj. euroa, joka on 0,43 milj. euroa (10,2 %) edellistä tilikautta vähemmän. Myyntituotot laskivat vajaan prosenttiyksikön ja edellisestä vuodesta ja olivat selkeästi arvioitua pienemmät. Tämä johtuu maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen laskutusmuutoksista. Tuki- ja avustustuottoja

kertyi runsaasti arvioitua enemmän. Tukia ja avustuksia kertyi yhteensä 0,92 milj. euroa, se oli 0,38 milj. euroa arvioitua enemmän. Tämä johtuu suurilta osin saaduista korona-avustuksista. Valtion myönsi korona-avustuksia jo vuonna 2021, tämä näkyi tukien ja avustusten kertymisellä tilikaudella 2021, yhteensä 0,59 milj. euroa. Vuoden 2021 avustuksia on myös kirjattu vuodelle 2022 (vajaa 70 000 euroa). Tilikaudella 2022 korona-avustuksia kertyi edelleen, joskin vähän pienempi määrä kuin edellisellä tilikaudella, korona-avustuksia yhteensä 0,25 milj. euroa. Maksutuotot laskivat edellisestä vuodesta 20,1 %, eli 0,44 milj. euroa. Suurin selittävä tekijä on sosiaali- ja terveystalouden maksut, joita kertyi selkeästi viime vuotta vähemmän. Vuonna 2021 maksutuottoihin on kirjattu vuodelle 2020 kuuluneita tuloja. Tuloarviot ylittyivät tukien ja avustusten osalta sekä muiden toimintatuotteiden osalta, lähinnä myydyn omaisuuden myötä. Myynti- ja maksutuottoja kertyi arvioitua vähemmän.

Tilikauden 2022 toimintakulut olivat 27,27 milj. euroa, jossa nousua vuoteen 2021 verrattuna 8,53 % eli 2,14 milj. euroa. Henkilöstökulut olivat yhteensä 12,75 milj. euroa. Henkilöstökuluissa on reilu kasvu edellisestä vuodesta, 1,03 milj. euroa. Tässä selittävä tekijä on kunta-alan uusi palkkasopimus, joka nosti palkkakustannuksia merkittävästi. Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat 0,39 milj. euroa. Kokonaisuudessaan palveluiden ostokustannukset nousivat 0,77 milj. euroa eli 11,4 % vuodesta 2021. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kului 0,16 milj. euroa enemmän rahaa kuin vuonna 2021, tähän syynä edelleen nousevat energiakulut. Avustusten kokonaissumma kasvoi edellisestä vuodesta 0,24 milj. euroa, jota selittää Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle myönnetty 200 000 euron avustus. Tämän vuoksi avustusten kokonaissumma myös ylitti arvioidun. Muut toimintakulut laskivat vähän edellisestä vuodesta, mutta ylittivät silti arvioidun. Toimintakulut ylittivät budjetoidun 0,10 milj. eurola. Kustannukset ylittyivät lähes kaikilta osin muutetun talousarvion, merkittävästi asiakaspalveluiden ostoissa 0,19 milj. euroa sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoissa 0,14 milj. euroa.

Toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakatteeksi muodostui -23,47 milj. euroa, joka on 2,58 milj. heikompi kuin edellisellä tilikaudella 2021. Toimintakate alittui kuitenkin hieman muutetusta talousarviosta, tulos oli tältä osin 0,16 milj. euroa arvioitua parempi.

Maksurahoituksen osuutta kuvaavan tunnusluvun (toimintatuotot/toimintakulut, %) arvo on heikentynyt vuoden 2011 32,4 prosentista selkeästi. Vuonna 2022 maksurahoituksen osuudeksi muodostuu 13,9 % (vuonna 2021 16,8, vuonna 2020 12,8 %). Osan tunnusluvun laskusta selittää lomituksen siirtyminen v. 2019 Ylitornion kunnan hoidettavaksi, jolloin toimintatuottojen ja toimintakulujen määrä laski huomattavasti.

Verotuloja kertyi 12,45 milj. euroa, joka on noin 0,13 milj. euroa (1,09%) enemmän kuin vuonna 2021. Kunnallisveroa kertyi noin 8,76 milj. euroa, eli lähes saman verran kuin vuonna 2021 jolloin verokertymä oli 8,77 milj. euroa. Osuus yhteisöveron tuotosta kohosi 0,91 milj. euroon, vuonna 2021 yhteisöveroa kertyi 0,87 milj. euroa. Vuosina 2020–2021 kuntaryhmäosuutta kasvatettiin 10 %-yksiköllä koronatukitoimenpiteenä. Vuonna 2022 tätä tukitoimea ei enää ollut käytössä. Kaikkinensa verotuloja kertyi lähes 0,5 milj. euroa ennakoitua enemmän vuonna 2022.

Valtionosuuksia kertyi yhteensä 11,94 milj. euroa. Tämä oli noin 0,58 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Peruspalveluiden valtionosuus oli 10,28 milj. euroa, opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus -0,67 milj. euroa ja verotulomenetyksen kompensatio 1,82 milj. euroa. Valtionosuuksia kertyi hiukan arvioitua enemmän. Tässä edelleen näkyvät korona-ajan kompensatiot.

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä 1,89 milj. euroa, tämä on lähes miljoona enemmän kuin edellisvuonna. Huomattava nousu johtuu Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuussähkön aiempaa huomattavasti paremmasta tuotosta. Osakkuussähkön tuotto oli jo vuonna 2021 hyvä, lähes 0,90 milj. euroa. Vuonna 2022 tuottoa kertyi 1,88 milj. euroa. Rahoitustuotot toteutuivat lähes 1,44 milj. arvioitua paremmin. Kunnan konserniyhtiöille myönnettyt määräraikaiset vapautukset koronmaksusta vaikuttavat merkittävästi kunnan rahoitustuottoihin.

Vuosikate oli 2,81 milj. euroa, mikä on 0,75 milj. euroa (21 %) heikompi kuin edellisellä tilikaudella. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletuksen mukaan tulorahoitus on riittävä, mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen. Investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin käytettävissä oleva rahoitus oli näin ollen riittävä.

Tervolan kunnan vuosikatteen osuus poistoista oli 598 prosenttia eli selvästi yli 100 prosentin kriittisen arvon. Vuonna 2021 vuosikatteen osuus poistoista oli 188,2 %. Merkittävät muutokset johtuvat Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alijäämän kirjausmuutoksesta. Vuosikate per asukas on 980 euroa. Kuntakohtainen tavoitearvo tälle tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä, jolloin Tervolan kunnan tavoitearvoksi muodostuu noin 706 euroa. Asukaskohtaisen vuosikatteen toteuma ylitti tavoitetason, mikä kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden olevan yli tavoitteen.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 1,09 milj. euroa, joka on noin 54 000 euroa vähemmän kuin on budjetoitu.

Lisäksi vuodelle 2021 kirjattiin kuntayhtymän peruspääoman alentumisesta johtuen arvonalentumista 0,62 milj. euroa. Arvonalentuminen palautettiin vuonna 2022 perustuen kuntayhtymän laskutukseen. Kolpeneen kuntayhtymältä kirjattiin palautettuja ylijäämähyvityksiä yhteensä 0,09 milj. euroa.

Tilikauden tulos muodostuu tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksesta ja lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tervolan kunnan tilikauden 2022 tulos oli 2,34 milj. euroa, joka on 0,67 milj. euroa (40,3 %) edellisvuotta parempi.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Tilikaudella purettiin poistoeroa 0,18 milj. euroa. Poistoeron purku liittyy käytettyjen investointivarausten vaikutusten jakamiseen usealle tilikaudelle. Poistoeroa puretaan samassa suhteessa kuin mitä käytettyihin investointivarauxiin liittyvistä hankkeista kirjataan suunnitelman mukaisia poistoja. Vapaaehtoisia varauksia ei tilikaudella tehty. Poistoeron kirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,52 milj. euroa. Tämä on 0,60 milj. euroa (31,5 %) parempi tulos kuin edellisenä tilikaudella.

5.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022 (1 000 euroa)	2021 (1 000 euroa)	2020 (1 000 euroa)
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	2 806	3 553	1 773
Tulorahoituksen korjaukset	-50		
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-1 846	-846	-972
Rahoitusosuudet investointimenoihin	61	5	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	75	48	
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 046	2 760	801
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-120	-504	-525
Antolainasaamisten vähennykset	86	102	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			

Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30	-30	-61
Muut maksuvalmiuden muutokset	-75	-182	243
Rahoituksen rahavirta	-139	-615	-343
Rahavarojen muutos	907	2 145	457
Rahavarat tilikauden alussa	9 976	7 831	7 374
Rahavarat tilikauden lopussa	10 883	9 976	7 831

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 v., 1.000 €	4 382	7 689	5 528
Investointien tulorahoitus, %	157,2	422,6	182,3
Laskennallinen lainanhoitokate	7,4	9,4	4,6
Lainanhoitokate	45,1	64,3	20,5
Kassan riittävyys, pv	135,2	136,5	107,5
Asukasmäärä	2 863	2 882	2 925

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta

= Toiminnan ja investointien rahavirta tilinpäätösvuonna ja neljänä edeltävänä vuonna yhteensä

Investointien tulorahoitus prosentteina

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyh.)

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyh.)

Kassan riittävyys päivinä

= 365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

(Kassasta maksut: toimintakulut, rahoituskulut, inv.menot, antolainojen lis., pitkäaik. lainojen lyh.)

Rahoituslaskelman analysointi

Toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa, jonka tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyys ja se, miten investoinnit, sijoitukset ja lainojen lyhennykset on tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitettu.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana käyttötalouden avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Tervolan kunnan toiminnan rahavirta 2,72 milj. euroa muodostui päättyneellä tilikaudella tuloslaskelman osoittamasta vuosikatteesta.

Investointien rahavirta osoittaa, kuinka paljon kunta on käyttänyt rahavaroja palvelutuotannon edellytysten järjestämiseksi ja tulevien rahavirtojen kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä. Tervolan kunnan investointien omahankintameno oli päättyneellä tilikaudella 1,85 milj. euroa. Investointien tulorahoitusosuus oli 157,2 prosenttia, mikä kertoo, että investointeihin ei ole tarvittu pääomarahoitusta eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntiä, lainaa tai kertyneitä rahavaroja.

Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä oli 1,05 milj. euroa. Pitemmällä aikavälillä investointien omarahoitusvaatimuksen voidaan katsoa täyttyvän, jos toiminnan ja investointien rahavirran tilinpäätösvuoden ja neljän

edellisen vuoden kertymä on positiivinen. Tervolan kunnassa kyseinen kertymä 31.12.2022 oli 4,38 milj. euroa (v. 2021 4,77 milj. euroa).

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolainojen ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihtomaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutoksen tilikaudella. Tervolan kunnan rahoituksen rahavirta oli 0,14 milj. euroa negatiivinen. Rahavirran negatiivisuus tilivuonna johtui lähinnä antolainan muutoksista sekä muista maksuvalmiuden muutoksista. Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan, kun taseessa olevien korollisten pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen yhteismäärä jaetaan luvulla 8. Laskennallinen lainanhoitokate oli vuonna 2022 7,2 (v. 2021 9,4). Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävydestä vieraan pääoman korkojen ja todellisten lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate oli 45,1 (v. 2021 64,3). Kunnan lainanhoitokykyä pidetään hyvänä, kun edellä mainittujen tunnuslukujen arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tervolan kunnan lainakanta muodostuu pitkäaikaisista korkotukilainoista, jolloin laskennallinen lainanhoitokate ja lainanhoitokate antavat erilaisen kuvan kunnan lainanhoitokyvystä.

Rahavarojen muutos muodostuu toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista yhteensä ja vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta. Tervolan kunnan rahavarojen muutos tilikaudella 2022 oli 0,91 milj. euroa positiivinen. Kassan riittävyys päivinä oli 135,2, mikä edelleen kertoo hyvästä maksuvalmiudesta. Tunnusluku ilmaisee, kuinka monen päivän kassasta maksuihin tilikauden lopun rahavarat riittäisivät.

5.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

	2022 (1 000 euroa)	2021 (1 000 euroa)	2020 (1 000 euroa)
VASTAAVAA			
A PYSYVÄT VASTAAVAT	24 571	23 246	23 938
I Aineettomat hyödykkeet	79	69	38
1. Aineettomat oikeudet	48	63	26
2. Muut pitkävaikutteiset menot	32	6	12
II Aineelliset hyödykkeet	12 325	11 667	12 170
1. Maa- ja vesialueet	1 350	1 346	1 308
2. Rakennukset	7 216	7 713	8 169
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 595	1 810	1 892
4. Koneet ja kalusto	293	239	308
5. Muut aineelliset hyödykkeet	21	21	21
6. Ennakkomaksut ja keskener. hank.	1 850	538	472
III Sijoitukset	12 167	11 510	11 730
1. Osakkeet ja osuudet	4 701	4 078	4 701
3. Muut lainasaamiset	7 412	7 377	6 979
4. Muut saamiset	55	55	51
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	103	115	126
1. Valtion toimeksiannot			
2. Lahjoitusrahastojen varat	1	0	0
3. Muut toimeksiantojen varat	103	115	126
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 427	11 395	9 276
I Vaihto-omaisuus	33	23	12
II Saamiset	1 511	1 396	1 433
Pitkäaikaiset saamiset	8	8	8

Lyhytaikaiset saamiset	1 503	1 388	1 425
IV Rahat ja pankkisaamiset	10 883	9 976	7 831
VASTAAVAA YHTEENSÄ	37 101	34 756	33 340
VASTATTAVAA			
A OMA PÄÄOMA	27 911	25 389	23 472
I Peruspääoma	8 651	8 651	8 651
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 739	14 821	14 017
V Tilikauden yli-/alijäämä	2 521	1 918	804
B POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	1 827	2 011	2 264
1. Poistoero	1 827	2 011	2 264
2. Vapaaehtoiset varaukset			
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	323	393	341
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	1	0	0
3. Muut toimeksiantojen pääomat	322	393	341
E VIERAS PÄÄOMA	7 041	6 962	7 264
I Pitkäaikainen	3 783	3 812	3 842
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 429	1 443	1 457
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 363	1 379	1 395
7. Liittymismaksut ja muut velat	991	991	991
II Lyhytaikainen	3 258	3 150	3 421
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14	14	14
3. Lainat julkisyhteisöiltä	16	16	16
5. Saadut ennakot	1	2	1
6. Ostovelat	1 295	1 072	919
7. Liittymismaksut ja muut velat	361	307	336
8. Siirtovelat	1 570	1 738	2 137
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	37 101	34 756	33 340

TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	80,2	78,8	77,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	25,0	24,9	27,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	19 260	16 739	14 821
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	6 727	5 808	5 067
Lainakanta 31.12., 1.000 €	2 822	2 852	2 882
Lainakanta 31.12. €/asukas	986	990	985
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	2 932	3 061	3 163
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	1 024	1 062	1 081
Lainasaamiset 31.12., 1.000 €	7 412	7 377	6 979
Asukasmäärä	2 863	2 882	2 925

Omavaraisuusaste prosentteina

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus prosentteina

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Asukaskohtainen lainakanta euroina

= Lainakanta / asukasluku

Lainat ja vuokravastuut, 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

Taseen analysointi

Taseen tehtävänä on kuvata kunnan tilinpäätöspäivän mukaista rahoituksen rakennetta. Rahoitusasemassa tilikauden aikana tapahtuneet muutokset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tervolan kunnan taseen loppusumma 31.12.2022 oli 37,10 milj. euroa. Taseen loppusumma kasvoi 2,35 milj. eurolla edellisestä tilinpäätöspäivästä. Taseen vastaavissa esitettävien omaisuuserien muutokset johtuivat pääosin muut lainasaamiset sekä rahat ja pankkisaamiset -erien kasvusta ja rakennukset sekä osakkeet ja osuudet -erien pienenemisestä. Taseen vastattavissa esitettävien pääomaerien muutokset johtuivat puolestaan pääosin oman pääoman kasvusta tilikauden ylijäämän myötä, poistoeron muutoksista ja siirtovelkojen pientymisestä.

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Kuntien omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään 70 prosenttia. 50 prosentin tai sen alittava omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävää velkarasitetta. Vuonna 2021 kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 41,8 prosenttia (Tilastokeskus). Tervolan kunnassa omavaraisuusaste on ollut viime vuosina huomattavasti valtakunnallista keskiarvoa korkeampi, ja tunnusluvun arvo oli tilikauden 2022 päättyessä 80,2 prosenttia. Omavaraisuusaste parani 1,4 prosenttiyksikköä. Parantumisen johtui oman pääoman kasvamisesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Vuosina 2017–2020 kaikkien kuntien suhteellisen velkaantuneisuuden keskiarvo on kasvanut 56 prosentista 60 prosenttiin (Tilastokeskus). Tervolan kunnan suhteellinen velkaantuneisuus tilikauden 2022 päättyessä oli 25 prosenttia. Suhteellinen velkaantuneisuus parani, ja tunnusluvun perusteella kunnan mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella ovat hyvät.

Kertynyt ylijäämä/alijäämä osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Tervolan kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 31.12.2022 19,26 milj. euroa eli 6683 euroa asukasta kohden. Vuonna 2020 kertynyttä ylijäämää asukasta kohden oli kunnissa keskimäärin 2293 euroa.

Lainakanta kuvaa kunnan korollisen vieraan pääoman määrää. Tervolan kunnan lainakanta tilikauden 2022 päättyessä oli 2,82 milj. euroa. Asukaskohtaiseksi lainamääräksi muodostui 979 euroa, joka on 4 euroa edellisen tilinpäätöspäivän tilannetta enemmän johtuen asukasluvun pientymisestä. Vuonna 2020 kuntien keskimääräinen lainakanta asukasta kohden oli 3448 euroa. Lainakanta aleni, koska uutta lainaa ei nostettu. Lainasaamisilla tarkoitetaan taseen pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Tervolan kunnan lainasaamiset tilikauden 2022 päättyessä olivat 7,41 milj. euroa. Lainasaamisten kasvu johtui uusista nostetuista konsernilainoista.

Lainat ja vuokravastuut tunnusluku saadaan, kun edellä mainittuun lainakantaan lisätään kunnan vuokravastuut. Kunnan vuokravastuut muodostuvat asumisyksikön vuokraamisesta Asumispalvelusäätiö ASPA:lta sekä hammashoitolan väistötilojen vuokrauksesta Adapteo Oy:ltä. Lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä oli vuonna 2022 2,93 milj. euroa (1017 €/as).

5.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma on koottu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain kunnan ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Laskelman tehtävänä on kuvata rahan käyttöä ja rahan lähteitä tilikauden aikana. Kokonaistuloilla tarkoitetaan varsinaisen toiminnan tuottoja, investointituloja sekä rahoitustoiminnan rahan lähteitä. Kokonaismenoilla tarkoitetaan varsinaisen toiminnan kuluja, investointimenoja sekä rahoitustoiminnan rahan käyttöä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus vastaa rahoituslaskelman muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten erotusta.

Tervolan kunnan tilikauden 2022 kokonaistulot olivat 30,36 milj. euroa ja kokonaismenot 29,38 milj. euroa. Kokonaistulojen ja -menojen erotus oli 0,98 milj. euroa.

TULOT	2022		MENOT	2022	
	1 000 euroa	%		1 000 euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	3 800	12,5	Toimintakulut	27 274	92,8
Verotulot	12 455	41,0	Korkokulut	33	0,1
Valtionosuudet	11 940	39,3	Muut rahoituskulut	77	0,3
Korkotulot	53	0,2			
Muut rahoitustuotot	1 942	6,4			
Tulorahoituksen korj.erät					
Pys. vast. luovutusvoitot	-50	-0,2			
Investoinnit			Investoinnit		
Rah.os. investointeihin	61	0,2	Investointimenot	1 846	6,3
Pys. vast. luovutustulot	75	0,2			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten väh.	86	0,3	Antolainasaamisten lis.	120	0,4
Pitkäaikaisten lainojen lis.			Pitkäaikaisten lainojen väh.	30	0,1
Kokonaistulot yhteensä	30 361	100,0	Kokonaismenot yhteensä	29 379	100,0

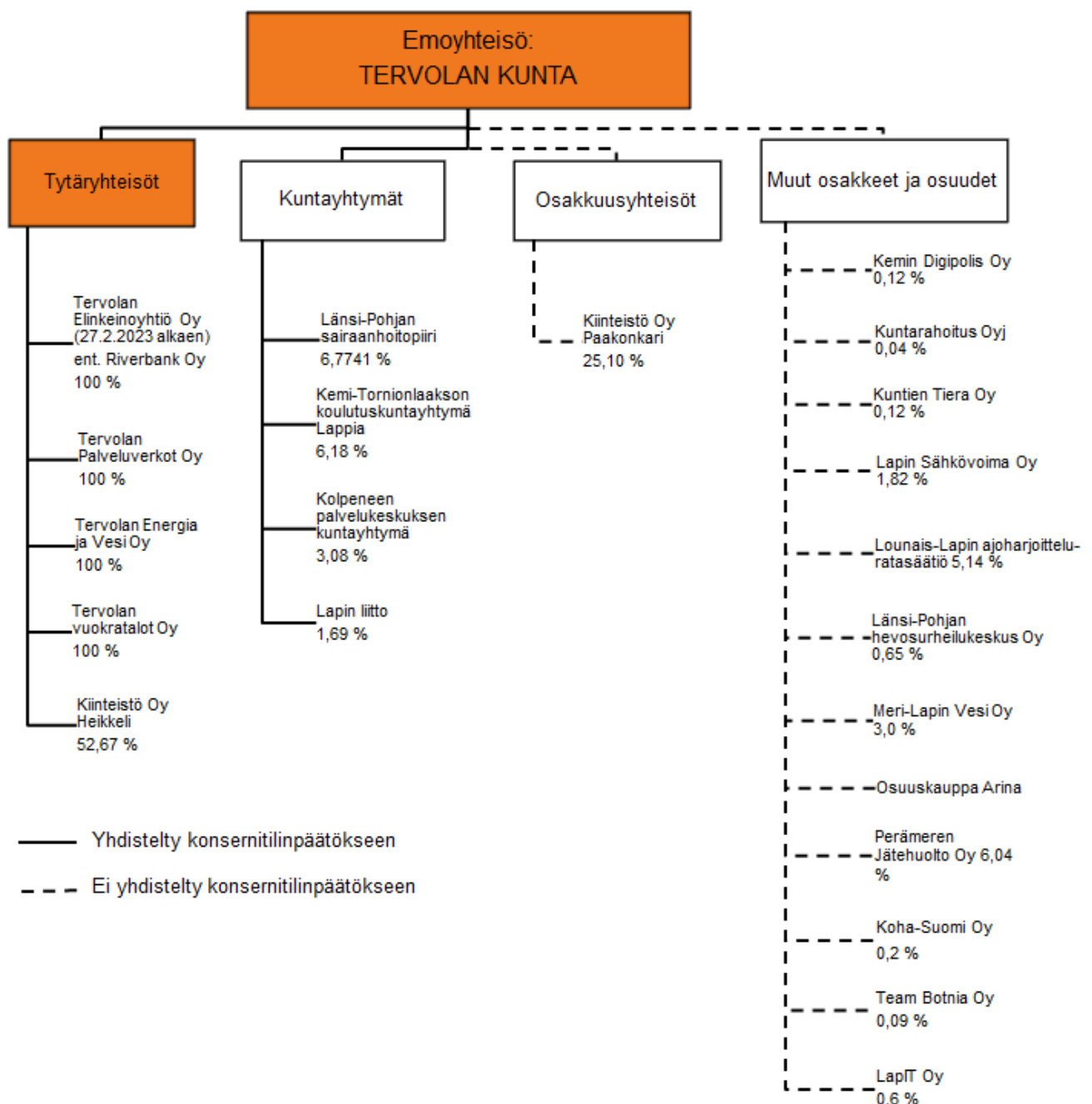
Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot	982
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalm. muutokset	982

6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

6.1 Tervola-konserni ja konsernitilinpäätökseen kuuluvat yhteisöt

Tervola-konserniin kuuluu emoyhteisön asemassa olevan Tervolan kunnan lisäksi viisi tytäryhtiötä, joista Kiinteistö Oy Heikkelissä kunnalla on 52,67 prosentin omistusosuus sekä täysi 100 prosentin Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:ssä (ent. Riverbank Oy), Tervolan Palveluverkot Oy:ssä, Tervolan Energia ja Vesi Oy:ssä ja Tervolan Vuokratalot Oy:ssä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöjen lisäksi ne neljä kuntayhtymää, joissa Tervolan kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty konsernin ainoan osakkuusyhteisön tilinpäätöstietoja. Asiasta annetaan lisätietoja tilinpäätöksen liitetiedoissa. Kunnan tytäryhteisöt ja konsernitilinpäätökseen yhdistellyt kuntayhtymät sekä kunnan osakkuusyhteisö on esitetty alla olevassa kuvassa kunnan omistussuoksineen. Lisäksi kuvassa on lueteltu muut yhteisöt, joista kunta omistaa osakkeita tai osuuksia.

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus ja tavoitteiden toteutuminen

Kunnanvaltuusto on Tervola-konsernin toiminnan ylin ohjaaja, joka hyväksyy toiminnan yleiset tavoitteet ja periaatteet. Kunnanhallitus johtaa, seuraa ja valvoo Tervola-konsernin taloutta ja toimintaa. Kuntakonsernin omistajaohjauksen periaatteet on määriteltävä valtuuston hyväksymässä (KV 30.12.2003 § 83) konserniohjeessa, jonka päivitystyötä jatketaan vuonna 2023.

Kunnan kokonaan omistamat yhtiöt raportoivat yhtiön talouden ja toiminnan kehityksestä kunnanhallitukselle vähintään puolivuositain. Yhtiöiden talouden ja toiminnan katsaukset, mukaan lukien tilinpäätökset, toimitetaan tiedoksi myös kunnanvaltuustolle.

Kunnanvaltuuston tavoiteasettelu tytäryhteisölle on omistajan tahdon esiintuomista. Konsernin toiminnalle merkittävimpien tavoitteiden toteutuminen sekä taloudelliset tunnusluvut tilivuodelta esitetään seuraavaksi yhtiöittäin.

Konsernijohto

Vuonna 2021 Tenergia Oy ja Tervolan Vesi Oy yhdistyivät Tervolan Energia ja Vesi Oy:ksi. Konserniohjeen uudistaminen aloitettiin vuonna 2021.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy (entinen Riverbank Oy)

Toiminta-ajatus: Yhtiö tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja, osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristön kehittämiseen, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinostrategian toteuttamiseen.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2022–2024:

- Yritysten määrän nettolisäys vuosittain vähintään 10 ja uusia työpaikkoja Tervolaan vuosittain vähintään 10 kpl, sis. mm. toimitila- ja yritystonttimarkkinoinnin
- Kunnan palvelutuotantoa tukevan yritystoiminnan lisääntyminen
- Yrityshautomotoiminnan käynnistäminen suunnittelukaudella yhteistyössä ammattiopisto Lappian kanssa
- Kunnan elinkeino-ohjelman päivittäminen
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on vuosittain positiivinen

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy (Riverbank Oy)	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Liikevaihto	129 000	144000	138 000
Liikevoitto	-3 939		-15 044
Käyttökateprosentti	0,6 %		-9,2 %
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-3 939		-15 092
Tilikauden tulos	-3 939		-15 092
Henkilöstö, lkm	1,5	2	1,5
Uusien yritysten lkm, netto	26		
Uusien työpaikkojen lkm			

Tervolan Energia ja Vesi Oy

Vuoden 2022 alusta alkaen Tervolan Vesi Oy sulautuu osaksi Tenergia Oy:tä. Yhdistymisen jälkeinen yhtiö on nimeltään Tervolan Energia ja Vesi Oy.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2022–2024:

- Yhtiön taksat ja maksut säilyvät kilpailukykyisinä verrattuna naapurikuntiin.
- Toimitusvarmuus paranee eli häiriöiden määrä vähenee.
- Rakennetun viemäriverkoston piirissä olevien talouksien liittymisaste on 100 %.
- Vesijohtoverkoston automaatioastetta nostetaan ja valvontaa parannetaan.
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on vuosittain positiivinen.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Vuokratalot Oy:n ja Tervolan Palveluverkot Oy:n kanssa syvenee.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista

Tervolan Energia ja Vesi	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Liikevaihto	1 632 122	2 315 390	2 151 152
Liikevoitto	70 440	272 810	-91 100
Käyttökateprosentti	25,6		17,6
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	67 738	259 958	-101 139
Tilikauden tulos	85 801	259 958	-1 503
Bruttoinvestoinnit	517 336	2 386 000	761 707
Lainakanta 31.12.	4 086 379	2 141 975	3 754 589
Henkilöstö, lkm	9	9	9

Tervolan Palveluverkot Oy

Yhtiön tarkoituksena on edistää Tervolan kuntalaisten tietoliikenneyhteyksiä joko itse taikka osittain tai kokonaan omistamiensa yritysten välityksellä ja laajakaistaverkon antamin edellytyksin tukea kestävästä kehityksestä ja kuntalaisten tasavertaista kohtelua yhtiön toimialueella.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2022–2024:

- Valokuituverkon hyödyntäminen kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseksi
- Liittymien aktiivinen markkinointi
- Tiedottamisen tehostaminen
- Yhtiön palvelutarjonnan laajentaminen naapurikuntiin
- Yhteistyö kunnan, Tervolan energia ja vesi Oy:n ja Tervolan Vuokratalot Oy:n kanssa syvenee
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on positiivinen
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista

Tervolan Palveluverkot Oy	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Liikevaihto	223 046	220 000	243 963
Liikevoitto/tappio	23 724	44 000	50 796
Käyttökateprosentti	50 %		56,7 %
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	23 724	44 000	50 796
Tilikauden tulos	23 755	44 000	50 796
Bruttoinvestoinnit	297 601	260 000	248 001
Lainakanta 31.12.	1 825 000	2 012 500	1 825 000
Henkilöstö, lkm	0	1	0
Liittymien lukumäärä	29		24

Tervolan Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus: Yhtiö tarjoaa kuntalaisille ja kuntaan muuttaville riittävän tasokasta asumispalvelua viihtyisässä ympäristössä kohtuulliseen hintaan.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2022–2024:

- Yhtiö jatkaa asuntokannan jalostamista nykyajan asumisen vaatimustason mukaiseksi
- Kunnan alueen asuntotarjontaa lisätään
- Nostaa asuntojen käyttöasteen 91 %:iin suunnittelukauden loppuun mennessä
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Palveluverkot Oy:n ja Tervolan Energia ja Vesi Oy:n kanssa syvenee
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on vuosittain positiivinen
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista

Tervolan Vuokratalot Oy	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Liikevaihto	1 192 173	1 227 000	1 171 264
Liikevoitto (-tappio)	-150 717	85 000	22 536
Käyttökateprosentti	2,8		17
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-200 864	38 000	34 177
Tilikauden tulos	0	0	0
Bruttoinvestoinnit	141 648	380 000	
Lainakanta 31.12.	3 794 594	3 483 000	3 520 007
Henkilöstö, lkm	2,3	3	3,3
Huoneistojen käyttöaste			81 %

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tervolan kuntakonsernin rakenne muuttui olennaisesti vuoden 2021 aikana, kun Tervolan Vesi Oy sulautui Tenergia Oy:hyn 30.11.2021. Konserniyhtiöiden yhteistyötä on tiivistetty vuodesta 2014, jolloin kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti vuoden 2014 yhtiökokouksista lähtien Tenergia Oy:n, Tervolan Vesi Oy:n ja Tervolan Vuokratalot Oy:n hallitukset ovat koostuneet samoista henkilöistä ja yhtiöillä on yhteinen toimitusjohtaja. Yhteisenä toimitusjohtajana on toiminut Jarno Lumimäki 1.6.2017 lähtien. Edellä mainittujen yhtiöiden hallitukset esitivät vuoden 2019 lopulla kunnalle, että Tervolan Vesi Oy sulautettaisiin Tenergia Oy:n ja Tervolan Vuokratalot Ok:sta tehtäisiin Tenergia Oy:n tytäryhtiö. Esityksen pohjalta kunnanhallitus asetti kuntakonsernin yhteistyön syventämistä selvittävän työryhmän kesällä 2020. Työryhmän loppuraportissa esittämän näkemyksen mukaan mm. kuntakonsernin yhteistyötä on tiivistettävä ja konserniohjausta vahvistettava ottaen huomioon tulevaisuuden haasteet. Työryhmän näkemyksen mukaan yhteistyön tiivistämistä olisi suositeltavaa tehdä vaiheittain, esim. seuraavasti:

Tenergia Oy ja Tervolan Vesi Oy yhdistettäisiin "Infra Oy:ksi"

Tervolan Palveluverkot Oy ostaisi tarvitsemansa asiakaspalvelut "Infra Oy:ltä", yhteistyötä voitaisiin vaiheittain syventää Tervolan Palveluverkot Oy:n investointivaiheen päätyttyä ja kokemuksen karttuessa

Tervolan kunta ostaisi tarvitsemansa lämpölaitospalvelut "Infra Oy:ltä", yhteistyötä voitaisiin vaiheittain syventää lämpölaitosinvestointien valmistuttua ja kokemuksen karttuessa

Tervolan Vuokratalot Oy jatkaisi nykyisenlaisena kunnan omistamana yhtiönä

Kunnanvaltuusto hyväksyi 19.5.2021 Tenergia Oy:n ja Tervolan Vesi Oy:n yhdistämissuunnitelman käynnistämisen. Tervolan Vesi Oy sulautui Tenergia Oy:hyn 30.11.2021 ja yhtiö jatkaa nimellä Tervolan Energia ja Vesi Oy. Kunnanhallituksen 19.4.2021 tekemän päätöksen mukaisesti yhteistyön syventäminen myös muiden kuntakonsernitoimijoiden kanssa olisi tullut käynnistää vuoden 2021 aikana, mutta asia on viivästynyt mm. henkilöstövaihdoksista johtuen.

Vuosi 2022 oli Tervolan Energia ja Vesi Oy:n ensimmäinen kokonainen toimintavuosi yhtenä yhtiönä. Tervolan Energia ja Vesi Oy:n vuoden 2022 kokonaisinvestoinnit nousivat edellisvuodesta ollen 0,67 milj. euroa. Sähköverkon investoinnit sisältävät 0,29 milj. euroa 20 kV:n verkon saneerausta, 0,15 milj. euron muuntamouusinoista ja 0,11 milj. euroa 0,4 kV:n verkostoinvestoineista, suurimpana kohteena Hastinkankaan kaapelointi 1,83 milj. euroa. Vuonna 2020 Tenergia Oy osana Oulun Sähkönmyynti Oy:tä on yhdessä yhdeksän alan muun toimijan

kanssa perustanut Suomeen uudet sähkönmyynti- ja asiakaspalveluyritykset: Oomi Oy:n ja Oomi Palvelut Oy:n. Ne kuuluvat Suomen suurimpien energia- ja infrastruktuurialan palveluntarjoajien joukkoon. Hankkeeseen liittyen kunta on myöntänyt Tenergia Oy:n puolesta 1.600.000 euron sähkö- ja johdannaiskaupan vakuuden, jonka voimassaoloa on jatkettu kunnanvaltuuston 17.2.2022 tekemällä päätöksellä enintään 31.12.2027 asti. Kunnanhallitus on lisäksi antanut Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle luvan myöntää lisävakuutena 1.530.000 euron omavelkaisen takauksen Oomi Oy:lle. Kesäkuussa 2019 valtuusto päätti uusista lainajärjestelyistä vuoden 2019 lopussa päättyvien järjestelyjen jatkoksi. Kunnanvaltuusto myönsi Tenergia Oy:n 2.436.514,97 euron lainalle viiden vuoden vapautuksen lainan lyhennyksistä ja koroista ajalle 1.1.2020–31.12.2024 siten, että laina-aikaa jatketaan 5 vuotta. Lisäksi kunnanvaltuusto myönsi 480.000 euron lainalle kolmen vuoden vapautuksen lainan lyhennyksistä ajalle 1.1.2020–31.12.2022 siten, että laina-aikaa jatketaan 3 vuotta. Kunnanvaltuusto muutti 100.000 euron lainan maksuohjelmaa siten, että laina-aika on vuoden 2022 loppuun saakka ja lainan lyhennykset alkavat vuonna 2020.

Tervolan Vesi Oy:n toiminta päättyi 30.11.2021, kun yhtiö sulautui Tenergia Oy:hyn. Tervolan Vesi Oy:lle myönnettyihin lainoihin on tehty myös maksujärjestelyitä. Kunnanvaltuusto päätti 13.6.2019 jatkaa 2015–2019 voimassa ollutta vapautusta 500.000 euron lainan koron maksusta ajalle 1.1.2020–31.12.2024. Samalla kunnanvaltuusto myönsi Tervolan Vesi Oy:lle 300.000 euron lainan vuosien 2020–2022 investointeihin siten, että laina-aika on 20 vuotta ja lainan korko yksi prosentti. Lainan ensimmäinen lyhennys eräänny maksettavaksi vuonna 2032. Kunnanvaltuusto myönsi Tervolan Vesi Oy:lle jo aikaisemmin tilinpäätösvuonna 300.000 euron lainan kolmentoista vuoden takaisinmaksuajalla Keskustien remontin yhteydessä tehtävää vesijohtoverkoston saneerausta varten.

Tervolan kunnanvaltuusto myönsi 8.12.2022 Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle 200.000 euron avustuksen uuden 110 kV sähkölinjan suunnitteluun Taivalkoskelta kirkonkylälle. Lisäksi kunnanvaltuuston myönsi 8.12.2022 7,1 milj. euron lainan edellä mainitun sähkölinjan rakentamiseen vuosien 2023–2025 aikana. Lainan takaisinmaksu alkaa vuonna 2026.

Kunnan elinkeinojen kehitysyhtiö Riverbank Oy:n nimi muutettiin loppuvuonna 2022 Tervolan Elinkeino-yhtiö Oy:ksi, kuvaamaan paremmin yhtiön toimintaa. Riverbank Oy jäi yhtiön aputoiminimeksi. Elinkeino-yhtiön kanssa kunta on solminut palvelusopimuksen. Palvelusopimus on päivitetty vuoden 2020 alusta alkaen, koska yhtiön kunnalle tarjoamien palveluiden määrä kasvoi viestintäsuunnittelijan palkkaamisen myötä. Samalla sopimus muutettiin toistaiseksi voimassa olevaksi. Sopimuksen mukaan Elinkeino-yhtiö tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja, osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristöjen kehittämiseen, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinostrategian toteuttamiseen. Yhtiön merkitys kunnan hankevalmisteluissa on merkittävä.

Vuonna 2014 perustettu Tervolan Palveluverkot Oy käynnisti valokuituverkon rakentamisen vuoden 2015 keväällä Kemijoen länsipuolelle. Koko rakennettavaksi suunniteltu verkko on valmistunut vuoden 2017 aikana. Vuoden 2020 aikana Tervolan Palveluverkot Oy käynnisti Itä- ja Länsikosken kylien kyläverkon rakentamisen. Vuoden 2022 aikana verkkoa on laajennettu Rovaniemen kaupungin Jaatilan kylän alueella. Tervolan Vuokratalot Oy aloitti rivitalokohteidensa liittämisen valokuituverkkoon. Myös Tervolan Palveluverkot Oy:tä koskevia lainajärjestelyjä tehtiin vuonna 2019. Kunnanvaltuusto jatkoi Tervolan Palveluverkot Oy:n 225.000 euron lainan laina-aikaa viidellä vuodella siten, että laina eräänny 31.12.2024. Kunnanvaltuusto myönsi Tervolan Palveluverkot Oy:n 2.500.000 euron lainalle viiden vuoden maksuvapautuksen lyhennysten ja korkojen osalta siten, että laina-aikaa jatketaan 5 vuotta. Kunnanvaltuusto myönsi Tervolan Palveluverkot Oy:lle 250.000 euron lainan em. Itä- ja Länsikosken laajakaistaverkon rakentamiseen. Laina-aika on 5 vuotta siten, että laina-aika päättyy 31.12.2023 ja lainan korko 1 %.

Tervolan Vuokratalot Oy:n kiinteistöjen hoitokulut ovat laskeneet edellisvuodesta ollen yhteensä n. 0,97 milj. euroa, josta korjausten osuus 0,12 milj. euroa. Kiinteistöjen korjauskuluihin sisältyy tavanomaiset korjauskulut ja huoneistojen peruskorjaukset. Kunnanvaltuusto myönsi 13.6.2019 Tervolan Vuokratalot Oy:lle 1.200.000 euron lainan vuosien 2019–2022 investointeihin. Laina-aika on 25 vuotta siten, että laina-aika päättyy 31.12.2043. Lainan korko on 12 kk euribor + 1,8 prosenttia. Lainan ensimmäinen lyhennys eräännyy maksettavaksi vuonna 2029.

Kunnan tällä hetkellä omistaman kaukolämpötoiminnan tulevaisuuden ratkaisemiseksi on selvitetty eri vaihtoehtoja. Teknisen toimen tehtäväksi on annettu laatia kannattavuuslaskelmat kaukolämpöverkon laajentamisen eri vaihtoehtoista. Laskelmien valmistuttua päätetään jatkotoimenpiteistä. Lämpölaitostoiminnan organisointi on ollut esillä myös kuntakonsernin yhteistyötä selvittävässä työryhmässä.

Tervolan kunta tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT-palvelut kunnan kokonaan omistamille osakeyhtiöille.

6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan kokonaan omistamien tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne jatkuu haasteellisena Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:tä lukuun ottamatta. Tervolan Energia ja Vesi Oy:llä ja Tervolan Vuokratalot Oy:llä on merkittäviä investointipaineita korjausvelan pienentämiseksi. Tervolan Palveluverkot Oy on laajentanut toimintaansa kunnan ulkopuolelle, minkä voidaan arvioida helpottavan yhtiön taloudellista tilannetta pitkällä aikavälillä. Investointihaasteisiin on vastattu kunnanvaltuuston hyväksymillä lainajärjestelyillä, joilla on mm. myönnetty vapautuksia korkojen ja lyhennysten maksuista sekä myönnetty uutta lainaa. Peruskunnan taloudellinen tilanne kiristyy tulojen pienentyessä ja menojen kasvaessa positiivisten vuosien jälkeen. Sote-uudistuksen johdosta talouden ennustettavuus kuitenkin parantuu vaihteluerkkien sote-kustannusten siirtyessä hyvinvointialueille.

6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Hallintosäännössä on määräykset kunnan konsernijohton tehtävistä ja toimivallan jaosta. Kunnanhallitus vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle ja omistajaohjauksen toteuttamisesta. Lisäksi kunnanhallitus organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Kunnanhallitus vastaa kuntakonsernin kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa (13.11.2006) on määritetty, että kukin hallintokunta huolehtii toimialaansa kuuluvan yhteisön toiminnan seuraamisesta. Kunnanjohtaja ja hallintokunnat ovat velvollisia ilmoittamaan havaitsemistaan epäkohdista kunnanhallitukselle.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2014 alussa (30.1.2014 § 8) Tervolan kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joissa määritellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävä- ja vastuunjako, toimintatavat sekä raportointivelvoitteet. Täsmennettyjen perusteiden mukaan kunnan tytäryhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat yhteisönsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävydestä ja toimivuudesta sekä merkittävien riskien hallintamenetelmien raportoinnista konsernijohtolle. Perusteita tarkempi konserniyhteisöjen ohjeistus sisältyy konserniohjeeseen, jonka päivittämistä kuntakonsernin hyvän hallinnon ja johtamisen vahvistamiseksi sekä kuntalain vaatimusten mukaiseksi tullaan hyväksymään vuoden 2023 aikana.

Kunnan tytäryhteisöihin kohdistuvan valvonnan menettelytavat, mukaan lukien riskienhallintaa koskevat periaatteet, määritellään kunnanvaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa (30.12.2003 § 83). Konserniohjeen mukaan konserniyhteisöjen johdon on etukäteen neuvoteltava kunnan johdon kanssa periaatteellisista ja merkittävistä asioista, jotka koskevat muun muassa toimialamuutoksia sekä taloudellisesti tai periaatteellisesti laajakantoisia toiminnan muutoksia tai muuta yhteisön toimintaedellytyksiin ja palvelukykyyn olennaisesti vaikuttavaa

toimintaa. Kunnanjohton harkinnan mukaan konserniyhteisöjen tulee etukäteen hankkia kunnanhallituksen kannanotto periaatteellisiin ja konsernin kannalta merkittäviin asioihin.

Kunnanhallitus ohjeistaa yhtiökokousedustajaa kunnan kokonaan omistamien tytäryhtiöiden hallitusten jäsenmäärästä sekä hallitukseen valittavista henkilöistä. Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n hallituksen jäsenistä Tervolan Yrittäjät ry:lle ja Tervolan kunnalle molemmille varataan yksi varsinaisen ja yksi varajäsenen paikka sekä MTK-Alakemijoki ry:lle yksi varsinaisen jäsenen paikka. Kunnanjohtajalla tai hänen määräämällään on oikeus osallistua kunnan määräämisvallassa olevan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin. Vuonna 2022 kunnanjohtaja osallistui kunnan kokonaan omistamien yhtiöiden hallitusten kokouksiin. Kunnanjohtaja on pyydettyessä informoinut kunnanhallitusta konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta. Kunnanjohtaja toimii kunnan tytäryhtiö Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n toimitusjohtajana sekä Tervolan Palveluverkot Oy:n hallituksen puheenjohtajana. Kunnan edustajia tytäryhteisöissä on tarvittaessa ohjeistettu omistajapolitiikan linjauksista.

Vuoden 2014 talousarviosta lähtien kunnanvaltuuston yhtiöille asettamat tavoitteet sekä talouden tunnusluvut on esitetty osana kunnan talousarvio- ja taloussuunnitelma-asiakirjan sisältötekstiä. Tilinpäätösasiakirjassa peruskunnan ja tytäryhtiöiden tilinpäätökset on yhdistetty konsernitilinpäätökseksi. Lisäksi tilinpäätöksen toimintakertomuksessa esitetään tytäryhtiöiden merkittävimpien tavoitteiden toteutuminen. Konserniyhteisöt raportoivat toiminnastaan vähintään kaksi kertaa vuodessa. Raportti annetaan kirjallisena ja raportointikaudet ovat 1.1. – 30.6 ja 1.1. – 31.12. Valtuustolle tuotettavien raporttien informatiivisuutta ja yhdenmukaisuutta tullaan kehittämään tytäryhtiöille annettavaa ohjeistusta tarkentamalla.

Tervolan Energia ja Vesi Oy:ssä ja Tervolan Vuokratalot Oy:ssä on laadittu valmiussuunnitelmat, varautumissuunnitelmat ja varautumissuunnittelun kehittämisohjelma, jotka on käsitelty yhtiöiden hallituksissa vuonna 2016. Näissä on otettu kantaa myös riskienhallintaan sähkön ja veden toimituksen kannalta. Tenergia Oy (nyk. Tervolan Energia ja Vesi Oy) on päivittänyt edellä mainitut suunnitelmat vuonna 2019.

6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksessä lasketaan yhteen konserniyhteisöjen yksittäiset tilinpäätökset vähentäen samalla yhteisöjen keskinäiset menot, tulot ja rahoitustapahtumat niin, että konsernitilinpäätökseen jäävät vain konserniyhteisöjen ulkopuolelle kohdistuvat liiketapahtumat.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022 (1 000 euroa)	2021 (1 000 euroa)	2020 (1 000 euroa)
Toimintatuotot	17 956	17 465	16 447
Toimintakulut	-41 324	-38 787	-38 731
TOIMINTAKATE	-23 368	-22 303	-22 284
Verotulot	12 428	12 294	11 510
Valtionosuudet	13 532	12 955	13 340
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	34	12	10
Muut rahoitustuotot	915	916	704
Korkokulut	-73	-70	-72
Muut rahoituskulut	-82	-146	-163
VUOSIKATE	4 410	4 635	1 380
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 271	-2 434	-2 323
Satunnaiset erät	0	-2	-2
TILIKAUDEN TULOS	2 139	703	-1 089
Tilinpäätössiirrot	4	-14	-15

Laskennalliset verot	28	79	-3
Vähemmistöosuudet	0	-0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 170	2 282	686

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2022	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,5	45,0	42,5
Vuosikate/Poistot, %	194,2	190,4	59,4
Vuosikate, €/asukas	1 542	1 608	472
Asukasmäärä 31.12.	2 863	2 882	2 924

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 x Vuosikate / Poistot

Asukaskohtainen vuosikate euroina

= Vuosikate / asukasluku

Konsernin toimintakatteeksi muodostui -23,4 milj. euroa, joka on joka on 4,78 prosenttia edellisvuotta parempi. Maksurahoituksen osuus eli toimintatuottojen ja -kuluja välinen suhde oli 43,5 prosenttia. Konsernin vuosikate oli 4,4 milj. euroa eli noin viisi prosenttia edellisvuotta pienempi. Vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot, jotka olivat 2,3 milj. euroa. Konsernin tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,2 milj. euroa.

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022 (1 000 euroa)	2021 (1 000 euroa)	2020 (1 000 euroa)
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	4 410	4 635	3 029
Satunnaiset erät		-2	-2
Tilikauden verot	28	79	-3
Tulorahoituksen korjauserät	5	-36	-209
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-3 223	-2 085	-2 641
Rahoitusosuudet investointimenoihin	336	140	185
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	85	52	3
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 641	2 782	362
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	171		227
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-437	-409	-440
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-576	-34	194
Oman pääoman muutokset	-135	-2	-7
Muut maksuvalmiuden muutokset	-104	-488	533
Rahoituksen rahavirta	-1 081	-932	508
Rahavarojen muutos	561	1 850	870

Rahavarat tilikauden alussa	12 428	10 578	9 708
Rahavarat tilikauden lopussa	12 989	12 428	10 578
Rahavarojen muutos	561	1 850	870

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2022	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä	4391	4473	4795
Investointien tulo-rahoitus, %	152,8	238,2	123,3
Laskennallinen lainanhoitokate	5,9	5,4	3,4
Lainanhoitokate	8,8	9,8	6,1
Kassan riittävyys, pv	105,0	109,3	91,8

Investointien tulo-rahoitus prosentteina

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulo-rahoitus prosentteina

= 100 x Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyh.)

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyh.)

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyh.)

Kassan riittävyys päivinä

= 365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

(Kassasta maksut: toimintakulut, rahoituskulut, inv.menot, antolainojen lis., pitkäaik. lainojen lyh.)

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2022 oli 1,6 milj. euroa positiivinen ja rahoituksen rahavirta 1,1 milj. euroa negatiivinen. Näin ollen konsernin rahavarat lisääntyivät 0,6 milj. eurolla 13 milj. euroon. Konsernin lainanhoitokate ja maksuvalmius säilyivät hyvinä.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

	20212 <i>(1 000 euroa)</i>	2021 <i>(1 000 euroa)</i>	2020 <i>(1 000 euroa)</i>
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	720	473	404
Aineelliset hyödykkeet	26 058	25 758	26 361
Sijoitukset			
Osakkuusyhteisöosuudet	10	10	10
Muut osakkeet ja osuudet	1 759	1 765	1 766
Muut lainasaamiset			
Muut saamiset			1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	349	385	500
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	198	210	217
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	35	67	28
Lyhytaikaiset saamiset	2 661	2 540	2 742
Rahoitusarvopaperit	27	105	26
Rahat ja pankkisaamiset	12 962	12 324	10 551
VASTAAVAA YHTEENSÄ	44 778	43 635	42 606

VASTATTAVAA	2022	2021	2020
OMA PÄÄOMA	27 974	27 974	25 694
Peruspääoma	8 651	8 651	8 651
Muut omat rahastot	93	95	97
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	19 094	16 946	16 260
Tilikauden yli-/alijäämä	2 170	2 282	686
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET			
PAKOLLISET VARAUKSET	402	390	425
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	570	666	747
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 552	3 803	4 196
Lainat julkisyhteisöiltä	1 297	1 312	1 329
Lainat muilta luotonantajilta			
Saadut ennakot			4
Muut velat / Liittymismaks.	2 441	2 404	2 322
Siirtovelat	66	66	70
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	651	1 225	1 260
Lainat julkisyhteisöiltä	16	16	16
Saadut ennakot	27	58	17
Ostovelat	2 082	1 838	1 736
Muut velat / Liittymismaks.	755	814	778
Siirtovelat	2 625	2 739	3 609
Laskennalliset verovelat	287	330	403
VIERAS PÄÄOMA	13 798	14 605	15 740
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	44 778	43 635	42 606

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	62,5	64,2	60,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	31,4	34,1	38,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	21 264	19 228	16 946
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	7 435	6 672	5 795
Lainakanta 31.12., 1.000 €	5 516	6 357	6 804
Lainakanta 31.12. €/asukas	1 929	2 206	2 327
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 998	6 980	7 569
Lainas ja vuokravastuut, €/asukas	2 095	2 422	2 589
Lainasaamiset 31.12., 1.000 €	0	0	0
Kunnan asukasmäärä	2 863	2 882	2 924
Konsernin henkilöstömäärä	300	300	307

Omavaraisuusaste prosentteina

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus prosentteina

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Asukaskohtainen lainakanta euroina

= Konsernin lainakanta / asukasluku

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

=Konsernin lainat ja Vuokravastuut / asukasluku

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

Konsernin taseen loppusumma 31.12.2022 oli 44,8 milj. euroa, lisäystä edellisestä tilinpäätöspäivästä 1,4 milj. euroa (2,6 %).

Konsernin omavaraisuusaste laski hieman, ollen tilinpäätöspäivänä 62,5 prosenttia. Konsernin lainakanta 31.12.2022 oli 5,5 milj. euroa vähentyen tilikauden aikana 0,8 milj. euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus eli vieraan pääoman suhde käyttötuloihin väheni 31,4 prosenttiin. Konsernitaseen lainat ja vuokravastuut olivat 31.12.2022 6 milj. euroa.

7 Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelemiseksi

Esitys tilikauden tuloksen käsittelemiseksi

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tilikauden tulos 2 337 124,24 euroa
- aikaisempien investointihankkeiden poistoerojen vähennystä kirjataan 184 126,48 euroa
- kirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 2 521 250,72 euroa, joka siirretään taseeseen tilikauden ylijäämäksi.

Kunnan taseessa oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämätilin saldo on 16 738 775,26 euroa ylijäämän puolella.

Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2022 ylijäämä siirretään tilikauden yli-/alijäämän tilille. Kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu 19 260 025,98 euroa.

Toimenpiteet talouden pitämiseksi tasapainossa

Kunnan talousarviota koskevan kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vuoden 2022 tilinpäätös osoittaa kunnan talouden olevan tasapainossa. Tilikauden tulos on 2,34 milj. euroa. Vuosi 2022 toteutui budjetoitua paremmin, muutetussa talousarviossa tilikauden tuloksen arvioitiin olevan 64 900 euroa. Voimassa olevan taloussuunnitelman mukaisesti kunnan talous on vuonna 2023 ylijäämäinen 788 050 euroa. Sitä seuraavat vuodet ovat myös maltillisesti ylijäämäisiä. Taloussuunnitteluvuonna 2024 talous olisi 145 450 euroa ylijäämäinen. Vuonna 2025 ylijäämää tulisi 94 300 euroa. Taloussuunnitelman verotuloarviot on laskettu nykyisillä veroprosenteilla.

Tervolan kunnan talous on suuresti riippuvainen valtion rahoituksesta eikä talous kestä merkittäviä ennakoimattomia menoja ilman, että niiden kattamiseksi löytyy lisätuloja.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

8 Käyttötalouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2022 talousarvioasiakirjassa käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot on määritelty valtuustoon nähden sitoviksi nettomääräisinä toimielimittäin. Toiminnalliset tavoitteet on asetettu toimielimittäin.

8.1 Strateginen johto

Strategisen johdon toiminta-ajatuksena on hyvinvoinnin lisääminen tervolalaisen kulttuuriperinteen pohjalta maa-seutuelämän myönteisiä mahdollisuuksia vahvistamalla. Hyvätasoiset kunnalliset palvelut turvataan ylläpitämällä vakaata taluspohjaa.

STRATEGINEN JOHTO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-13 900		-13 900	-12 306	-1 594
Palvelujen ostot	-12 200		-12 200	-16 553	4 353
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-900		-900	-830	-70
TOIMINTAKULUT	-27 000		-27 000	-29 688	2 688
TOIMINTAKATE	-27 000		-27 000	-29 688	2 688
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-2 587	2 587
Poistot ja arvonalentumiset				-2 587	2 587
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-1 349	1 349
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-1 349	1 349
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-27 000		-27 000	-33 624	6 624

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Valtuuston kokouksia, kpl	7	6	6
Valtuustoseminaareja/iltakouluja, kpl	4	5	5

8.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallituksen toiminta-ajatuksena on kunnan väestöpohjan kasvattaminen toimeentulomahdollisuuksia luomalla aktiivisen elinkeino-, työllisyys- ja maapolitiikan avulla sekä hyvälaatuisten kunnallisten palvelujen edelleen kehittäminen ammattitaitoisen ja hyvinvoivan henkilöstön avulla.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VAIKUT-TAVUUS	Työllisyysasteen nostaminen Monipuolinen ja laajasti käytetty elinkeinopalvelu Aktiivinen kunnan viestintä ja markkinointi	Työttömyyden vähentäminen Yritysoosaaminen Sosiaalisen median hyödyntäminen Ajantasaiset, selkeät verkkosivut	Työttömyysaste Yritysten ja työpaikkojen määrän muutos Sosiaalisen median julkaisut Verkkosivuuudistus	9,5 % Yritysten ja työpaikkojen määrä kasvaa 300 Toteutetaan uudistus kunnan uuden brändin pohjalta	10 % uusia yrityksiä +14 työpaikkoja +20 649 Toteutunut.
PROSESSIT JA RAKENTEET	Aktiivinen työllisyidenhoito Selkeät sisäiset prosessit Digitalisaation edistäminen Yritysten toimintaympäristöjen ja -edellytysten kehittäminen Päätösten vaikutusten järjestelmällinen ennakoarviointi	Yhteistyö TE-hallinnon kanssa sekä kunnan sisällä Työllistämismallin luominen Ajantasaiset tehtäväkuvat Tietojärjestelmien ja sähköisten palveluiden tuntemus Yhteistyö yrittäjien kanssa Arviointimenetelmän valinta ja jalkauttaminen	Yhteistyöpala-vereiden määrä Työllistämismalli Tarkistetut tehtäväkuvat Toimenpiteet Yrittäjätapaamisten lukumäärä Yrittäjäbarometri Toimenpiteet	Vähintään 1 Kunnan työllistämismahdollisuuksien selvittäminen Tehtäväkuvien tarkastus Nykyisten järjestelmien parempi hyödyntäminen Yrittäjätapaamiset/ kehittämistilaisuudet väh. 4 kpl Vuoden 2020 barometrin tuloksiin reagointi Otetaan käyttöön päätösten vaikutusten ennakoarviointi	1 Toteutunut osittain. Työllistämismallia ei luotu. Ei toteutunut. Uusien net-tisivujen myötä sähköisiä palveluja kehitettiin ja uusi sähköpostijärjestelmä otettiin käyttöön. 6 Keskusteltu yrittäjien aamukahveilla ja elinkeinoyhtiön hallitus on käynyt läpi. Ei toteutunut.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VOIMAVARAT JA TALOUS	Tasapainoinen talous	Hyvä kustannusten hallinta Toimintatulojen lisääminen Ajantasainen taloustieto	Toimintameno- Toimintatulot Raportointi	Kasvun hillitseminen Taksojen ja maksujen tarkistus 1 krt/kk	Toimintamenojen kasvu kiihtyi Ei toteutunut. Toteutunut.
UUDISTUMINEN JA HENKILÖSTÖ	Osaava ja ammattitaitoinen oppiva henkilöstö Hyvinvoiva, työkykyinen henkilöstö	Koulutustarpeiden tunnistaminen ja kouluttamisen mahdollistaminen Työhyvinvointi Työmotivaatio	Ajanmukainen koulutus ja riittävä täydennyskoulutus Työhyvinvointikyselyn tulos Kehityskeskustelujen suori- tus-% Osasto- /tiimipalavereid en lukumäärä	Koulutus hyväksytyn koulutus- suunnitelman mukaisesti Jokaisella vähintään 2 kpv Työhyvinvointikyselyn pohjalta työilmapiiriä kehittävien toimenpiteiden jatkaminen Kehityskeskustelut 100 % Vähintään 3	Toteutunut. Toteutunut osittain. Ei toteutunut. 83 % 2

ARVIO KUNNANHALLITUKSEN ALAISTEN TULOSALUEIDEN KOKONAISONNISTUMISESTA

Kunnanhallituksen alaisten tulosalueiden käyttötalous toteutui kohtuullisesti ja asetettuihin tavoitteisiin päästiin pääsääntöisesti.

Yleisjohdon tulosalueella panostettiin työllisyydenhoidossa etenkin pitkäaikaistyöttömien sekä nuorten työllistämiseen. Työttömyysaste oli keskimäärin 10 %, missä ei ylletty tavoitetasoon.

Kuntastrategian mukaisesti viestintään panostettiin voimakkaasti. Viestintä- ja markkinointipalveluita toteutetaan yhteistyössä Tervolan Elinkeinoyhtiön kanssa. Tervolan kunta ja kuntakonserni ovat näkyneet selkeästi aikaisempaa enemmän tiedotusvälineissä. Tervolan kunnan sosiaalisen median kanavat Facebook ja Instagram, ovat aktiivisessa käytössä ja niiden seuraajamäärät ovat kasvaneet tasaisesti. Sosiaalisen median julkaisujen määrä on noussut vuoden 2022 aikana 110 % edellisvuodesta. Tervolan kunnan vuonna 2021 käyttöönotetun kuntabrändin näkyvyyttä kasvatettiin ja se voitti kansainvälisen kilpailun. Verkkosivut ja kunnan intranet uudistettiin kokonaisuudessaan vuonna 2022. Niillä näkyy myös uusi kuntabrändi. Lisäksi uudistuksessa huomioitiin saavutettavuuslain vaatimukset.

Palkkahallinnon ohjelman päivitys jatkui edelleen vuonna 2022. TVA-järjestelmän kehittämistä jatkettiin. Työsuorituksen arviointijärjestelmän (TSA) käyttö vakiintui vuoden 2022 aikana KVTES:n ja sote-sopimuksen sovelta-

misaloille. Palkkahallinnon arkistointi siirrettiin Sähköisen Säilöön. O365-toimisto-ohjelmisto uusine sähköpostei-
neen otettiin käyttöön. Asianhallintajärjestelmätoimittajien kanssa toteutettiin järjestelmävaihtoehtojen esittelyt.

Uusia yrityksiä perustettiin Tervolaan 14 kappaletta.

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Sisäiset ja ulkoiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	179 700		179 700	110 950	68 750
Maksutuotot	73 000		73 000	67 064	5 936
Tuet ja avustukset	446 500		446 500	533 181	-86 681
Muut toimintatuotot	7 900		7 900	7 690	210
TOIMINTATUOTOT	707 100		707 100	718 885	-11 785
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 268 300		-1 268 300	-1 336 399	68 099
Palvelujen ostot	-1 585 600		-1 585 600	-1 441 068	-144 532
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70 500		-70 500	-53 523	-16 977
Avustukset	-203 600		-203 600	-381 216	177 616
Muut toimintakulut	-16 000		-16 000	-22 680	6 680
TOIMINTAKULUT	-3 144 000		-3 144 000	-3 234 886	90 886
TOIMINTAKATE	-2 436 900		-2 436 900	-2 516 001	79 101
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-51 000		-51 000	-45 678	-5 322
Poistot ja arvonalentumiset	-51 000		-51 000	-45 678	-5 322
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				460 363	-460 363
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-164 745	164 745
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				295 618	-295 618
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 487 900		-2 487 900	-2 266 061	-221 839
Siitä sisäiset tulot	18 000		18 000	11 052	6 948
Siitä sisäiset menot	-58 300		-58 300	-51 497	-6 803
YLEISJOHTO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Sisäiset ja ulkoiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	154 600		154 600	91 459	63 141
Maksutuotot	53 000		53 000	47 615	5 385
Tuet ja avustukset	232 000		232 000	341 949	-109 949
Muut toimintatuotot	7 900		7 900	7 867	33
TOIMINTATUOTOT	447 500		447 500	488 890	-41 390
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 065 100		-1 065 100	-1 083 712	18 612
Palvelujen ostot	-924 000		-924 000	-928 548	4 548
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 300		-38 300	-37 935	-365
Avustukset	-171 600		-171 600	-330 085	158 485
Muut toimintakulut	-10 700		-10 700	-21 458	10 758
TOIMINTAKULUT	-2 209 700		-2 209 700	-2 401 738	192 038
TOIMINTAKATE	-1 762 200		-1 762 200	-1 912 848	150 648
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-35 300		-35 300	-20 541	-14 759
Poistot ja arvonalentumiset	-35 300		-35 300	-20 541	-14 759
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				356 078	-356 078
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-99 343	99 343

LASKENNALLISET ERÄT (netto)				256 735	-256 735
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 797 500	0	-1 797 500	-1 676 653	-120 847
Siitä sisäiset tulot	17 200		17 200	8 478	8 722
Siitä sisäiset menot	-53 500		-53 500	-48 685	-4 815

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Hallituksen kokouksia, kpl	18	16	18

HENKILÖSTÖ	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Sisäiset ja ulkoiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 300		7 300	4 704	2 596
Tuet ja avustukset	55 500		55 500	64 091	-8 591
TOIMINTATUOTOT	62 800		62 800	68 795	-5 995
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-174 800		-174 800	-185 094	10 294
Palvelujen ostot	-165 500		-165 500	-153 235	-12 265
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 700		-7 700	-6 922	-778
Muut toimintakulut	-300		-300	-501	201
TOIMINTAKULUT	-348 300		-348 300	-345 752	-2 548
TOIMINTAKATE	-285 500		-285 500	-276 957	-8 543
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 700		-15 700	-25 137	9 437
Poistot ja arvonalentumiset	-15 700		-15 700	-25 137	9 437
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				104 285	-104 285
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-13 262	13 262
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				91 022	-91 022
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-301 200		-301 200	-211 071	-90 129
Siitä sisäiset menot	-3 300		-3 300	-2 426	-874

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Sisäiset ja ulkoiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	17 800		17 800	14 787	3 013
Maksutuotot	20 000		20 000	19 449	551
Tuet ja avustukset	138 000		138 000	58 195	79 805
Muut toimintatuotot				-178	178
TOIMINTATUOTOT	175 800		175 800	92 253	83 547
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-28 400		-28 400	-67 593	39 193
Palvelujen ostot	-374 100		-374 100	-226 525	-147 575
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 900		-23 900	-8 665	-15 235
Avustukset	-32 000		-32 000	-51 131	19 131
Muut toimintakulut	-5 000		-5 000	-721	-4 279
TOIMINTAKULUT	-463 400		-463 400	-354 636	-108 764
TOIMINTAKATE	-287 600		-287 600	-262 383	-25 217
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-38 235	38 235
Poistot ja arvonalentumiset				-38 235	38 235
LASKENNALLISET ERÄT (netto)	-287 600		-287 600	-300 618	13 018
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)	800		800	2 575	-1 775
LASKENNALLISET ERÄT (netto)	-1 500		-1 500	-386	-1 114
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	17 800		17 800	14 787	3 013
Siitä sisäiset tulot	20 000		20 000	19 449	551
Siitä sisäiset menot	138 000		138 000	58 195	79 805

JULKINEN LIIKENNE	Alkup.	TA	TA +	TOTEUMA	Poikkeama
Sisäiset ja ulkoiset erät	TA	muutos	muutos	2022	
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	21 000		21 000	68 947	-47 947
TOIMINTATUOTOT	21 000		21 000	68 947	-47 947
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-122 000		-122 000	-132 760	10 760
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-600		-600	-600	-600
TOIMINTAKULUT	-122 600		-122 600	-132 760	10 160
TOIMINTAKATE	-101 600		-101 600	-63 814	-37 786
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-13 905	13 905
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-13 905	13 905
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-101 600		-101 600	-77 719	-23 881

8.3 Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimi sisältää kunnan tilien ja hallinnon tarkastuksen sekä koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisen. Tulosalueen toimintamenot syntyvät tarkastuslautakunnan kokoustoiminnasta, ml. koulutus, ja JHT-tilintarkastajan tekemästä varsinaisesta tarkastustyöstä.

Kuntalain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien säännösten mukaan hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat valtuuston päätettävät asiat valmistelee kunnanhallituksen sijasta tarkastuslautakunta, johon kuuluu viisi jäsentä. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Hallintosäännön mukaan lautakunnan jäsenistä vähintään yksi valitaan valtuutetuista tai varavaltuutetuista.

Tarkastustoiminnalla varmistetaan kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuus ja tuloksellisuus, sisäisen valvonnan toimivuus, kirjanpidon ja muun laskentatoimen sekä tilinpäätöksen ja keskeisten talous- ja tulostiedon oikeellisuus ja riittävyys sekä varat ja velat. Tarkastuslautakunta on kuntalain mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjä ja valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista.

Tilintarkastusyhteisössä tapahtuneiden muutosten johdosta sopimusosapuoli vaihtui Ernst & Young Oy:ksi. Yritys ilmoitti 26.10.2022 eroavansa Tervolan kunnan tilintarkastajan toimesta. Tilintarkastusyhteisö piti valita uudelleen vuoden 2022 tarkastusta varten. Kokouksessaan 8.12.2022 kunnanvaltuusto päätti valita tilikausien 2022–2023 tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy:n päävastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Juha Väärälä. Hankinta suoritettiin Tervolan kunnan hankintaohjeen kohdan 2.4. mukaisena suorahankintana, perusteena aiemman sopimuksen yllättävästä irtisanomisesta johtuva kiire sekä mahdollisuus sote-uudistuksen parempaan huomiointiin tulevassa kilpailutuksessa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan työ on painottunut kunnan toimintojen seuraamiseen, perehtymiseen toimialoihin ja vierailuihin työpisteissä. Lautakunnan kokousten yhteydessä on kirjallisen aineiston tarkastelun lisäksi kuultu avoimien viiranhaltijoita ja työntekijöitä. Toiminnallisten tavoitteiden määrittely ja toteutumisen seuranta on noussut etusijalle tarkastustyössä ja kokoustoiminnassa.

Lautakunta antaa kunnanvaltuustolle erillisen arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Yleisestä sitovuudesta vuoden 2022 talousarviossa on määräys, jonka mukaan käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia valtuustoon nähden nettomääräisinä.

Toteutuneet menot vuonna 2022 olivat 17.597 euroa ja 6,15 euroa/asukas.

TARKASTUSLAUTAKUNTA/ TARKASTUSTOIMI	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 900		-3 900	-3 239	-661
Palvelujen ostot	-13 900		-13 900	-14 358	458
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100		-100		-100
TOIMINTAKULUT	-17 900		-17 900	-17 597	-303
TOIMINTAKATE	-17 900		-17 900	-17 597	-303
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-3 278	3 278
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-3 278	3 278
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-17 900		-17 900	-20 875	2 975
Siitä sisäiset menot				-123	123

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2021	TP 2022
Lautakunnan kokouksia, kpl	7	5	6

8.4 Maaseutulautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Maaseutuelinkeinot tuottaa maaseutu yrityksille monipuolisia ja laadukkaita palveluja.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VAIKUTTA- VUUS	Asiakaskeskeinen toiminta Vahva perusmaatalous koko yhteistoiminta-alueella Asiakaspalvelun saatavuus Maaseudun kehittäminen	Riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö Vahvan ammatitaidon omaava henkilöstö ja luotettavat suhteet sidosryhmiin Toimipisteet, sijaistaminen Kehitetään strategisesti koko aluetta yhteistyössä toimijoiden kanssa	Maksajavirastosopimuksen vaatimat henkilöstöresurssit Aikataulujen mukaiset maksutukset ja maatilojen kehittyminen Viranhaltijoiden tavoitettavuus Neljännesvuosittain sähköpostit maaseudun kehittämisestä asiantuntijapalveluilla	5 hlöä Yhteistoiminta-alueen laadukas toiminta Riittävä määrä osaavaa henkilöstöä Viidellä alueella kehitetään maaseutua aktiivisesti toimijoiden kanssa	5 hlöä Yhteistoiminta-alueen laadukas toiminta on turvattu avaintekijöillä ja mittareiden toteumalla. Riittävä määrä osaavaa henkilöstöä pitänyt huolta asiakkaista eri toimipisteissä joustavasti. Viidellä alueella kehitetään maaseutua, raportit kulkee.
PROSESSIT JA RAKEN- TEET	Lainmukaisuus Sähköinen tukihaku	Riittävä henkilöstö Tiedotus ja koulutus	Tarkastukset, maksatus, päätökset, kuulemiset, takaisinperinnät, sitoumukset Sähköisten tukihakemusten määrä	Toiminta säädösten mukaisesti 97 %	Riittävä henkilöstö pitää huolen prosessien toteutumisesta ajallaan säädösten mukaan. 96,8 % sähköisiä hakemuksia.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VOIMAVARAT JA TALOUS	Kustannustehokkuus Tasapainoinen talous	Toiminta- ja taloussuunnitelman sisäistäminen Lainmukaisuus Talouden ja toiminnan seuranta	Tilinpäätös Tilinpäätös Seurannan tiheys	Talous tasapainossa Uusien tehokaiden toimintamallien omaksuminen Lautakunta 3 krt/vuosi	Talous tasapainossa Maaseutulautakunta koostui 3 kertaa.
UUDISTUMINEN JA HENKILÖSTÖ	Osaamistarpeiden ennakointi ja kohdentaminen Tiedon lisääminen Hyvä strateginen johtaminen	Tarkoituksenmukainen täydennyskoulutus Toimivat sidosryhmäsuhteet Täydennyskoulutus Hyvä esimies- ja alaistyö	Osaamisen ylläpitäminen Asiakaspalaute Kehittämiskeskustelut	Henkilökohtaiset tavoitteet Ammattitaitoinen henkilöstö 100 %	Osaamista on ylläpidetty Ruokaviraston koulutuksilla. Kehityskeskustelut on pidetty 100 %.

ARVIO MAASEUTULAUTAKUNNAN KOKONAISONNISTUMISESTA

Tervolan kunnan hallinnoimaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Ranuan, Simon ja Tervolan kunnat. Yhteistoiminta-alueen kunnat ja kaupungit ovat tehneet yhteistoimintasopimuksen, joka koskee maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjä tehtäviä (Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010). Lisäksi Tornion kaupungin, Ranuan ja Simon kuntien välillä on sovittu erikseen kehittämistehtävien hoidosta. Viljelijätukihallintoa ohjaa Ruokaviraston kanssa tehty maksajavirastosopimus, joka määrittelee toiminnan vaatimukset. Yhteistoiminta-alueen tuenhakijoiden määrä oli 564 tilaa vuonna 2022. Tervolan yhteistoiminta-alueen käsiteltävät EU- ja kansalliset tuet maksettiin ajallaan kaikille tuenhakijoille. Tukipäätöksiä tehtiin 3469 kpl ja tukia maksettiin vuodelta 2022 n. 25,5 milj. euroa. Yhteistoiminta-alueella on toimipisteet Tervolassa, Torniossa, Simossa, Ranualla ja ajanvarauksella Rovaniemellä. Lähipalvelut on koettu tärkeänä ja asiakkailta saadun palautteen mukaan yhteistoiminta-alueen toimintaan on oltu tyytyväisiä.

Tervolan kunta oli varannut vuodelle 2022 maatalouden kehittämismäärärahoja 8.500 euroa, joista käytettiin 100 %. Tuettuun maksulliseen lomitukseen varattiin kunnan tukea 13.500 euroa, jota maksettiin 2023 tammikuussa 11.635,98 €. Tuettua maksullista lomitusta käytti 23 yrittäjää yhteensä n.1 939 tuntia. Talousarvion tuloarvio jäi alle suunnitelman, mutta toimintamenotkin alittuivat reilusti. Vuonna 2022 maaseutuhallinnossa toimi 5 vakituista viranhaltijaa. Maaseutulautakunnan kokonaistulos jäi alle suunnitelman, mutta toimintamenotkin alittuivat reilusti. Suurimpana syynä oli maaseutupäällikön 30 % työpanoksen osoittaminen ”Lapin ruoka”-hankkeelle. Yhteistoiminta-alueen laskutuskäytäntömuutoksista johtuen maksutuotot alittuivat.

MAASEUTULAUTAKUNTA/ MAASEUTUELINKEINOT	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot	269 300		269 300	197 637	71 663
TOIMINTATUOTOT	269 300		269 300	197 637	71 663
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-226 800		-226 800	-201 424	-25 376
Palvelujen ostot	-18 000		-18 000	-11 096	-6 904
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 700		-10 700	-3 125	-7 575
Avustukset	-22 000		-22 000	-20 135	-1 865
Muut toimintakulut	-3 200		-3 200	-267	-2 933
TOIMINTAKULUT	-280 700		-280 700	-236 047	-44 653
TOIMINTAKATE	-11 400		-11 400	-38 410	27 010
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-9 451	9 451
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-1 160	1 160
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-10 612	10 612
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 400		-11 400	-49 022	37 622
Siitä sisäiset tulot	51 000		51 000	47 977	3 023
Siitä sisäiset menot	-1 200		-1 200	-593	-607

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Lautakunnan kokouksia, kpl	4	3	3

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
tiloja	583	560	564
lohkoja kpl	12 817		12 599
ilmoitettu pinta-ala	26 873		26 410
maksettuja tukia €	25 021 668		25 484 336
tukipäätöksiä kpl	3 215		3 469
sähköisiä tukihakemuksia	557	547	546

Sähköisiä tukihakemuksia oli 96,8 % kaikista tuenhakijoista.

8.5 Teknisen lautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Tekninen toimi huolehtii kunnan rakennetun ympäristön toimivuudesta, ympäristön tarkoituksenmukaisesta käytöstä, edistää rakentamista, toimivan yhdyskuntarakenteen kehittymistä, terveellisen ja turvallisen asuin- ja elinympäristön muodostumista sekä huolehtii kunnan keskitetystä ruokahuollosta ja siivouspalveluista.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VAIKUTAVUUS	Palveluiden tuottaminen kunnalle ja kuntalaisille kustannus- tehokkaasti ja asiantuntevasti	Toimiva hallinto ja päätöksenteko	Läsnäolo lautakunnan kokouksissa	90 %	Ei toteutunut * 88 %
		Hankkeiden ennakointi	Seuraavan vuoden rakennushankkeiden esi- ja hanke- suunnitelmat laadittu	55 %	Ei toteutunut * 27 %
		Kustannustietoisuus ja -tehokkuus	Päätyneiden hankkeiden kustannusarvio/toteutuma	+/- 15 %	Toteutunut * -13 %
	Vetovoimaiset rakennuspaikat teollisuudelle ja asuinrakentamiselle	Monipuolinen tonttitarjonta	Kaavoitus- ja ympäristöhankkeet	Kaavoituksia vireillä * 1 hanke * ympäristöhankkeita toteutuksessa 2	Toteutunut * kaavoitus 3 * ympäristö 3
	Lähiruoan käytön lisääminen	Lähiruokien tuottajat/ tarjoajat	Lähiruokapäiviä vuodessa	9	Toteutunut * 13
Toimiva ja kehittyvä tukipalvelutoiminta	Yhteistyö eri asiakasryhmien kanssa	Asiakaspalautteet ruokapalveluista ja siivouksesta	Asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen 2 asiakasryhmälle ja tavoitetaso 3,5 (ast.1-5)	Toteutunut osittain * Siivouspalvelut Toteutui 3,5	
PROSESSIT JA RAKENTEET	Itse tuotettujen palveluiden, kuntakonsernin yhtiöiden ja ostopalveluiden tasapaino ja niiden rajapintojen selkeys	Resurssien oikea kohdentaminen ja riittävyys Selkeät prosessit ja tehtäväkoko- naisuudet	Perustehtävä, työnjako ja tavoitteen- asettelu kunnan sisällä selkeä Rakentamis- ohjelman toteutuminen suunnitelmien mukaan %	75 %	Ei toteutunut * 51 %
VOIMAVARAT JA TALOUS	Palveluiden ja toimintojen oikea taksarakenne ja tasapai-	Ajantasainen taksarakenne ja kustannus- seuranta	Taksojen ja maksujen tar- kastukset	55 %	Ei toteutunut * 12 %

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
	noinen talous Ostopalveluiden käyttö Toimivat tietojärjestelmät ja työvälineet	Palveluiden ostonsuunnitelmallisuus Asianmukaiset järjestelmät ja työvälineet	Talousarvion mukaisten ostopalveluiden toteutuminen	90 %	Ei toteutunut * 102 %
UUDISTUMI-NEN JA HENKILÖSTÖ	Osaavan ja motivoituneen työvoiman riittävyys Osaamisen kehittäminen	Kehittämiskeskustelut Henkilöstön koulutus	Kehittämiskeskustelujen lukumäärä/hlö/vuosi Koulutuspäivien määrä/henkilö	1/hlö/vuosi Keskimäärin 0,75 pv/henkilö	Ei toteutunut * 0,4 Ei toteutunut * 0,60

ARVIO TEKNISEN LAUTAKUNNAN KOKONAISONNISTUMISESTA

Tekninen toimi saavutti pääosin asetetut taloudelliset tavoitteet. Lautakunnan toimintatuotot (ml. sisäiset erät) toteutuvat 101,1 %:sti, toimintamenot (ml. sisäiset erät) 101,2 %:sti ja toimintakate oli 101,2 %:sti.

Toimintatuottojen osalta tulosalueiden toteumat olivat arvioidun mukaiset, lukuun ottamatta Kaavoitus ja ympäristö -tulosaluetta. Tulosalueen rakennusvalvonnan maksutuotot (n. 44 000 €) olivat yli kaksinkertaiset arvioituun verrattuna.

Toimintakulujen osalta suurimpia alituksia oli Tekninen johto- ja Kaavoitus ja ympäristö -tulosalueilla. Tekninen johto -tulosalueella säästöjä muodostui henkilökustannuksista, kun määräaikaisen teknisen suunnittelijan tointa ei täytetty. Kaavoitus ja ympäristö -tulosalueen palvelujen ostot olivat oletettua vähemmät, koska asemakaavoitukseen liittyviä hankintoja ei tehty. Merkittävimmät toimintakulujen ylitykset kohdistuivat palveluiden ostoihin sekä aineiden ja tarvikkeiden hankintoihin. Teiden ja yleisten alueiden (mm. ladut, kentät) kunnossapitokustannukset ylittyivät n. 96 000 eurolla, kiinteistöjen lämmitys- ja sähkökustannukset n. 93 000 eurolla ja ruokahuollon elintarvikekustannukset n. 35 000 eurolla. Lainsäädännön muutosten myötä kunnat eivät voi avustaa järjestäytymättömiä yksityisteitä. Vuonna 2022 Tervolan kunta kannusti yksityisteitä järjestäytymään erillisen hankkeen avulla. Hankkeessa järjestettiin infotilaisuus, kaksi koulutustilaisuutta ja erillisiä neuvontatilaisuuksia. Infotilaisuuteen osallistui n. 50 kuntalaista.

Vuoden aikana kunnostettiin käyttötalouden määrärahoilla Varejoen koulun asuntoja. Kotikulleron ja Pihakulleron vesikatoilla kunnostettiin aluskatteita ja kattoturvatuoitteita sekä uusittiin jiiripellityksiä. Lisäksi Jokikulleron huuh-telu- ja siivoustilassa tehtiin putkitöitä laitteiden uuden sijoittelun vuoksi. Lapinniemen valaistun ladun valaisimet uusittiin osittain.

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	555 500		555 500	536 875	18 625
Maksutuotot	25 100		25 100	49 668	-24 568
Muut toimintatuotot	689 500		689 500	697 373	-7 873
TOIMINTATUOTOT	1 270 100		1 270 100	1 283 916	-13 816
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 917 800		-1 917 800	-1 854 290	-63 510
Palvelujen ostot	-850 800		-850 800	-868 421	17 621
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 376 500		-1 376 500	-1 488 131	111 631
Avustukset	-12 500		-12 500	-8 220	-4 280
Muut toimintakulut	-184 200		-184 200	-188 860	4 660
TOIMINTAKULUT	-4 341 800		-4 341 800	-4 407 921	66 121
TOIMINTAKATE	-3 071 700		-3 071 700	-3 124 006	52 306
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 025 000		-1 025 000	-980 092	-44 908
Poistot ja arvonalentumiset	-1 025 000		-1 025 000	-980 092	-44 908
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				2 625 500	-2 625 500
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-411 826	411 826
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				2 213 675	-2 213 675
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 096 700		-4 096 700	-1 890 423	-2 206 277
Siitä sisäiset tulot	250 500		250 500	249 314	1 186
Siitä sisäiset menot	-231 400		-231 400	-223 470	-7 930
TEKNINEN JOHTO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	13 000		13 000	13 444	-444
Maksutuotot				180	-180
TOIMINTATUOTOT	13 000		13 000	13 624	-624
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-229 000		-229 000	-178 033	-50 967
Palvelujen ostot	-10 500		-10 500	-12 643	2 143
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 500		-1 500	-1 518	18
Muut toimintakulut	-5 000		-5 000	-497	-4 503
TOIMINTAKULUT	-246 000		-246 000	-192 690	-53 310
TOIMINTAKATE	-233 000		-233 000	-179 066	-53 934
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 700		-3 700	-1 958	-1 742
Poistot ja arvonalentumiset	-3 700		-3 700	-1 958	-1 742
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-5 671	5 671
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-2 939	2 939
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-8 610	8 610
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-236 700		-236 700	-189 635	-47 065
Siitä sisäiset tulot				180	-180
Siitä sisäiset menot	-1 400		-1 400	-1 063	-337

Toiminnan tunnuslukuja	TA 2022	TP 2022
Lautakunnan kokouksia, kpl/v	10	8

YLEISET ALUEET	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	600		600	650	-50
TOIMINTATUOTOT	600		600	650	-50
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-133 300		-133 300	-91 020	-42 280
Palvelujen ostot	-346 500		-346 500	-441 786	95 286
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 000		-56 000	-55 024	-976
Avustukset	-12 500		-12 500	-8 220	-4 280
Muut toimintakulut	-1 000		-1 000	-1 079	79
TOIMINTAKULUT	-549 300		-549 300	-597 129	47 829
TOIMINTAKATE	-548 700		-548 700	-596 479	47 779
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-356 300		-356 300	-325 659	-30 641
Poistot ja arvonalentumiset	-356 300		-356 300	-325 659	-30 641
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-3 781	3 781
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-115 946	115 946
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-119 727	119 727
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-905 000		-905 000	-1 041 865	136 865
Siitä sisäiset menot				-90	90

Toiminnan tunnuslukuja	TA 2022	TP 2022
Tiestön kunnossapito; €/km/v	1 700	2 787

KIINTEISTÖT	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	27 500		27 500	13 786	13 714
Maksutuotot	4 500		4 500	4 877	-377
Muut toimintatuotot	689 500		689 500	697 308	-7 808
TOIMINTATUOTOT	721 500		721 500	715 971	5 529
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-348 200		-348 200	-321 229	-26 971
Palvelujen ostot	-263 900		-263 900	-250 812	-13 088
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-657 300		-657 300	-730 656	73 356
Muut toimintakulut	-176 700		-176 700	-173 332	-3 368
TOIMINTAKULUT	-1 446 100		-1 446 100	-1 476 029	29 929
TOIMINTAKATE	-724 600		-724 600	-760 058	35 458
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-547 200		-547 200	-527 797	-19 403
Poistot ja arvonalentumiset	-547 200		-547 200	-527 797	-19 403
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				1 081 483	-1 081 483
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-184 817	184 817
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				896 665	-896 665
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 271 800		-1 271 800	-391 189	-880 611
Siitä sisäiset tulot	17 500		17 500	24 644	-7 144
Siitä sisäiset menot	-230 000		-230 000	-221 896	-8 104

Toiminnan tunnuslukuja	TA 2022	TP 2022
Kiinteistöjen kunnossapitokustannukset; €/m ³ /vuosi	12	14,47

LÄMPÖKESKUS	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	480 000		480 000	475 253	4 747
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT	480 000		480 000	475 253	4 747
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-39 000		-39 000	-45 921	6 921
Palvelujen ostot	-22 000		-22 000	-26 796	4 796
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-278 000		-278 000	-295 829	17 829
Muut toimintakulut				-36	36
TOIMINTAKULUT	-339 000		-339 000	-368 582	29 582
TOIMINTAKATE	141 000		141 000	106 671	34 329
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-95 000		-95 000	-94 699	-301
Poistot ja arvonalentumiset	-95 000		-95 000	-94 699	-301
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-1 890	1 890
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-38 972	38 972
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-40 863	40 863
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	46 000		46 000	-28 891	74 891
Siitä sisäiset tulot	230 000		230 000	221 806	8 194

Toiminnan tunnuslukuja	TA 2022	TP 2022
Kotimaisen polttoaineen osuus, %	90	99

KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	20 000		20 000	43 961	-23 961
TOIMINTATUOTOT	20 000		20 000	43 961	-23 961
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-39 700		-39 700	-31 670	-8 030
Palvelujen ostot	-139 000		-139 000	-82 229	-56 771
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 700		-3 700	-539	-3 161
Muut toimintakulut				-11 779	11 779
TOIMINTAKULUT	-182 400		-182 400	-126 217	-56 183
TOIMINTAKATE	-162 400		-162 400	-82 256	-80 144
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 900		-2 900	-3 238	338
Poistot ja arvonalentumiset	-2 900		-2 900	-3 238	338
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-5 811	5 811
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-5 811	5 811
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-165 300		-165 300	-91 304	-73 996

Toiminnan tunnuslukuja	TA 2022	TP 2022
Myönnettyt rakentamisen luvat ja käsitellyt ilmoitukset	70	58

TUKIPALVELUKESKUS	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	35 000		35 000	34 392	608
Muut toimintatuotot				65	-65
TOIMINTATUOTOT	35 000		35 000	34 457	543
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 128 600		-1 128 600	-1 186 416	57 816
Palvelujen ostot	-68 900		-68 900	-54 156	-14 744
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-380 000		-380 000	-404 566	24 566
Muut toimintakulut	-1 500		-1 500	-2 137	637
TOIMINTAKULUT	-1 579 000		-1 579 000	-1 647 274	68 274
TOIMINTAKATE	-1 544 000		-1 544 000	-1 612 818	68 818
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 900		-19 900	-26 742	6 842
Poistot ja arvonalentumiset	-19 900		-19 900	-26 742	6 842
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				1 555 359	-1 555 359
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-63 340	63 340
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				1 492 020	-1 492 020
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 563 900		-1 563 900	-147 540	-1 416 360
Siitä sisäiset tulot	3 000		3 000	2 685	315
Siitä sisäiset menot				-421	421

Toiminnan tunnuslukuja	TA 2022	TP 2022
Valmistettavia ateroita; kpl/pv	750	770

8.6 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia monipuoliseen itsensä kehittämiseen ja osallistumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä varhaiskasvatus-, koulutus-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAIN-TEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VAIKUT-TAVUUS	Kehittyvät sivistystoimen palvelut	Systemaattinen arviointi	Arviointijärjestelmä	Laatu- ja arviointijärjestelmien kehittäminen tulosalueilla käynnissä	Toteutunut
	Kierrättäminen osana kestävä kehitystä	Säännöllinen asiakaspalautteen kerääminen	Palautekyselyt	Vähintään 1 sivistystoimen palveluita koskeva palautekysely	Toteutunut, 5 palautekyselyä
	Aktiivinen ulkoinen viestintä ja markkinointi	Kierrättämisen mahdollistavat olosuhteet	Kierrättävien toimipisteiden lkm	Kierrättäminen laajenee uusiin sivistystoimen yksiköihin	Toteutunut, toimii 6 yksikössä
		Viestintä pohjautuu kuntastrategiaan ja hyvään hallintoon	Toimenpiteet	Sivistystoimi näkyy ja kuuluu positiivisesti ulospäin	Toteutunut
PROSESSIT JA RAKENTEET	Lapsi- ja perhemyönteisyys	Lasten oikeudet tunnetaan ja ne toteutuvat	Toimenpiteet	Tutustuminen Unicefin lapsiystävällinen kunta-malliin ja lapsistrategiaan	Toteutunut, osittain
	Hyvinvoiva lapsi ja nuori	Selkeät palvelut ja toimiva yhteistyö kuraattori- ja psykologipalveluiden siirtyessä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle	Toimenpiteet	Palveluista ja toimintatavoista sopiminen	Toteutunut, osittain
VOIMAVARAT JA TALOUS	Tasapainoinen sivistystoimen talous	Talouden ja toiminnan jatkuva seuranta ja reagointivalmius	Seurannan tiheys	Esimiehet 1 krt/kk Lautakunta 4 krt/v	Toteutunut,
		Hankerahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen	Saadut hanke- rahoitukset kpl	4 kpl	Toteutunut, 6 kpl
UUDISTUMINEN JA HENKI-	Hyvä johtaminen	Johtamisosaaminen	Esimiehillä suoritettuna Jet tai vastaava	100 %	Toteutunut, osittain, 71 %,

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
LÖSTÖ			johtamiskoulutus		1 tutkinto kesken
		Hyvien johtamiskäytäntöjen ja -kaminen	Toimenpiteet	Sivistystoimen esimiesten vertaisverkostotoiminta	Toteutunut osittain
		Säännölliset kehityskeskustelut	Käydyt kehityskeskustelut % henkilöstöstä	100 %	Toteutunut osittain, 96 %
	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstökoulutuksen mahdollistaminen	Koulutukseen osallistuminen % henkilöstöstä	100 %	Toteutunut osittain, 95 %

ARVIO SIVISTYSLAUTAKUNNAN KOKONAISONNISTUMISESTA

Sivistyslautakunnan toimintamenot toteutuivat kokonaisuudessaan suunnitellusti. Toimintatuotot muodostuivat arvioitua suuremmiksi johtuen saaduista hankerahoituksista. Yksittäisistä tulosalueista perusopetuksessa toimintamenot ja toimintakate ylittyivät suunnitellusta. Merkittävimpinä syinä tähän olivat valmistavan opetuksen tarve koko vuodelle, kotikuntakorvausmenojen odotettua suurempi määrä ja oppilashuoltokulujen kasvu.

Kuntastrategiaan sisältyvää kestävä kehityksen ja ekologisen ajattelun tavoitteen edistämistä jatkettiin kehittämällä kierrätystoimintaa. Kierrätys toimii nyt kaikilla kouluilla ja kirjastossa. Varhaiskasvatuksen kierrättämisen valmistelut käynnistyivät. Viestintää ja markkinointia tehtiin ahkerasti ja sivistystoimi olikin vuoden aikana hyvin esillä tiedotusvälineissä ja somekanavissa.

Varhaiskasvatuksessa oli vuoden lopussa 110 lasta. Lakimuutoksen myötä varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön perusopetuksessa jo aiemmin käytössä ollut kolmiportainen tuki. Saadulla tasa-arvorahoituksella voitiin varhaiskasvatukseen rekrytoida ylimääräinen lastenhoitaja. Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä merkittävä osa opiskeli toimintavuoden aikana joko omaehtoisesti tai oppisopimuksella uutta varhaiskasvatukseen kelpoisuuden antavaa tutkintoa. Tulosalueella valmistauduttiin maksuttoman varhaiskasvatusvuoden käyttöön ottoon.

Esi- ja perusopetuksessa oli 20.9. tilastointipäivänä 327 oppilasta. Perusopetuksen arviointisuunnitelman mukaiset ensimmäiset palautekyselyt tehtiin kaikilla kouluilla loppukeväästä. Mattisen ja Kaisajoen koulut juhlistivat 100 vuotta jatkunutta toimintaansa vuoden aikana. Saaduilla hankerahoituksilla voitiin palkata Lapinniemen kevätlukukaudeksi resurssiopettaja ja syyslukukaudeksi laaja-alainen erityisopettaja. Toimintavuoden aikana sijaisten saaminen kouluille oli haastavaa.

Lukiassa oli 20.9. 30 opiskelijaa. 1.8.2021 ja sen jälkeen aloittaneilla opiskelijoilla on käytössä uusi opetussuunnitelma ja he ovat oppivelvollisia. Uuden opetussuunnitelman käyttöön ottaminen on edennyt hyvin. Tervolan lukiolla ja perusopetuksen 7-9 luokilla on lukuisia yhteisiä opettajia. Lukujärjestysten yhteensovittaminen on tärkeää päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tervolan lukio on mukana Laatia laajuudesta -hankkeessa, jota hallinnoi Rovaniemen kaupunki.

Louen lähikirjasto lakkautettiin 1.7.2022 alkaen, ja tilalle suunniteltiin uusi toimintamalli tasa-arvoisten kirjasto- ja palvelujen tarjoamiseksi kaikille tervolalaisille lapsille ja kouluille. Lukulaatikko-toiminta aloitettiin syyskuussa 2022 kolmella kyläkoululla, joille toimitetaan kirjastoaineistoa säännöllisin väliajoin opettajien toiveiden mukaisesti.

sesti. Käyntiin yhdistetään kirjojen esittelyä ja/tai vinkkausta. Omatoimikirjaston toiminta jatkui vilkkaana, viikoittaisia kirjautumisia oli keskimäärin 40. Tapahtumatuotantoon kirjasto löysi uusia yhteistyökumppanuuksia, ja sekä tapahtumien että osallistujien määrä moninkertaistui.

Vapaa-aikatoimessa päästiin koronarajoitusten löysäytyä viimein järjestämään erilaisia tapahtumia. Oli kuitenkin havaittavissa, että osallistujat ovat aiempaa harvemmassa ja uusia osallistujia on suunnitelmallisesti etsittävä. Nuorisotilatoiminta oli aktiivista ja monipuolista ja se tavoitti hyvin lapsia ja nuoria. Myös maahanmuuttajalapsset ovat löytäneet nuorisotilatoiminnan. Nuorisiohjaaja toteutti koulunuorisotyötä kouluilla. Nuorisotyössä otettiin käyttöön Kuntaliiton lanseeraama NuoDo dokumentaatiojärjestelmä, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa paikallisesta nuorisotyöstä. Nuorisotyön saamaa perintörahaa käytettiin ensimmäistä kertaa ja sen käyttökohteista päätti nuorisovaltuusto.

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	34 300		34 300	70 171	-35 871
Maksutuotot	117 700		117 700	123 852	-6 152
Tuet ja avustukset	80 100		80 100	126 175	-46 075
Muut toimintatuotot				2 563	-2 563
TOIMINTATUOTOT	232 100		232 100	322 761	-90 661
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 920 600		-3 920 600	-3 892 520	-28 080
Palvelujen ostot	-996 100		-996 100	-979 340	-16 760
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-252 800		-252 800	-282 127	29 327
Avustukset	-145 000		-145 000	-95 430	-49 570
Muut toimintakulut	-13 900		-13 900	-16 319	2 419
TOIMINTAKULUT	-5 328 400		-5 328 400	-5 265 737	-62 663
TOIMINTAKATE	-5 096 300		-5 096 300	-4 942 975	-153 325
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-36 400		-36 400	-37 026	626
Poistot ja arvonalentumiset	-36 400		-36 400	-37 026	626
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-1 556 307	1 556 307
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-114 566	114 566
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-1 670 873	1 670 873
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 132 700		-5 132 700	-6 650 874	1 518 174
Siitä sisäiset tulot					
Siitä sisäiset menot	-6 800		-6 800	-3 073	-3 727

SIVISTYSTOIMEN JOHTO

	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	3 700		3 700	4 001	-301
TOIMINTATUOTOT	3 700		3 700	4 001	-301
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-87 200		-87 200	-86 704	-496
Palvelujen ostot	-6 500		-6 500	-5 227	-1 273
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 000		-1 000	-902	-98
TOIMINTAKULUT	-94 700		-94 700	-92 833	-1 867
TOIMINTAKATE	-91 000		-91 000	-88 831	-2 169

Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 500		-2 500	-2 500
Poistot ja arvonalentumiset	-2 500		-2 500	-2 500
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				
Vyörytykset			-3 781	3 781
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)			-1 087	1 087
LASKENNALLISET ERÄT (netto)			-4 867	4 867
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-93 500		-93 500	199
Siitä sisäiset menot	-1 300		-1 300	-851

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Lautakunnan kokouksia, kpl	7	7	7

VARHAISKASVATUS	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot				1 615	-1 615
Maksutuotot	85 000		85 000	84 547	453
Tuet ja avustukset	35 100		35 100	46 300	-11 200
TOIMINTATUOTOT	120 100		120 100	132 462	-12 362
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-943 200		-943 200	-955 908	12 708
Palvelujen ostot	-209 100		-209 100	-212 100	3 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 300		-12 300	-12 105	-195
Avustukset	-122 000		-122 000	-75 989	-46 011
Muut toimintakulut				-2 612	2 612
TOIMINTAKULUT	-1 286 600		-1 286 600	-1 258 715	-27 885
TOIMINTAKATE	-1 166 500		-1 166 500	-1 126 253	-40 247
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 600		-7 600	-9 337	1 737
Poistot ja arvonalentumiset	-7 600		-7 600	-9 337	1 737
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-312 690	312 690
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-4 906	4 906
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-317 596	317 596
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 174 100		-1 174 100	-1 453 187	279 087
Siitä sisäiset menot	-500		-500	-355	-145

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Lapsia (keskimäärin kuukaudessa)	110	110	120
Hoitopäiviä vuodessa	14 470	18 200	14 107

PERUSKOULUTUS	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	34 300		34 300	68 556	-34 256
Maksutuotot	20 000		20 000	30 044	-10 044
Tuet ja avustukset	22 000		22 000	42 745	-20 745
Muut toimintatuotot				2 214	-2 214
TOIMINTATUOTOT	76 300		76 300	143 559	-67 259
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 147 400		-2 147 400	-2 160 537	13 137
Palvelujen ostot	-579 800		-579 800	-607 467	27 667
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-157 500		-157 500	-198 758	41 258
Muut toimintakulut	-8 400		-8 400	-11 345	2 945

TOIMINTAKULUT	-2 893 100	-2 893 100	-2 978 107	85 007
TOIMINTAKATE	-2 816 800	-2 816 800	-2 834 549	17 749
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 500	-18 500	-20 438	1 938
Poistot ja arvonalentumiset	-18 500	-18 500	-20 438	1 938
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				
Vyörytykset			-1 051 928	1 051 928
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)			-91 649	91 649
LASKENNALLISET ERÄT (netto)			-1 143 577	1 143 577
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 835 300	-2 835 300	-3 998 564	1 163 264
Siitä sisäiset menot	-3 500	-3 500	-1 304	-2 196

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Oppilaita	332	327	327
Oppilaita, 11-v oppivelvollisuus	6	5	5
Iltapäivätoimintaan osallistuvia	21	25	32

LUKIOKOULUTUS	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	2 000		2 000	1 405	595
Tuet ja avustukset	8 000		8 000	12 130	-4 130
TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	13 536	-3 536
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-464 300		-464 300	-395 170	-69 130
Palvelujen ostot	-30 000		-30 000	-27 302	-2 698
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 000		-30 000	-17 191	-12 809
Muut toimintakulut	-5 500		-5 500	-2 362	-3 138
TOIMINTAKULUT	-529 800		-529 800	-442 024	-87 776
TOIMINTAKATE	-519 800		-519 800	-428 488	-91 312
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-1	1
Poistot ja arvonalentumiset				-1	1
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-125 086	125 086
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-6 113	6 113
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-131 199	131 199
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-519 800		-519 800	-559 688	39 888
Siitä sisäiset menot	-600		-600	-386	-214

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Opiskelijoita	39	42	30
Yo-tutkintoja	14	13	14

AIKUISKOULUTUS	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-100 000		-100 000	-78 223	-21 777
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 000		-3 000	-2 686	-314
TOIMINTAKULUT	-103 000		-103 000	-80 909	-22 091
TOIMINTAKATE	-103 000		-103 000	-80 909	-22 091
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					

Arvonlisäverot (Palautusjärj.)			-649	649
LASKENNALLISET ERÄT (netto)			-649	649
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-103 000	-103 000	-81 557	-21 443

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Opiskelijoita	606	800	594
Opetustunteja	2 877	4 300	3 024

KIRJASTO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot	3 000		3 000	3 335	-335
Tuet ja avustukset				10 000	-10 000
TOIMINTATUOTOT	3 000		3 000	13 335	-10 335
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-157 300		-157 300	-173 370	16 070
Palvelujen ostot	-18 600		-18 600	-18 536	-64
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 300		-44 300	-47 535	3 235
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKULUT	-220 200		-220 200	-239 441	19 241
TOIMINTAKATE	-217 200		-217 200	-226 106	8 906
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 800		-7 800	-6 856	-944
Poistot ja arvonalentumiset	-7 800		-7 800	-6 856	-944
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-41 559	41 559
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-8 973	8 973
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-50 532	50 532
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-225 000		-225 000	-283 493	58 493
Siitä sisäiset tulot					
Siitä sisäiset menot	-200		-200	-158	-42

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Lainoja	48 258	48 000	48 029
Asiakaskäyntejä	17 390	16 000	19 976
Verkkopalvelukäyntejä	13 082	11 000	12 552

VAPAA-AIKA	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	4 000		4 000	520	3 480
Tuet ja avustukset	15 000		15 000	15 000	
Muut toimintatuotot				349	-349
TOIMINTATUOTOT	19 000		19 000	15 869	3 131
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-121 200		-121 200	-120 831	-369
Palvelujen ostot	-52 100		-52 100	-30 486	-21 614
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 700		-4 700	-2 950	-1 750
Avustukset	-23 000		-23 000	-19 441	-3 559
TOIMINTAKULUT	-201 000		-201 000	-173 708	-27 292
TOIMINTAKATE	-182 000		-182 000	-157 839	-24 161
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-395	395
Poistot ja arvonalentumiset				-395	395

LASKENNALLISET ERÄT (netto)				
Vyörytykset			-21 264	21 264
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)			-1 189	1 189
LASKENNALLISET ERÄT (netto)			-22 452	22 452
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-182 000	-182 000	-180 686	-1 314
Siitä sisäiset menot	-700	-700	-421	-279

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Nuorisotilakäyntejä	1 503	500	1 327
Tapahtumia	35	40	54
Avustusten saajia	10	17	12

8.7 Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta-ajatuksena on huolehtia kunnan peruspalveluista toimivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla, ammattitaitoisen henkilöstön avulla, tukien kuntalaisten omaehtoista selviytymistä. Sosiaali- ja terveystoimi vastaa aktiivisesti tulevien vuosien palvelutarpeiden haasteisiin.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
VAIKUTAVUUS	Hyvinvoiva kuntalainen	Hoitotakuun ja palvelulupauksen toteutuminen	Kiireettömään hoitoon pääsy, T3 aika päivinä	lääkäri 3 hammaslääkäri 4 hoitaja 1 suuhygienisti 4 psykiatrinen sh 2 fysioterapeutti 2	lääkäri 5 hammaslääkäri 7 hoitaja 0 suuhygienisti 10 psykiatrinen sh 0 fysioterapeutti 4
	Osallistuva kuntalainen	Vanhuspalveluiden laatusuositus	>75 vuotiaita kotona asuvat	Vähintään 93 % ikäryhmästä	91,9
	Avoimuus ja luotettavuus päätöksenteossa sekä palveluissa	Asiakaspalautteiden antaminen	Sähköisen palautekanavan käyttö /kk	150	roidu 535 efecte 2
	Asiakas- ja potilasturvallisuus	Toiminnan laillisuus, päätösten oikeellisuus ja lainmukaisuus	Oikaisuvaatimukset, kantelet ja muistutukset	Korkeintaan 10	0
		Asiakas- ja potilasturvallisuuden lisääminen	Haipro- ilmoitusten määrä, lääkepoikkeamat	<80	vanhuspalvelut: -ei enää pääsyä tietoihin, mutta reilusti yli 80 vammaispalvelut: -n. 1/kk vuodeosasto: -ei enää pääsyä tietoihin, mutta arvio noin 50
PROSESSIT JA RAKENTEET	Toimiva palvelurakenne	Hoiva- ja hoitoyksiköiden käyttö	Kuukausittainen kuormitusprosentin keskiarvo -vuodeosasto -Kullerot -Kurjenpesä	96 99 98	63,73 90,9 98
	Sote-palvelut Tervolassa	Hyvinvointialueen valmistelu-työhön osallistuminen	Osallistuminen, pyydetty selvitys- ja/ tai tietopyynnöt kpl/kk	Osallistutaan, 2-3 kpl/kk	Toteutunut Toteutunut

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2022	TOTEUMA 2022
	Monipuolinen viestintä	Sosiaali- ja terveystoimen medianäkyvyys	mediajulkaisut / vuosi	12	
VOIMAVARAT JA TALOUS	Voimavarojen oikea suuntaaminen	Talouden ja toiminnan jatkuva seuranta Toiminta on tehokasta ja taloudellista	Seurannan tiheys Bruttomenot/asukas € * Sosiaali- ja terveystoimen johto * Sosiaalipalvelut * Perusturva * Perusterveydenhuolto * Erikoissairaanhoito	Vastuualueiden esimiehet 1 kertaa/kk Lautakunta 4 kertaa/vuosi 84 1570 6 1182 1780	Toteutunut Toteutunut 92 1692 6 1220 1995
UUDISTUMINEN JA HENKILÖSTÖ	Motivoitunut ja osaava henkilöstö Työssä jaksaminen	Ammattitaitoisuus Työhyvinvointi	Kehittämisen ja koulutussuunnitelma ajan tasalla Täydennyskoulutuspäivät / työntekijä /vuosi Kehittämiskeskustelut toteutuvat kerran vuodessa TYHY-päivät järjestetään /vuosi	Toteutuu 3 Toteutuu 100 % 2	Toteutunut Toteutunut noin 90 % 1,5

ARVIO SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN KOKONAISONNISTUMISESTA

Sosiaali- ja terveyslautakunnan kokonaistaloudellinen onnistuminen oli hyvä. Kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut pystyttiin järjestämään hyvin lisääntyneistä haasteista huolimatta. Lisämäärärahan tarve perustui henkilöstökuluihin, palveluiden ostoon ja erikoissairaanhoidon menoihin. Henkilöstökuluja nosti erityisen suuri sijaistarve, hälytysrahojen maksaminen sekä ylimääräinen yleiskorotuksen yhteydessä tehty palkkaratkaisu. Palveluiden ostoihin vaikutti lastensuojelun haastava tilanne ja vuodeosaston sulkeminen kesän ajaksi.

Erikoissairaanhoidon tarve vaihtelee vuosittain ja erikoissairaanhoidon palvelujen käyttöä on vaikea ennakoida. Talousarviossa varattu määräraha ylittyi lisämäärärahasta huolimatta. Poikkeusolot vaikuttivat vielä palveluiden tuottamiseen ja käytännön järjestelyihin, joskin niistä päästiin vähitellen luopumaan syksyn 2022 aikana. Henkilöstön jaksaminen ja selviytyminen on ollut erinomaista. Sijaisten saatavuus on muuttunut entistä haasteelli-

semmäksi. Sote-toimintojen sisällä on tehty erilaisia toimenpiteitä henkilöstön käytössä. Henkilöstölle järjestettiin yhteisiä virkistysiltapäiviä, joiden palaute oli hyvä. Henkilöstön palkkauksen korjaaminen oli yksi tavoite, jotta saada paremmin rekrytoitua henkilöstä töihin. Henkilöstön palkkauksen ja hälytysrahan tarkistaminen helpotti huomattavasti sijaisten ja henkilökunnan saantia töihin. Henkilöstövaihdoksia oli sosiaali- ja terveystoimen puolella. Syksyn aikana valmistautuminen tulevaa hyvinvointialueelle siirtymistä varten oli työllistävää sekä haasteellista esimiesten ja työntekijöiden perustöiden ohella.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toimi seurantaryhmänä Terveystalon sopimuksen valvonnan osalta.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	63 400		63 400	5 658	57 742
Maksutuotot	1 302 700		1 302 700	1 291 421	11 279
Tuet ja avustukset	10 000		10 000	255 003	-245 003
Muut toimintatuotot				27 196	-27 196
TOIMINTATUOTOT	1 376 100		1 376 100	1 579 278	-203 178
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-5 218 900	-318 500	-5 537 400	-5 445 959	-91 441
Palvelujen ostot	-7 835 700	-357 000	-8 192 700	-8 363 492	170 792
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-327 900	-10 000	-337 900	-355 546	17 646
Avustukset	-263 000		-263 000	-229 794	-33 206
Muut toimintakulut	-6 300		-6 300	-31 469	25 169
TOIMINTAKULUT	-13 651 800	-685 500	-14 337 300	-14 426 259	88 959
TOIMINTAKATE	-12 275 700	-685 500	-12 961 200	-12 846 982	-114 218
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 800		-33 800	-26 821	-6 979
Poistot ja arvonalentumiset	-33 800		-33 800	-26 821	-6 979
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-1 520 105	1 520 105
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-240 692	240 692
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-1 760 797	1 760 797
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-12 309 500	-685 500	-12 995 000	-14 634 599	1 639 599
Siitä sisäiset tulot				68	-68
Siitä sisäiset menot	-21 800		-21 800	-29 656	7 856
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN JOHTO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Muut toimintatuotot				16 322	-16 322
TOIMINTATUOTOT				16 322	-16 322
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-280 800		-280 800	-247 186	-33 614
Palvelujen ostot	-36 700	-6 000	-42 700	-25 608	-17 092
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 900		-6 900	-5 639	-1 261
TOIMINTAKULUT	-324 400	-6 000	-330 400	-278 433	-51 967
TOIMINTAKATE	-324 400	-6 000	-330 400	-262 111	-68 289
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-1 126	1 126
Poistot ja arvonalentumiset				-1 126	1 126
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-9 451	9 451
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-5 510	5 510

LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-14 961	14 961
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-324 400	-6 000	-330 400	-278 197	-52 203
Siitä sisäiset menot	-1 800		-1 800	-1 105	-695

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Lautakunnan kokouksia	10	8	10

SOSIAALIPALVELUT	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	48 000		48 000	7 687	40 313
Maksutuotot	685 000		685 000	737 020	-52 020
Tuet ja avustukset	6 000		6 000		6 000
Muut toimintatuotot				10 769	-10 769
TOIMINTATUOTOT	739 000		739 000	755 476	-16 476
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 627 800	-252 500	-3 880 300	-3 935 965	55 665
Palvelujen ostot	-695 900	-51 000	-746 900	-686 921	-59 979
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-84 600	-10 000	-94 600	-91 254	-3 346
Avustukset	-245 000		-245 000	-212 908	-32 092
Muut toimintakulut				-18 828	18 828
TOIMINTAKULUT	-4 653 300	-313 500	-4 966 800	-4 945 876	-20 924
TOIMINTAKATE	-3 914 300	-313 500	-4 227 800	-4 190 400	-37 400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 800		-11 800	-6 870	-4 930
Poistot ja arvonalentumiset	-11 800		-11 800	-6 870	-4 930
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-907 506	907 506
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-71 928	71 928
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-979 434	979 434
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 926 100	-313 500	-4 239 600	-5 176 704	937 104
Siitä sisäiset tulot	-18 000		-18 000	-19 722	1 722
Siitä sisäiset menot	48 000		48 000	7 687	40 313

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kodinhuoltoapua saaneet lapsiperheet	3	12	2
Muut kodinhuoltoapua saaneet taloudet	92	130	127
Vammaisetuuksien saajat		60	72
Asumispalvelujen asukkaat	80	75	78
Asumispalvelupäivät	21 995	27 000	12 240 (ikääntyneet)
Omaishoidon tuen saajat	34	35	41
Perheneuvolan asiakkaat	25	25	24
Perheneuvolakäynnit	61	55	52
Kotikuntoutuksen asiakkaat	41	30	36

PERUSTURVA	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot				48	-48
Tuet ja avustukset	4 000		4 000	5 214	-1 214
TOIMINTATUOTOT	4 000		4 000	5 262	-1 262
TOIMINTAKULUT					
Avustukset	-18 000		-18 000	-16 886	-1 114
TOIMINTAKULUT	-18 000		-18 000	-16 886	-1 114

TOIMINTAKATE	-14 000	-14 000	-11 624	-2 376
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)			-483	483
LASKENNALLISET ERÄT (netto)			-483	483
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14 000	-14 000	-12 107	-1 893

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kuntouttavan työtoiminnan sopimukset	19	25	13

PERUSTERVEYDENHUOLTO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	15 400		15 400	-2 029	17 429
Maksutuotot	617 700		617 700	554 353	63 347
Tuet ja avustukset				226 129	-226 129
TOIMINTATUOTOT	633 100		633 100	778 558	-145 458
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 310 300	-66 000	-1 376 300	-1 225 600	-150 700
Palvelujen ostot	-1 903 100	-190 000	-2 093 100	-1 980 279	-112 821
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-236 400		-236 400	-258 654	22 254
Muut toimintakulut	-6 300		-6 300	-12 641	6 341
TOIMINTAKULUT	-3 456 100	-256 000	-3 712 100	-3 477 174	-234 926
TOIMINTAKATE	-2 823 000	-256 000	-3 079 000	-2 698 616	-380 384
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 000		-22 000	-18 825	-3 175
Poistot ja arvonalentumiset	-22 000		-22 000	-18 825	-3 175
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Vyörytykset				-603 147	603 147
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-161 838	161 838
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-764 986	764 986
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 845 000	-256 000	-3 101 000	-3 482 427	381 427
Siitä sisäiset tulot				68	-68
Siitä sisäiset menot	-2 000		-2 000	-8 830	6 830

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Avopalvelukäynnit (lääkärit, hoitajat, fysioterapeutit) ULK	19538	20 000	16651
Mielenterveysaseman käynnit ULK	938	1 100	995
Mielenterveys asumisen asukasmäärä	8	4	5
Mielenterveystyön asumisyksikön asumispäiviä	2 767		
Hammashuollon asiakkaat ULK	2 872	3 300	1974
Hammashuollon käynnit ULK	3 431	4 000	3502
Vuodeosaston hoitopäiviä	6529	7 500	5348
Veteraanikuntoutuksen avohoitokäyntejä	8	200	
Veteraanikuntoutuksen laitospäiviä	14		
Kotisairaanhoidajan käynnit	574	750	946

ERIKOISSAIRAANHOITO	Alkup. TA	TA muutos	TA + muutos	TOTEUMA 2022	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset erät					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset				23 660	-23 660
TOIMINTATUOTOT				23 660	-23 660
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut				-37 208	37 208

Palvelujen ostot	-5 200 000	-110 000	-5 310 000	-5 670 684	360 684
TOIMINTAKULUT	-5 200 000	-110 000	-5 310 000	-5 707 891	397 891
TOIMINTAKATE	-5 200 000	-110 000	-5 310 000	-5 684 231	374 231
LASKENNALLISET ERÄT (netto)					
Arvonlisäverot (Palautusjärj.)				-933	933
LASKENNALLISET ERÄT (netto)				-933	933
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 200 000	-110 000	-5 310 000	-5 685 164	375 164

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2021	TA 2022	TP 2022
ESH, avopalvelukäyntejä /vuosi	5 810	5 000	5 801
ESH, vuodeosaston hoitopäiviä /vuosi	1 347	1 500	1 195

9 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TULOSLASKELMA 2022	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	564 400		564 400	488 505	75 895
Maksutuotot	1 736 800		1 736 800	1 678 842	57 958
Tuet ja avustukset	541 600		541 600	920 702	-379 102
Muut toimintatuotot	697 400		697 400	712 358	-14 958
TOIMINTATUOTOT	3 540 200		3 540 200	3 800 407	-260 207
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-12 581 900	-318 500	-12 900 400	-12 754 655	-145 745
Palvelujen ostot	-11 224 900	-357 000	-11 581 900	-11 585 914	4 014
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 811 300	-10 000	-1 821 300	-1 961 569	140 269
Avustukset	-646 100		-646 100	-734 796	88 696
Muut toimintakulut	-223 600		-223 600	-237 132	13 532
TOIMINTAKULUT	-26 487 800	-685 500	-27 173 300	-27 274 065	100 765
TOIMINTAKATE	-22 947 600	-685 500	-23 633 100	-23 473 658	-159 442
Verotulot	12 000 000		12 000 000	12 454 621	-454 621
Valtionosuudet	11 807 000		11 807 000	11 939 771	-132 771
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	37 900		37 900	53 320	-15 420
Muut rahoitustuotot	500 000		500 000	1 941 986	-1 441 986
Korkokulut	-26 200		-26 200	-33 060	6 860
Muut rahoituskulut	-160 000		-160 000	-76 553	-83 447
Rahoitustuotot ja -kulut	351 700		351 700	1 885 693	-1 533 993
VUOSIKATE	1 211 100	-685 500	525 600	2 806 427	-2 280 827
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 146 200		-1 146 200	-1 092 204	-53 996
Arvonalentumiset				622 901	-622 901
Poistot ja arvonalentumiset	-1 146 200		-1 146 200	-469 303	-676 897
TILIKAUDEN TULOS	64 900	-685 500	-620 600	2 337 124	-2 957 724
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos				184 126	-184 126
Varausten ja rahastojen muutokset				184 126	-184 126
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	64 900	-685 500	-620 600	2 521 251	-3 141 851

Tuloslaskelmaosan toteutumisen analysointi

Tuloslaskelmaosa sisältää käyttötalousosan tulosalueiden yhteenlaskettujen tuottojen ja kulujen lisäksi käyttötalousosaan kohdistamattomat kunnan yhteiset tuotot ja kulut. Näitä tuloslaskelmaosassa seurattavia yhteisiä määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä mahdolliset satunnaiset erät. Lisäksi tuloslaskelmaosassa seurataan suunnitelman mukaisia poistoja.

Verotulot

Verotuloja kertyi 12.454.621 euroa, joka on 454 621,41 euroa enemmän kuin talousarviomuutoksen jälkeen ennakointiin. Yhteisöverotulot sekä kiinteistöverotulot ylittivät budjetoidun, mutta tuloverot jäivät alkuperäisesti budjetoidusta. Yhteisöveron osalta merkittävä selittävä tekijä on koronatukitoimenpiteenä tehty kuntien ryhmäosuuden kasvattaminen 10 prosenttiyksiköllä vuodelle 2021, mikä lisäsi selkeästi Tervolan kunnan saamaa yhteisöverotuloa tilikaudella 2021. Tämä tukitoimi ei ollut enää voimassa vuonna 2022, mutta viimeiset verotilitykset vuodelta 2021 ovat tulleet vuoden 2022 aika, joten nämä näkyvät vielä vuonna 2022 hyvänä tuloksena. Kiinteistöveron osalta kertymä oli odotettua parempi. Kiinteistöveroja kertyi yhteensä 0, 24 milj. enemmän kuin oli arvioitu. Hyvä kehitys johtui pääosin rakennuskustannusindeksin noususta. Tämä johti siihen, että rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nostivat rakennusten verotusarvoja.

Vuonna 2022 Tervolan kunnan tuloveroprosentti oli 20,00. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 0,95, vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,50, muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,00, voimalaitosrakennusten kiinteistöveroprosentti 3,10 ja yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,25. Rakentamattomalle rakennuspaikalle ei ole määrätty erillistä veroprosenttia.

Verotulojen toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	8 758 000 €		8 758 000 €	8 642 429 €	115 571 €
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 678 000 €		2 678 000 €	2 901 544 €	-223 544 €
Kiinteistövero	564 000 €		564 000 €	910 649 €	-346 649 €
Yhteensä	12 000 000 €		12 000 000 €	12 454 621 €	-454 621 €

Tuloveroprosentin ja verotettavien tulojen kehitys

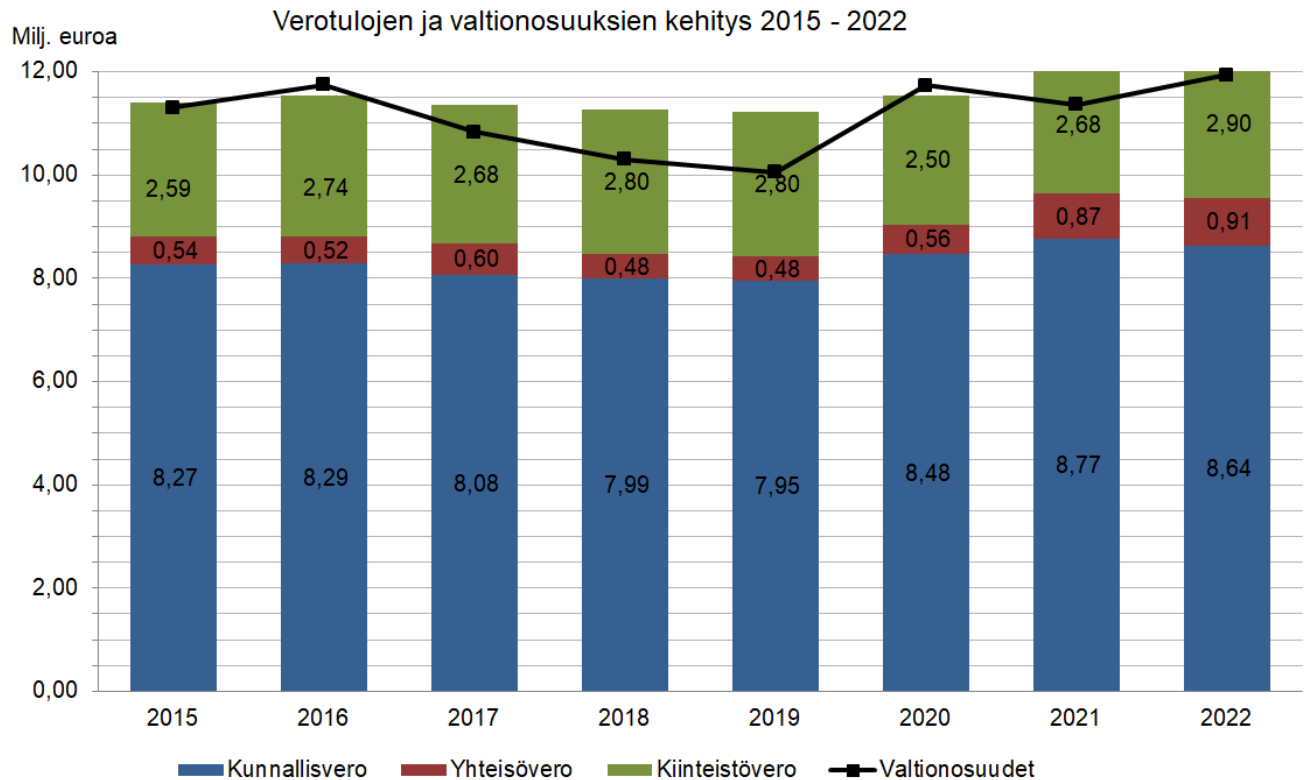
Vero-vuosi	Tulovero-prosentti	Verotettavat tulot milj. euroa	Muutos-% Tervola	Muutos-% koko maa
2015	19,5	46,0	-0,8	1,4
2016	19,5	46,2	0,5	1,8
2017	19,5	45,1	-2,4	0,1
2018	19,5	45,4	0,8	3,0
2019	19,5	47,1	3,8	3,5
2020	20,0	47,8	1,4	2,0
2021	20,0			
2022	20,0			

Valtionosuudet

Valtionosuuksia kertyi 11.939.771 euroa, joka on 132.771 euroa enemmän kuin talousarviossa oli ennakointu. Ennakointua parempi tulos johtuu pitkälti koronatukitoimenpiteenä tehdystä verotulomenetyksen kompensatiosta. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja palvelutoiminnan kustannuksiin kasvattaviin olosuhdetekijöihin. Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus perustuu pääosin toisen asteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen rahoitukseen, jonka laskennassa käytettävä yksikköhinta on kaikille kunnille sama. Kunnissa, joissa näiden koulutusten järjestäminen tai ylläpitäminen on vähäistä, opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus jää negatiiviseksi.

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	10 144 000			10 283 250	139 250
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-90 000			-166 857	-76 857
Verotulomenetysten kompensatio	1 753 000			1 823 378	70 378
Yhteensä	11 807 000			11 939 771	-132 771

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot toteutuivat sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota suurempina. Rahoitustuottoja kertyi yhteensä 1.885.692,86 euroa, joka ylittää talousarvion 1.533.992,86 eurolla. Korkotuottoja oli budjetoitu 37.900 eurolla ja toteuma oli 53.319,95. Muita rahoitustuottoja oli budjetoitu 500.000 euroa. Toteuma oli 1.941.985,78 euroa. Muiden rahoitustuottojen merkittävin osa muodostui Lapin Sähkövoima Oy:n osakkeiden omistuksen perusteella saaduista tuotoista (1.875.969,18 euroa). Tuotto nousi selkeästi vuonna 2021 ja nousu vuonna 2022 oli jälleen huomattavan korkea.

Rahoituskulut olivat yhteensä 109.612,87 euroa, joka on 76.587,13 euroa budjetoitua vähemmän. Korkokuluja oli 33.059,66 euroa, joka oli 6.859,66 budjetoitua enemmän. Muihin rahoituskuluihin oli budjetoitu 160.000 euroa. Ne alittivat budjetoidun 83.446,79 eurolla. Muissa rahoituskuluissa merkittävimmän erän muodostaa osakuussähkön kulut, 45.062,47 euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot on kirjattu kunnanvaltuuston 14.12.2017 § 132 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Uusi poistosuunnitelma tuli voimaan 1.12.2017. Tilikauden poistojen yhteenlaskettu määrä oli 1.092.203,77 euroa, joka on 53.996,23 euroa talousarviossa ennakoitua vähemmän. Suunnitelmapoistojen laskennan pohjana käytetään pysyvän vastaavan hyödykkeen hankintamenoa vähennettynä kyseiseen investointiin saaduilla ulkopuolisilla rahoitusosuuksilla. Poistojen kirjaaminen pysyvien vastaavien hyödykkeestä aloitetaan vasta silloin, kun hyödyke on otettu käyttöön toiminnassa. Investointien aikataulujen muutokset vaikuttavat näin ollen poistojen toteumaan.

Arvon alentumiset

Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämän kattaminen kuntayhtymän peruspääomaa alentamalla on kirjattu vuonna 2021 622.901,04 euron suuruisena arvonalentumisena. Tämä kirjaus purettiin vuonna 2022, joka näkyy arvonalentumisen palautumisena vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämän kattaminen 416.845,86 euroa kirjataan vuodelle 2022 toteutuneen laskutuksen mukaisesti.

Satunnaiset erät

Tuloslaskelmaan ei sisälly vuonna 2022 satunnaisia tuottoja eikä satunnaisia kuluja.

Tuloslaskelmaosan sitovuustaso

Kunnanvaltuusto on määritellyt vuoden 2022 talousarvion tuloslaskelmaosan sitovuustasoksi vuosikatteen. Muutetun talousarvion mukainen vuosikate oli 525.600 euroa.

Tilikauden vuosikatteeksi muodostui 2.806.427 euroa. Talousarviota paremmasta vuosikatteesta merkittävin osa selittyy ennakoitua selkeästi paremmin toteutuneilla tuloilla. Merkittävin näistä oli osakkuussähkön poikkeuksellisen suuri toteuma. Tulopuolella myös avustustulot sekä verotulot toteutuivat selkeästi arvioitua positiivisemmin. Nämä paransivat vuosikatetta huomattavasti. Arvioidut menot pysyivät kutakuinkin muutetun talousarvion raameissa.

10 Investointiosan toteutuminen

Investointiosan toteutumisessa esitetään, miten talousarviovuodelle varatut investointien määrärahat on käytetty ja miten arviot investointituloista ovat toteutuneet. Investointituloina esitetään kunnan ulkopuoliset rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien myynnit.

Muutetussa talousarviossa 2022 investointien määrärahat olivat 3,59 milj. euroa ja tuloarviot 249 800 euroa (netto 3,34 milj. €).

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Menot	-3 566 000	-20 000	-3 586 000	-1 845 557	-1 740 443
Tulot	249 800		249 800	85 260	164 540
Netto	-3 316 200	-20 000	-3 336 200	-1 760 297	-1 575 903

Investointimenojen toteuma oli 1,85 milj. euroa, joka oli 1,74 milj. euroa suunniteltua vähemmän.

Investointitulojen toteuma oli reilu 85 tuhatta euroa. Vuoden 2022 nettoinvestoinnit olivat hieman yli 1,76 milj. euroa.

Suurimmat investointimenojen alittumiseen vaikuttaneet tekijät olivat:

- sosiaali- ja terveystoimen uudisrakennushankkeen alittuminen 0,79 milj. eurolla hankkeen viivästymisestä johtuen
- monikäyttöreitistö rakentaminen ei toteutunut (0,20 milj. euroa)
- useita pieniä hankintoja jätettiin tekemättä

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN TOIMIELIMITTÄIN JA HANKKEITTAIN/HANKERYHMITÄIN

KUNNANHALLITUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Muut pitkävaikutteiset menot					
Menot					
-Verkkosivujen uusinta	-20 000		-20 000	-22 722	2 722
-Asianhallintajärjestelmän uusinta	-20 000	17 000	-3 000		-3 000
-Palkkahallintajärjestelmän versiopäivitys		-17 000	-17 000	-16 776	-224
-Sähköinen arkisto		-20 000	-20 000	-7 087	-12 913
Tulot					
Netto	-40 000	-20 000	-60 000	-46 585	-13 415
Maa- ja vesialueet					
Menot	-80 000		-80 000	-29 200	-50 800
Tulot	36 000		36 000	24 635	11 365
Netto	-44 000		-44 000	-4 565	-36 435
Koneet ja kalusto					
Menot					
-Muu irtaimisto	-15 000		-15 000		-15 000

-Työpajan koneiden hankinta	-10 000	-10 000	-10 052	52
-Lähiarkiston ja asiointipisteen kalusteet	-25 000	-25 000		-25 000
-Etätyöpalvelin	-20 000	-20 000		-20 000
Menot yhteensä	-70 000	-70 000	-10 052	-59 948
Tulot				
Netto	-140 000	-140 000	-10 052	-59 948

Maa- ja vesialueiden tulot kertyivät Kätkävaaran leirikeskukseen myynnistä sekä maa-alueiden myynnistä.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Muut pitkävaikutteiset menot					
Menot					
Tulot					
Netto					
Rakennukset *)					
Menot	-2 450 000	-65 000	-2 515 000	-55 802	-2 394 198
Tulot	30 000		30 000		-30 000
Netto	2 420 000	-65 000	-2 1485 000	-55 802	-2 364 198
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Menot	-645 000	-65 000	-650 000	-206 054	-438 946
Tulot	183 800		213 800	60 625	-123 175
Netto	461 200	-65 000	-436 200	-145 429	-562 121
Koneet ja kalusto					
Menot					
-Keittiöiden kaluston uusim.	-35 000		-35 000	-18 162	-16 838
-Muu teknisen toimen kalusto	-10 000		-10 000	-10 075	75
-Kiinteistöhuollon pakettiauto	-25 000		-25 000	-26 688	1 688
Menot yhteensä	-70 000		-70 000	-54 925	-15 075
Tulot					
Netto	-70 000		-70 000	-81 613	-13 387

Teknisen toimen kalustoon varatuilla investointimäärärahoilla on hankittu kaksi siirrettävää nopeusnäyttötaulua, tukipalvelukeskuksen toimistokalusteita ja kiinteistöhuollon pakettiauto. Keittiöiden kaluston uusimiseen varattua määrärahaa on käytetty koulukeskuksen tarjoilulinjasto- ja keskuskeittiön lämpöhaude-hankintoihin.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Koneet ja kalusto					
Menot					
-Opetustoimen irtaimisto (sis. atk)	-20 000		-20 000	-19 774	-226
-Muu sivistustoimen irtaimisto	-15 000		-15 000	-15 531	531

(sis. atk)

-Kirjas. aik.os. tietokirjahyllyt	-8 000	-8 000		-8 000
Menot yhteensä	-43 000	-43 000	-35 305	-7 695
Tulot				
Netto	-43 000	-43 000	-35 305	-7 695

**SOSIAALI-JA TERVEYS-
LAUTAKUNTA**

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Koneet ja kalusto					
Menot					
-Sos.toimen muu irtaimisto	-20 000		-20 000	-11 245	-8 756
-Terveystoimen muu irtaimisto	-20 000		-20 000	-16 460	-3 540
-Kotipalveluauto					
-Hammashuollon hoitoyksikkö	-28 000		-28 000	-24 051	-3 949
-Hammashuollon Panoraama- röntgenlaite*	-50 000	11 000	-39 000		-39 000
-TK-uudisrakennuksen kalus- teet	-20 000		-20 000		-20 000
-vanhuspalveluyksiköiden kalusteet	-20 000		-20 000	-20 000	
-TK:n RTG-kuvanlukija		-11 000	-11 000	-10 930	-70
Tulot					
Netto	-158 000		-158 000	-82 686	75 315

* hankintapäätös 2022, laitteen toimitus 2023

ENERGIAHUOLTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Menot					
-Kaukolämpölaitoksen vara- lämmitysjärjestelmä	-10 000		-10 000		-10 000
Menot yhteensä	-10 000		-10 000		-10 000
Tulot					
Netto	-10 000		-10 000		-10 000

RAKENTAMISHANKKEIDEN TOTEUTUMINEN

Rakentamishankkeista suurimpana hankkeena oli käynnissä terveyskeskuksen laajennus. Rakentaminen käynnistyi maaliskuussa 2022 ja jatkuu vielä vuoden 2023 keväällä. Mattisen koulun julkisivuremontti valmistui syyskuussa, Mattisen koulun lämmitystapamuutos siirrettiin vuodelle 2023. Kätkävaaran luolat ja rotkot reitin rakentaminen saatiin lähes valmiiksi, vain pieni osa kaiderakenteista jäi kesken. Hanke viedään loppuun vuoden 2023 alkukesällä. Vanhusten rivitalojen sadevesijärjestelmän korjaus suunniteltiin, mutta kilpailutuksessa saatu tarjous ylitti budjetoidun eikä hanketta toteutettu. Liikenneturvallisuushankkeisiin liittyvinä toimina tehtiin muutoksia Mattisen koulun liikennejärjestelyihin, myös päiväkodin jättöpaikan muutosta valmisteltiin. Vastarannan osayleiskaavan muutos saatiin alulle.

TERVOLAN KUNTA Euroa ilman alv Menot (-) Tulot (+)	Kokonais- kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö ja rahoitus	TA 2022	TA- muutokset	Talousarvio + muutos	Toteuma	Poikkeama	Kustannus- arvosta käytetty 31.12.2022	Hanke valmistui v. 2022 = VALM.
HANKEKOHTAINEN TALONRAKENNUS:									
SOTER -rakennushankkeet	-2 856 000	-208 479	-2 100 000		-2 100 000	-1 311 511	788 489	53,2 %	
Hammashoitola-Neuvola-MTT	-35 000		-35 000		-35 000	-3 457	31 543	9,9 %	
VARI sadevesijärjestelmät ja salaojat									
MUU TALONRAKENNUS:									
Mattisen koulun lämmitysmuutos	-120 000		-120 000	120 000	0			0,0 %	
<i>Ulkopuolinen rahoitus</i>			<i>30 000</i>		<i>30 000</i>				
Mattisen koulun julkisivuremontti	-25 000		-25 000	-35 000	-60 000	-52 959	7 041	211,8 %	VALM.
Virastotalon ilmastointisaneeraus	-126 000	-19 600	-10 000		-10 000		10 000	15,6 %	
Virastotalon käyttövesiputkiston uusiminen	-100 000		-10 000		-10 000		10 000	0,0 %	
Keskuskoulun muutostyöt	-225 000	-75 582	-120 000	35 000	-85 000		85 000	33,6 %	
Terveyskeskuksen aurinkosähköjärjestelmä	-150 000		-10 000		-10 000		10 000	0,0 %	
Häiriötilanteisiin varautumisen kehittäminen			-20 000		-20 000		20 000		
Hallirakennus/Kurkiareena				50 000	50 000	-2 843	-52 843		
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS:									
Yleiset alueet									
Monikäyttöreitistö	-585 000	-135 000	-200 000		-200 000		200 000	23,1 %	
<i>Ulkopuolinen rahoitus</i>			<i>113 800</i>		<i>113 800</i>		<i>113 800</i>		
Kätkävaaran luolat ja rotkot	-100 000		-100 000		-100 000	-97 484	2 516	97,5 %	
<i>Ulkopuolinen rahoitus</i>			<i>70 000</i>		<i>70 000</i>		<i>70 000</i>		
Viljonpuiston monikäyttökota	-25 000		-25 000		-25 000		25 000	0,0 %	
Vaarojen vaellus	-30 000		-30 000		-30 000		30 000		
Päiväkodin jätekatoksen uusiminen	-15 000		-15 000	-5 000	-20 000	-16 690	3 310	111,3 %	VALM.
Liikenne ja katurakennus									
Tie- ja katuinvestoinnit suunnitelman mukaisesti			-160 000		-160 000	-58 065	101 935		
Liikenneturvallisuuteen liittyvät hankkeet			-15 000	-50 000	-65 000	-33 815	31 185		
Kaavoitus									
Kemijokivaaran osayleiskaavan tarkistus	-100 000		-50 000		-50 000		50 000	0,0 %	
Loue-Mattinen	-100 000		-50 000		-50 000	-9 980	40 020	10,0 %	
Vastarannan alueen osayleiskaavamuutos									
Energiahuolto									
Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä	-260 000		-10 000		-10 000		10 000	0,0 %	
YHTEENSÄ, NETTO			-2 891 200	115 000	-2 776 200	-1 576 824	1 586 996		

11 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA 2022	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTA JA INVESTOINNIT					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 211 100	-685 500	525 600	2 806 427	-2 280 827
Tulorahoituksen korjauserät				-50 000	50 000
	1 211 100	-685 500	525 600	2 756 427	-2 230 827
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 566 000	-20 000	-3 586 000	-1 845 557	-1 740 443
Rahoitusosuudet investointimenoihin	213 800		213 800	60 625	153 175
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	36 000		36 000	74 635	-38 635
	-3 316 200	-20 000	-3 336 200	-1 710 297	-1 625 903
Toiminta ja investoinnit, netto	-2 105 100	-705 500	-2 810 600	1 046 130	-3 856 730
RAHOITUSTOIMINTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-250 000		-250 000	-120 000	-130 000
Antolainasaamisten vähennys	85 700		85 700	85 790	-90
	-164 300		-164 300	-34 210	-130 090
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-29 900		-29 900	-29 896	-4
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutos				-58 455	58 455
Vaihto-omaisuuden muutos				-10 303	10 303
Lyhytaikaisten saamisten muutos				-114 904	114 904
Korott. Pitkä- ja lyhyt.aik. velkojen muutos				108 558	-108 558
Muut maksuvalmiuden muutokset				-75 103	75 103
Rahoitustoiminnan kassavirta	-164 300		-164 300	-139 209	-54 991
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-2 269 400	-705 500	-2 974 900	906 921	-3 911 721

Rahoitusosan toteutumisen analysointi

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Rahoituslaskelman avulla kootaan kunnan tulorahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Tilikauden rahavarojen muutos ilman muita maksuvalmiuden muutoksia oli 982 024 euroa positiivinen, mikä oli 1 176 224 euroa arvioitua paremmin. Rahavarojen lisääntyminen johtui vuosikatteesta sekä investointien jäämisestä budjetoitua pienemmäksi. Kokonaisuudessaan toiminnan ja investointien rahavirta, 1,05 milj. euroa, oli 3,15 milj. euroa parempi kuin talousarviossa arvioitu.

Rahoituksen rahavirta ilman muita maksuvalmiuden muutoksia oli 64 106 euroa toteutuen 130 094 euroa talousarviota paremmin. Konserniyhtiöiden lainannosto alitti ennakoidun määrän. Vuonna 2021 konserniyhtiöt nostivat uutta lainaa 120 000 euroa. Vuoden aikana pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin budjetoidun mukaisesti 29.896 eurolla. Muut maksuvalmiuden muutokset toteutuivat 139 920 euroa negatiivisena, jolloin kokonaisuudessaan kunnan rahavarat kasvoivat 906 921 eurolla.

Rahoitusosan sitovuustaso

Kunnanvaltuusto on määritellyt vuoden 2022 talousarviossa valtuustoon nähden sitovaksi pitkäaikaisten lainojen muutoksen. Pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiin oli varauduttu 29 900 eurolla. Tilinpäätöksen mukaisesti kunnan lainamäärä väheni vuonna 2022 29.896 eurolla.

12 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Sivouustasot: Käyttötaloudessa nettomääräraha/-tuloarvio ja investoinneissa bruttomääräraha/-tuloarvio, tuloslaskelmassa vuosikate Poikkeama: (-) -merkkinen = määräraha ylittynyt tai tuloarvio alittunut; (+) -merkkinen = määräraha alittunut tai tuloarvio ylittynyt										
	MÄÄRÄRAHAHAT					TULOARVIOT				
	Alkup. Talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Alkup. Talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA	27 000		27 000	29 688	-2 688	707 100		707 100	718 885	11 785
Kunnanvaltuusto	27 000		27 000	29 688	-2 688	447 500		447 500	488 890	41 390
Strateginen johto						62 800		62 800	68 795	5 995
Kunnanhallitus	3 144 000		3 144 000	3 651 732	-507 732	175 800		175 800	92 253	-83 547
Yleisjohto	2 209 700		2 209 700	2 818 584	-608 884	21 000		21 000	68 947	47 947
Henkilöstö	348 300		348 300	345 752	2 548					
Elinkeinojen kehittäminen	463 400		463 400	354 636	108 764					
Julkisen liikenne	122 600		122 600	132 760	-10 160					
Tarkastuslautakunta	17 900		17 900	17 597	303					
Tarkastustoimi	17 900		17 900	17 597	303					
Keskuvaalilautakunta	15 700		15 700	10 121	5 579	5 000		5 000	6 342	1 342
Vaalit	15 700		15 700	10 121	5 579	5 000		5 000	6 342	1 342
Maaseutulautakunta	280 700		280 700	236 047	44 653	269 300		269 300	197 637	-71 663
Maaseutuelinkeinot	280 700		280 700	236 047	44 653	269 300		269 300	197 637	-71 663
Tekninen lautakunta	4 341 800		4 341 800	4 407 921	-66 121	1 270 100		1 270 100	1 283 916	13 816
Tekninen johto	246 000		246 000	192 690	53 310	13 000		13 000	13 624	624
Yleiset alueet	549 300		549 300	597 129	-47 829	600		600	650	50
Kiinteistöt	1 446 100		1 446 100	1 476 029	-29 929	721 500		721 500	715 971	-5 529
Lämpökeskus	339 000		339 000	368 582	-29 582	480 000		480 000	475 253	-4 747
Kaavoitus ja ympäristö	182 400		182 400	126 217	56 183	20 000		20 000	43 961	23 961
Tukipalvelukeskus	1 579 000		1 579 000	1 647 274	-68 274	35 000		35 000	34 457	-543
Sivistyslautakunta	5 328 400		5 328 400	5 265 737	62 663	232 100		232 100	322 761	90 661
Sivistystoimen johto	94 700		94 700	92 833	1 867	3 700		3 700	4 001	301
Varhaiskasvatus	1 286 600		1 286 600	1 258 715	27 885	120 100		120 100	132 462	12 362
Peruskoulutus	2 893 100		2 893 100	2 978 107	-85 007	76 300		76 300	143 559	67 259
Lukiokoulutus	529 800		529 800	442 024	87 776	10 000		10 000	13 536	3 536
Aikuis koulutus	103 000		103 000	80 909	22 091					
Kirjasto	220 200		220 200	239 441	-19 241	3 000		3 000	13 335	10 335
Vapaa-aika	201 000		201 000	173 708	27 292	19 000		19 000	15 869	-3 131
Sosiaali- ja terveysltk	13 651 800		14 337 300	13 963 634	373 666	1 376 100		1 376 100	1 579 278	203 178
Sosiaali- ja terveys johto	324 400		330 400	278 433	51 967	0		0	16 322	16 322
Sosiaalipalvelut	4 653 300		4 966 800	4 900 096	66 704	739 000		739 000	755 476	16 476
Perusterveydenhuolto	18 000		18 000	16 886	1 114	4 000		4 000	5 262	1 262
Erikoissairaanhoidot	3 456 100		3 712 100	3 477 174	234 926	633 100		633 100	778 558	145 458
	5 200 000		5 310 000	5 291 045	18 955	0		0	23 660	23 660

ULKOINEN+ISISÄINEN	MÄÄRÄRAHAT					TULOARVIOT				
	Alkup. Talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Alkup. Talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						12 000 000		12 000 000	12 454 621	454 621
Valtionosuudet						11 807 000		11 807 000	11 939 771	132 771
Korkotuotot						37 900		37 900	53 320	15 420
Muut rahoitustuotot						500 000		500 000	1 941 986	1 441 986
Korkokulut	26 200		26 200	33 060	-6 860					
Muut rahoituskulut	160 000		160 000	76 553	83 447					
INVESTOINTIOSA										
Investointimenot	3 566 000	20 000	3 586 000	1 845 557	1 740 443					
Investointitulot						249 800		249 800	85 260	-164 540
Rahoitusosuudet						213 800		213 800	60 625	-153 175
Käyttöom. myynti						36 000		36 000	24 635	-11 365
RAHOITUSOSA										
Antolainojen lis.	250 000		250 000	120 000	130 000					
Antolainojen väh.										
Pitkäaik. lainojen lis.										
Pitkäaik. lainojen väh.	29 900		29 900	29 896	4	85 700		85 700	85 790	90
Muut maksuvalm. muutokset				75 103						
YHTEENSÄ	30 839 400	705 500	31 544 900	29 762 646	1 782 254	28 535 100	0	28 535 100	30 669 566	2 134 466
KASSAVAROJEN MUUTOS									906 920	

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT**13 Kunnan tilinpäätöslaskelmat****13.1 Tuloslaskelma**

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	488 505,32	489 634,10
Maksutuotot	1 678 842,41	2 116 381,18
Tuet ja avustukset	920 701,86	986 088,04
Muut toimintatuotot	712 357,57	641 037,19
TOIMINTATUOTOT	3 800 407,16	4 233 140,51
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-10 061 932,62	-9 198 074,06
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-2 303 824,51	-2 185 187,77
Muut henkilösivukulut	-388 897,47	-346 087,90
Palvelujen ostot	-11 585 913,74	-10 859 344,04
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 961 569,21	-1 805 747,44
Avustukset	-734 795,90	-495 030,00
Muut toimintakulut	-237 132,01	-240 559,91
TOIMINTAKULUT	-27 274 065,46	-25 130 031,12
TOIMINTAKATE	-23 473 658,30	-20 896 890,61
Verotulot	12 454 621,41	12 320 681,35
Valtionosuudet	11 939 771,00	11 361 537,00
Korkotuotot	53 319,95	26 242,36
Muut rahoitustuotot	1 941 985,78	908 844,13
Korkokulut	-33 059,66	-25 716,44
Muut rahoituskulut	-76 553,21	-142 155,39
Rahoitustuotot ja -kulut	1 885 692,86	767 214,66
VUOSIKATE	2 806 426,97	3 552 542,40
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 092 203,77	-1 264 383,31
Arvonalentumiset	622 901,04	-622 901,04
Poistot ja arvonalentumiset	-469 302,73	-1 887 284,35
TILIKAUDEN TULOS	2 337 124,24	1 665 258,05
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	184 126,48	252 703,13
Varausten muutos		
Varausten ja rahastojen muutokset	184 126,48	252 703,13
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 521 250,72	1 917 961,18

13.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	31.12.2022	31.12.2021
KASSAVIRTA/VARS.TNTA JA INVESTOINNIT		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	2 806 426,97	3 552 542,40
Tulorahoituksen korjaukset	-50 000,00	
TULORAHOTUS	2 756 426,97	3 552 542,40
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 845 557,02	-845 793,33
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60 625,00	5 071,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	74 635,00	47 954,00
INVESTOINNIT	-1 710 297,02	-792 768,33
KASSAVIRTA/VARS.TNTA JA INVESTOINNIT	1 046 129,95	2 759 774,07
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäys	-120 000,00	-504 136,00
Antolainasaamisten vähennys	85 789,54	101 578,94
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-34 210,46	-402 557,06
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-29 895,52	-29 895,52
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-29 895,52	-29 895,52
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-58 455,04	63 255,64
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 302,55	-11 117,63
Saamisten muutos	-114 903,91	37 366,69
Korottomien velkojen muutos	108 558,24	-271 751,42
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-75 103,26	-182 246,72
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA	-139 209,24	-614 699,30
KASSAVAROJEN MUUTOS	906 920,71	2 145 074,77
KASSAVARAT 31.12.	10 882 938,30	9 976 017,59
KASSAVARAT 1.1.	9 976 017,59	7 830 942,82
KASSAVAROJEN MUUTOS	906 920,71	2 145 074,77

13.3 Tase

TASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
<i>Aineettomat oikeudet</i>	47 660,80	62 776,48
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	31 644,47	6 151,30
Aineettomat hyödykkeet	79 305,27	68 927,78
Aineelliset hyödykkeet		
<i>Maa- ja vesialueet</i>	1 350 078,91	1 345 513,91
<i>Rakennukset</i>	7 215 999,53	7 712 645,31
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	1 594 660,26	1 810 396,24
<i>Koneet ja kalusto</i>	293 398,43	239 376,96
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>	20 687,84	20 687,84
<i>Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat</i>	1 849 845,98	538 334,93
Aineelliset hyödykkeet	12 324 670,95	11 666 955,19
Sijoitukset		
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	4 700 525,13	4 077 624,09
<i>Muut lainasaamiset</i>	7 411 687,05	7 377 476,59
<i>Muut saamiset</i>	54 928,28	54 928,28
Sijoitukset	12 167 140,46	11 510 028,96
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 571 116,68	23 245 911,93
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen varat	655,55	430,79
Muut toimeksiantojen varat	102 739,25	114 729,67
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	103 394,80	115 160,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	33 063,37	22 760,82
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
<i>Muut siirtosaamiset</i>	7 968,36	7 968,36
Lyhytaikaiset saamiset		
<i>Myyntisaamiset</i>	1 014 354,71	1 006 908,52
<i>Lainasaamiset</i>		
<i>Muut saamiset</i>	412 860,58	200 212,35
<i>Siirtosaamiset</i>	75 756,25	180 946,76
Saamiset	1 510 939,90	1 396 035,99
Rahat ja pankkisaamiset	10 882 938,30	9 976 017,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 426 941,57	11 394 814,40
VASTAAVAA	37 101 453,05	34 755 886,79

TASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 650 692,41	8 650 692,41
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	16 738 775,26	14 820 814,08
Tilikauden yli-/alijäämä	2 521 250,72	1 917 961,18
OMA PÄÄOMA	27 910 718,39	25 389 467,67
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 826 889,41	2 011 015,89
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 826 889,41	2 011 015,89
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	655,55	430,79
Muut toimeksiantojen pääomat	322 480,91	392 926,37
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	323 136,46	393 357,16
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
<i>Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta</i>	1 429 122,38	1 443 100,38
<i>Lainat julkisyhteisöiltä</i>	1 362 898,32	1 378 815,84
<i>Muut velat</i>	990 543,43	990 543,43
Pitkäaikainen	3 782 564,13	3 812 459,65
Lyhytaikainen		
<i>Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksille</i>	13 978,00	13 978,00
<i>Lainat julkisyhteisöiltä</i>	15 917,52	15 917,52
<i>Saadut ennakot</i>	1 007,18	2 350,18
<i>Ostovelat</i>	1 295 481,46	1 072 138,95
<i>Muut velat</i>	361 392,10	307 310,78
<i>Siirtovelat</i>	1 570 368,40	1 737 890,99
Lyhytaikainen	3 258 144,66	3 149 586,42
VIERAS PÄÄOMA	7 040 708,79	6 962 046,07
VASTATTAVAA	37 101 453,05	34 755 886,79

14 Konsernilaskelmat**14.1 Konsernituloslaskelma**

KONSERNITULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2022 1000 euroa	1.1. - 31.12.2021 1000 euroa
Toimintatuotot	17 956	17 465
Toimintakulut	-41 324	-38 787
TOIMINTAKATE	-23 368	-21 322
Verotulot	12 428	12 294
Valtionosuudet	13 532	12 955
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	34	12
Muut rahoitustuotot	1 944	915
Korkokulut	-78	-73
Muut rahoituskulut	-82	-146
Rahoitustuotot ja -kulut	1 818	708
VUOSIKATE	4 410	4 635
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 271	-2 434
Poistot ja arvonalentumiset	-2 271	-2 434
Satunnaiset erät		-2
TILIKAUDEN TULOS	2 139	2 199
Tilinpäätössiirrot	2	4
Laskennalliset verot	28	79
Vähemmistöosuudet		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 170	2 282

14.2 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	31.12.2022	31.12.2021
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 410	4 635
Satunnaiset erät		-2
Tilikauden verot	28	79
Tulorahoituksen korjauserät	5	-36
Toiminnan rahavirta	4 443	4 676
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 223	-2 085
Rahoitusosuudet investointimenoihin	336	139
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	85	52
Investointien rahavirta	-2 802	-1 894
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 641	2 782
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	171	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-437	-409
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-576	-34
Lainakannan muutokset	-842	-443
Oman pääoman muutokset	-135	-1
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-61	34
Vaihto-omaisuuden muutos	12	7
Saamisten muutos	-90	163
Korottomien velkojen muutos	34	-692
Muut maksuvalmiuden muutokset	-105	-488
Rahoituksen rahavirta	-1 081	-932
Rahavarojen muutos	561	1 850
Rahavarat 31.12.	12 989	12 428
Rahavarat 1.1.	12 428	10 578
Rahavarojen muutos	561	1 850

14.3 Konsernitase

KONSERNITASE	31.12.2022 1000 euroa	31.12.2021 1000 euroa
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	643	427
Muut pitkävaikutteiset menot	71	46
Ennakkomaksut	6	
Aineettomat hyödykkeet	720	473
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 488	1 497
Rakennukset	10 805	11 368
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 694	10 960
Koneet ja kalusto	700	680
Muut aineelliset hyödykkeet	92	104
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 279	1 149
Aineelliset hyödykkeet	26 058	25 758
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	10	10
Muut osakkeet ja osuudet	1 759	1 765
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset		
Sijoitukset	1 769	1 775
PYSYVÄT VASTAAVAT	28 547	28 006
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	150	126
Lahjoitusrahastojen varat	1	
Muut toimeksiantojen varat	198	258
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	349	384
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	193	205
Valmiit tuotteet/tavarat	5	5
Ennakkomaksut		
Vaihto-omaisuus	198	210
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset		
Muut saamiset	27	59
Siirtosaamiset	8	8
Pitkäaikaiset saamiset	35	67
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 646	1 667
Lainasaamiset		
Muut saamiset	680	533
Siirtosaamiset	335	339
Lyhytaikaiset saamiset	2 661	2 539
Saamiset	2 696	2 606
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	27	105
Rahat ja pankkisaamiset	12 962	12 324
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 883	15 245
VASTAAVAA	44 778	43 635

KONSERNITASE	31.12.2022 1000 euroa	31.12.2021 1000 euroa
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 651	8 651
Muut omat rahastot	95	95
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	19 094	16 946
Tilikauden yli-/alijäämä	2 169	2 282
OMA PÄÄOMA	30 009	27 974
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	1	
Muut pakolliset varaukset	401	390
PAKOLLISET VARAUKSET	402	390
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	150	126
Lahjoitusrahastojen pääomat	3	5
Muut toimeksiantojen pääomat	417	535
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	570	666
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 552	3 803
Lainat julkisyhteisöiltä	1 297	1 312
Saadut ennakot		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 441	2 404
Siirtovelat	66	66
Pitkäaikainen	7 356	7 585
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	651	1 225
Lainat julkisyhteisöiltä	16	16
Saadut ennakot	26	58
Ostovelat	2 082	1 838
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	755	814
Siirtovelat	2 625	2 739
Laskennalliset verovelat	287	330
Lyhytaikainen	6 442	7 020
VIERAS PÄÄOMA	13 798	14 605
VASTATTAVAA	44 778	43 635

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

15 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

15.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tuloksesta ja taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

Tilinpäätöksessä noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät:

- Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.
- Kunnanvaltuusto on 14.12.2017 (132 §) hyväksynyt uuden poistosuunnitelman kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti. Uutta ohjetta on noudatettu 1.12.2017 alkaen.
- Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.
- Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.
- Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihankintahintaan.
- Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.
- Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.
- Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus:

* Suomen Terveystalo on vastannut 1.10.2018 lähtien perusterveyden huollon päivystyksestä, lääkärin ja hoitajan vastaanottopalveluista, neuvolapalveluista, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta, kuntoutuspalveluista, mielenterveyspalveluista, röntgenpalveluista, suunterveydenhuollosta ja perheneuvolapalveluista.

* Tilikaudelle on kirjattu 1.1.2023 hyvinvointialueille siirtyvien kuntayhtymien aikaisempien vuosien ylijäämän palautuksia 90 050 euroa ja alijäämän veloituksia 416 846 euroa.

*Liitetietojen vertailuvuoden 2021 tietoja on korjattu kohdissa Muut siirtosaamiset ja Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät.

15.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Kunnan osakkuusyhteisöä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdistely ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistö-osuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden ero aikaisemmilta tilikausilta on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- /alijäämää oikaisuksi.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymien tilinpäätökset ja niiden liitetiedot on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Omapääoman jatkuvuus

Oman pääoman jatkuvuudessa on 133 158,00 euron ero, joka aiheutuu mm. Kolpeneen kuntayhtymän lakkauttamisesta ja ylijäämien palauttamisesta jäsenkunnille.

16 Tuloslaskelman liitetiedot**Toimintatuotot tehtäväalueittain**

Toimintatuotot (ulkoiset)	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Kunnanhallitus	1 137 613	1 043 056	707 833	648 478
Keskusvaalilautakunta	6 342	3 291	6 342	3 291
Maaseutulautakunta	149 660	179 477	149 660	179 477
Tekninen lautakunta	4 377 435	4 088 682	1 034 601	988 123
Sivistyslautakunta	682 825	702 391	322 761	340 655
Sosiaali- ja terveyslautakunta	11 601 842	11 448 471	1 579 210	2 073 116
Toimintatuotot yhteensä	17 955 717	17 465 368	3 800 407	4 233 140

Toimintakulut tehtäväalueittain

Toimintakulut (ulkoiset)	2022	2021
Kunnanvaltuusto	29 688	28 532
Kunnanhallitus	3 600 235	2 876 649
Tarkastuslautakunta	17 474	12 088
Keskusvaalilautakunta	10 121	17 114
Maaseutulautakunta	235 454	237 581
Tekninen lautakunta	4 184 451	3 889 709
Sivistyslautakunta	5 262 664	4 941 502
Sosiaali- ja terveyslautakunta	13 933 977	13 126 856
Toimintakulut yhteensä	27 274 065	25 130 031

Verotulojen erittely

	2022	2021
Kunnan tulovero	8 642 429	8 765 699
Osuus yhteisöveron tuotosta	910 649	874 488
Kiinteistövero	2 901 544	2 680 494
Verotulot yhteensä	12 454 621	12 320 681

Valtionosuuksien erittely

	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	10 283 250	9 897 363
Siitä: verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 351 100	2 436 996
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-166 857	-159 774
Verotulomenetysten korvaus	1 823 378	1 623 948
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	11 939 771	11 361 537

Palvelujen ostojen erittely

	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	8 632 638	8 207 703
Muiden palvelujen ostot	2 953 276	2 651 641
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	11 585 914	10 859 344

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2022	2021

Muut toimintatuotot		
Rakennuksien luovutusvoitot	50 000	
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	50 000	
Muut toimintakulut		
Rakennuksien luovutustappiot		
Osakehuoneiston luovutustappiot		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>		

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Potilasvahinkovakuutusmaksut 1.1.	453 905	486 667		
Lisäykset				
Vähennykset	-18 201	-32 762		
Potilasvahinkovakuutusmaksut 31.12.	435 704	453 905		

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.
(KVALT 132 §/2017. Suunnitelmapoistot 1.12.2017 alkaen.)

	Poisto	Poisto aika/ prosentti
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	3 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3-30 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	15 - 30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menoj.poisto	10% - 25%
Koneet ja kalusto	Tasapoisto	3 - 15 vuotta

17 Tasetta koskevat liitetiedot**17.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****Pysyvät vastaavat**

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot		Yhteensä
Poistamaton h-meno 1.1.	62 776	6 151		68 928
Lisäykset tk:n aikana	23 863	32 702		56 565
Tilikauden poistot	-38 979	-7 209		-46 188
Poistamaton h-meno 31.12.	47 661	31 644		79 305
Kirjanpitoarvo 31.12.	47 661	31 644		79 305

Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton h-meno 1.1.	1 345 514	7 712 645	1 810 396	239 377	20 688	538 335	11 666 955
Lisäykset tk:n aikana	29 200	61 852	203 461	182 968		1 311 511	1 788 992
Rahoitusos. tk:lla			-60 625				-60 625
Vähennykset tk:n aikana	-24 635						-24 635
Siirrot erien välillä							0
Tilikauden poistot		-558 498	-358 572	-128 946			-1 046 016
Poistamaton h-meno 31.12.	1 350 079	7 216 000	1 594 660	293 398	20 688	1 849 846	12 324 671
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 350 079	7 216 000	1 594 660	293 398	20 688	1 849 846	12 324 671

Sijoitukset	Kuntayhtymäosuudet	Osakkeet/ osuudet konserniyht.	Osakkeet osakkuusyhtiöt	Osakkeet Lapin Sähkövoima	Muut osakkeet ja osuudet	Muut lainasaamiset tytäryht.	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	846 349	1 579 679	9 750	1 568 632	73 214	7 377 477	54 928	11 510 030
Lisäykset tk:n aikana	622 901					120 000		120 000
Vähennykset tk:n aikana						-85 790		-85 790
Hankintameno 31.12.	1 469 250	1 579 679	9 750	1 568 632	73 214	7 411 687	54 928	12 167 141
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 469 250	1 579 679	9 750	1 568 632	73 214	7 411 687	54 928	12 167 141

Kunnan pysyvät vastaavat yhteensä

24 571 117**Maa- ja vesialueet erittely**

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	15 137	15 137	15 137	15 137
Muut maa- ja vesialueet	1 473 194	1 482 626	1 334 942	1 330 377
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 488 331	1 497 763	1 350 079	1 345 514

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Yhteisön nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusos.	Konsernin omistusos.	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tk:n voitosta /tappiosta
Tytäryhteisöt						
Riverbank Oy	Tervola	100 %	100 %	48	39	-4
Tervolan Energia ja Vesi Oy	Tervola	100 %	100 %	889	6 301	86
Tervolan Palveluverkot Oy	Tervola	100 %	100 %	341	2 214	24
Tervolan vuokratalot Oy	Tervola	100 %	100 %	592	3 966	
Kiinteistö Oy Heikkeli	Tervola	52,67 %	52,67 %	100	40	1
			Yhteensä	1 970	12 560	107
Kuntayhtymät						
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri	Kemi	6,77 %	6,77 %	488	2 009	73
Kemi-Tornionlaakson kky Lappia	Tornio	6,18 %	6,18 %	2 032	312	-25
Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Rovaniemi	3,08 %	3,08 %	147	429	36
Lapin liitto	Rovaniemi	1,69 %	1,69 %	27	63	-4
			Yhteensä	2 694	2 813	80
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Paakonkari	Tervola	25,10 %	25,10 %	tietoja ei ole saatu		
			Yhteensä			

Saamiset

Kunnan saamisten erittely	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		469 264,49		445 184,80
Lainasaamiset	7 411 687,05		7 377 476,59	
Muut saamiset (liittymismaksut)	54 928,28		54 928,28	
Siirtosaamiset				
Yhteensä	7 466 615,33	469 264,49	7 432 404,87	445 184,80
Saamiset kuntayhtymistä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				63,00
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		0,00		63,00
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		65 409,97		63 777,89
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		65 409,97		63 777,89
Saamiset yhteensä	7 466 615,33	534 674,46	7 432 404,87	509 025,69

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät			Kunta	
			2022	2021
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut saamiset/Tulojäämät				
Alv saatavat			262 190,73	141 230,53
Kivalojen Seutuopisto			38 197,75	30 858,15
Ylijäämäpalautus Kolpeneen ky			90 049,81	0,00
Muut tulojäämät			22 422,29	28 123,67
<i>Muut saamiset yhteensä</i>			<i>412 860,58</i>	<i>200 212,35</i>
	Konserni			
	2022	2021	2022	2021
Muut siirtosaamiset				
Korona-avustukset 1.9.-31.12.2021		152 754,00		152 754,00
Ely palkkatuet	27 432,57		27 432,57	
Tapaturmavak.- ja ryhmähenkivak. pal.	14 061,41	13 806,04	14 061,41	13 806,04
Kela työterveyshuolto	26 914,94	33 670,32		
Potilasvakuutusmaksu	31 934,33	44 164,96		
Alijäämälaskutus kunnilta	93 595,46			
Muut siirtosaamiset	141 385,54	90 761,43	34 262,27	14 386,72
<i>Muut siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>335 324,25</i>	<i>335 156,75</i>	<i>75 756,25</i>	<i>180 946,76</i>

17.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Oma pääoma**

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	8 650 692,41	8 650 692,41	8 650 692,41	8 650 692,41
Peruspääoma 31.12.	8 650 692,41	8 650 692,41	8 650 692,41	8 650 692,41
Muut omat rahastot 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	95 536,33	97 212,33		
Muut omat rahastot 31.12.	-2 329,00	-1 676,00		
	93 207,33	95 536,33		
Edellisten tilikausien yli/alij. 1.1. Ed. vuoden yli/alijäämä	16 945 822,64	16 259 791,44	14 820 814,08	14 017 126,99
Ed. tilikauden oikaisu	2 281 834,12	686 031,20	1 917 961,18	803 687,09
Edellisten tilikausien yli/alij. 31.12.	-133 158,00			
	19 094 498,76	16 945 822,64	16 738 775,26	14 820 814,08
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 169 638,38	2 281 834,12	2 521 250,72	1 917 961,18
Oma pääoma yhteensä	30 008 036,88	27 973 885,50	27 910 718,39	25 389 467,67

Kertynyt ylijäämä	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Edellisten tilikausien yli/alij. 31.12.	19 227 656,76	16 945 822,64	16 738 775,26	14 820 814,08
oikaisut	-133 158,00			
Tilikauden ylijäämä	2 169 638,38	2 281 834,12	2 521 250,72	1 917 961,18
Kertynyt ylijäämä yht. 31.12.	21 264 137,14	19 227 656,76	19 260 025,98	16 738 775,26

Vieras pääoma

Kunnan pitkäaikaisten velkojen erittely	2022	2021
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 429 122,38	1 443 100,38
Lainat julkisyhteisöiltä	<u>1 362 898,32</u>	<u>1 378 815,84</u>
	2 792 020,70	2 821 916,22
Muut pitkäaikaiset velat		
Sähköliittymät	950 918,55	950 918,55
Kaukolämpöliittymät	36 624,88	36 624,88
Muut velat	<u>3 000,00</u>	<u>3 000,00</u>
	990 543,43	990 543,43
Pitkäaikaiset velat yhteensä	3 782 564,13	3 812 459,65

Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvät velat	2022	2021
Pitkäaikaiset velat		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 356 910,00	1 378 164,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 279 406,46	1 301 931,24
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2 636 316,46	2 680 095,24

Kunnan lyhytaikaisten velkojen erittely	2022	2021
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	51 489,79	78 729,07
Muut velat	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>51 489,79</i>	<i>78 729,07</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä		
Ostovelat	139 834,85	307 919,76
<i>Yhteensä</i>	<i>139 834,85</i>	<i>307 919,76</i>
Velat osakkuus- tai muille omistusyhteisöille		
Ostovelat		85,16
P.a. lainojen lyhennysosuudet seur. tilikaudella		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	13 978,00	13 978,00
Lainat julkisyhteisöiltä	<u>15 917,52</u>	<u>15 917,52</u>
<i>Yhteensä</i>	<i>29 895,52</i>	<i>29 895,52</i>
YHTEENSÄ	221 220,16	416 629,51

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset				
siirtyvät korot	15 718,93	5 436,88	14 454,69	4 579,36
jaksotukset (palkat + sivukulut)	1 769 293,48	1 581 747,06	1 216 735,65	1 046 466,66
valtionosuusennakot/palautukset	249 654,91	366 161,31	249 654,91	366 131,31
Verohallinto				
potilasvakuutusmaksuennakot	35 171,13	64 590,64		
ylijäämäpalautus jäsenkunnille	88 539,84			
muut siirtovelat	207 132,35	720 777,12	89 523,15	320 713,66
Siirtovelat yhteensä	2 365 510,64	2 738 713,01	1 570 368,40	1 737 890,99

18 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokra- ja leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä oleva määrä (KPA 2: 7.2 § 2-kohta)

Vuokra- ja leasingvastuiden yhteismäärä	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	143 561,48	247 306,37	101 428,46	196 814,55
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	106 047,10	123 438,40	86 938,68	99 287,05
*vastuut voimassa 28.2.2024 saakka (Aspa)				
Leasingvastuut yhteensä	585 998,90	234 652,84	9 025,47	12 807,12
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	189 990,87	65 610,87	3 376,44	3 501,12
Vastuut yhteensä	729 560,38	481 959,21	110 453,93	209 621,67

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Pantti	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	617 961,12	665 146,53		
Panttatut kiinnitykset	4 507 334,42	4 507 334,42		
Pantit yhteensä	4 507 334,42	4 507 334,42		

Kunnan antamat vastuusitoumukset konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (KPA 2: 7.2 § 3-kohta)

	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	6 101 824,29	6 101 824,29
Jäljellä oleva pääoma	1 784 436,94	1 692 000,00

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset (KPA 2: 7.2 § 4-kohta)

<i>Tervolan kunnan osuudet</i>	2022	2021
Jäljellä oleva pääoma yhteensä	108 501,07	179 438,93

Osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	21 818 522,00	20 680 392,00
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahd. vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	12 617,00	13 547,00
	21 831 139,00	20 693 939,00

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt (KPA 2: 7.2. § 5-kohta)

		Osuus 2022
Ympäristöluvan vakuus Perämeren jätehuolto Oy	Takaussitoumus: edunsaaja Lapin Ely-keskus	55 420,45
Liiketoimintajärjestely Tenergia Oy	Takaussitoumus: edunsaaja Oomi Oy	600 000,00

Tervolan kunta on antanut kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle 2.488.658,48 euron rahalainan, josta 31.12.2022 on avoimena 2.067.589,19 euroa ja 480.000 euron rahalainan, josta 31.12.2022 on avoimena 408.000 euroa.

2.488.658,48 euron lainasta ei peritä korkoa eikä lyhennystä kunnanvaltuuston päätöksellä ajalta 1.1.2015 - 31.12.2024.

480.000 euron rahalainasta ei peritä korkoa eikä lyhennystä kunnanvaltuuston päätöksellä ajalta 1.1.2015 - 31.12.2022.

Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Tervolan kunta on antanut kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle 500.000 euron rahalainan, josta 31.12.2022 jäljellä 500.000 euroa. Lainaehtojen mukaan laina maksetaan takaisin kerralla 31.12.2048. Kyseisestä lainasta ei peritä korkoa kunnanvaltuuston päätöksellä ajalta 1.1.2015 - 31.12.2024. Kunnan arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Tervolan kunta on antanut kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle Tervolan Palveluverkot Oy:lle 2.500.000 euron rahalainan, josta 31.12.2022 on avoimena 1.600.000 euroa. Kyseisestä lainasta ei peritä korkoa eikä lyhennystä kunnanvaltuuston päätöksellä ajalta 1.1.2019 - 31.12.2023. Tervolan Palveluverkot Oy:lle on annettu 225.000 euron rahalaina, josta 31.12.2022 on avoimena 225.000 euroa. Kunnanvaltuuston päätöksellä lainan laina-aikaa jatkettiin viidellä vuodella siten, että laina erääntyy 31.12.2024. Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Kunnanvaltuusto on myöntänyt kuntakonserniin kuuluvan Tenergia Oy:n puolesta Oulun Sähkömyynti Oy:n liiketoimintajärjestelyihin 1,6 miljoonan euron vakuuden. Oulun Sähkömyynti Oy:n, Lahti Energia Oy:n, Oulun Seudun Sähkö Keskusosuuskunnan, Pori Energia Oy:n ja Vantaan Energia Oy:n sähkömyyntiliiketoiminnan yhdistyminen tapahtui 1.4.2020, jolloin vakuus asetettiin. Vakuudesta on käytössä tällä hetkellä 0,6 milj.

Tervolan kunnan ja kunnanjohtajan välillä on johtajasopimus, joka on tullut voimaan vuonna 2017. Sopimukseen sisältyy erokorvaus, joka vastaa yhdeksän kuukauden palkkaa.

19 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2022	2022	2021
Hallinto-osasto	33	30
Sosiaali- ja terveystoimi	125	125
Sivistystoimi	79	84
Tekninen toimi	52	49
Yhteensä	289	288

Henkilöstökulut	2022	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	12 754 654,60	11 729 349,73	11 710 975,50
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	9 344,55	27 995,99	33 679,54
Yhteensä	12 763 999,15	11 757 345,72	11 744 655,04

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2022	2021
Keskusta Tervolan kunnallisjärjestö ry	1 648,00	3 837,67
Vasemmistoliiton Tervolan kunnallisjärjestö ry	1 389,26	1 548,09
Tervolan Sos.-Dem. työväenyhdistys ry	30,00	43,00
Tilitetyt yhteensä	3 067,26	5 428,76

Tilintarkastajan palkkiot	2022	2021
<u>KPMG OY AB</u>		
Tilintarkastuspalkkiot	4 300,00	
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 500,00	
<u>Julkispalvelut EY Oy</u>		
Tilintarkastuspalkkiot	5 250,00	4 200,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 450,00	3 500,00
Muut palkkiot		
Yhteensä	13 500,00	7 700,00

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

		<u>Säilytys:</u>
• Tasekirja	atk-tuloste	pysyvästi
• Pääkirja	atk-tuloste	10 v.
• Päiväkirja	atk-tuloste	10 v.
• Palkkakortit	atk-tuloste	50 v.

Sovelluksista/ohjelmista on listattu kuukausi- ja/tai vuosilistat/raportit arkistointia varten.

Listojen ja raporttien säilytysajat ovat Kuntaliiton suositusten ja Arkistolaitoksen määräysten mukaiset. (KH 23.6.2003 § 195)

Kirjanpidossa (pää-, sivu- ja osakirjanpidot) käytetyt ohjelmistot ja sovellukset:

- Populus
 - henkilöstöhallinto
 - liittymä Pro Economica
- Pro Economica Premium:
 - pääkirjanpito, ostoreskontra, myyntireskontra, laskutus, konsernikirjanpito, käyttöomaisuuskirjanpito ja web-ostolaskukierrätys
- Pegasos-palkat:
 - henkilöstöhallinto
 - liittymä Pro Economica
- MD-Titania:
 - työvuorosuunnitteluohjelma
 - liittymä Pegasos-palkat
- Pro Consona "sosiaali":
 - liittymä Pro Economica
 - liittymä Pegasos-palkat
- Winfile-luotonhallinta
 - ottolainaseuranta
- Maksuliikenne:
 - pankkiliikenne (lähetys, vastaanotto)
- Mediatri (hammashuolto):
 - laskutus, reskontra
- Winhit (hammashuolto) 1.7.2018 alkaen
 - laskutus
- Tk-Pegasos:
 - laskutus
 - liittymä Pro Economica, Pegasos-palkat
- Web-tallennus (keskeytykset):
 - liittymä Pegasos-palkat

Tositteiden säilytysaika 10 vuotta. Eri projektien kirjanpidon säilytysvelvollisuudet käyvät ilmi hanketukien päätöksistä.

ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ**Allekirjoitukset**Tervolassa, 27. päivänä maaliskuuta 2023

TERVOLAN KUNNANHALLITUS

kunnanhallituksen puheenjohtaja
kunnanjohtaja**Tilinpäätösmerkintä**

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Tervolassa 30 päivänä touko kuuta 2023

KPMG Oy

Juha Väärälä
JHT, KHT

